

A
KEGYES-TANÍTÓREND
KECSKEMÉTI FŐGIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

AZ
1905/1906-IKI TANÉVRŐL.

*

KÖZLI
DR. TÓTH GYÖRGY
IGAZGATÓ.

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1906.

Ó R A R E N D

== a kecskeméti róm. kath. főgimnáziumban az 1905–1906. iskolai évben. ==

Osztályfőnök:		Szalay István	Tóth Sándor	Olejovics János	Zimányi Gyula	Német Károly	Dr. Károsi Sándor	Hatvani Ede	Gombos Antal
N a p	Óra	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Hétfő	8–9	Számtan Schandl	Hittan Arányi	Számtan Hatvani	Történelem Tóth S.	Történelem Járvás	Természetrájk Hannig	Latin ny. Szalay	Hittan Zimányi
	9–10	Latin ny. Szalay	Latin ny. Tóth S.	Német ny. Gombos	Német ny. Arányi	Természetrájk Hannig	Történelem Járvás	Görög ny. Dr. Károsi	Természettan Schandl
	10–11	Hittan Arányi	Számtan Schandl	Torna Dezső	Természetrájk Hannig	Mennyiségtan Hatvani	Latin ny. Gombos	Történelem Tóth S.	Magyar ny. Német
	11–12		Ének Szent-Gály		Latin ny. Zimányi	Torna Dezső	Magyar ny. Német	Természettan Hatvani	Bölesészet Dr. Tóth
	2–3	Magyar ny. Szalay	Természetrájk Hannig	Latin ny. Olejovics	Mennyiségtan Hatvani	Latin ny. Német	Görög ny. Dr. Károsi	Német ny. Arányi	Német ny. Gombos
	3–4	Földrajz Járvás	Torna Dezső	Hittan Gombos	Magyar ny. Dr. Károsi	Hittan Arányi	Mennyiségtan Schandl	Mennyiségtan Hatvani	Görög ny. Olejovics
Kedd	8–9	Rajz Hannig	Latin ny. } Tóth S.	Történelem Járvás	Latin ny. Zimányi	Német ny. Arányi	Görög ny. Dr. Károsi	Természettan Hatvani	Latin ny. Gombos
	9–10	Latin ny. Szalay	Magyar ny. }	Földrajz Hannig	Rajz Pataky	Görög ny. Dr. Károsi	Német ny. Arányi	Magyar ny. Német	Mennyiségtan Schandl
	10–11	Természetrájk Hannig	Rajz Pataky	Magyar ny. Olejovics	Hittan Hatvani	Gp. olv. } Olejovics	Torna Dezső	Latin ny. Szalay	Történelem Járvás
	11–12	Ének Szent-Gály	Földrajz Járvás	Rajz Pataky		Magyar ny. } Német	Latin ny. Gombos	Torna Dezső	Torna Dezső
	2–4	Játék Dezső	Játék Dezső	Játék Dezső	Játék Dezső	Latin ny. }			
	4–6								
Szerda	8–9	Hittan Arányi	Latin ny. Tóth S.	Számtan Hatvani	Latin ny. Zimányi	Természetrájk Hannig	Történelem Járvás	Görög ny. Dr. Károsi	Magyar ny. Német
	9–10	Latin ny. } Szalay	Számtan Schandl	Latin ny. } Olejovics	Torna Dezső	Történelem Járvás	Magyar ny. Német	Mennyiségtan Hatvani	Latin ny. Gombos
	10–11	Magyar ny. }	Torna Dezső	Magyar ny. }	Magyar ny. Dr. Károsi	Latin ny. Német	Természetrájk Hannig	Történelem Tóth S.	Természettan Schandl
	11–12	Torna Dezső			Természetrájk Hannig	Görög ny. Dr. Károsi	Latin ny. Gombos	Latin ny. Szalay	Bölesészet Dr. Tóth
	2–3	Számtan Schandl	Szépírást Pataky	Német ny. Gombos	Mennyiségtan Hatvani	Latin ny. Német	Hittan Zimányi	Német ny. Arányi	Görög ny. Olejovics
	3–4	Földrajz Járvás	Magyar ny. Tóth S.	Torna Dezső	Német ny. Arányi	Mennyiségtan Hatvani	Mennyiségtan Schandl	Hittan Zimányi	Német Gombos
	4–5					Torna Dezső			
Csütörtök	8–9	Latin ny. } Szalay	Földrajz Járvás	Földrajz Hannig	Történelem Tóth S.	Magyar ny. Német	Német ny. Arányi	Görög ny. Dr. Károsi	Hittan Zimányi
	9–10	Magyar ny. }	Latin ny. } Tóth S.	Német ny. Gombos	Latin ny. Zimányi	Német ny. Arányi	Görög ny. Dr. Károsi	Magyar ny. Német	Történelem Járvás
	10–11	Rajz } Hannig	Magyar ny. }	Latin ny. Olejovics	Rajz Pataky	Latin ny. Német	Latin ny. Gombos	Latin ny. Szalay	Természettan Schandl
	11–12	Rajz }	Számtan Schandl	Történelem Járvás		Görög ny. Dr. Károsi	Torna Dezső	Természettan Hatvani	Latin ny. Gombos
	2–4					Játék Dezső	Játék Dezső	Játék Dezső	Játék Dezső
	4–6								
Péntek	8–9	Latin ny. } Szalay	Hittan Arányi	Rajz Pataky	Latin ny. Zimányi	Latin ny. Német	Természetrájk Hannig	Görög ny. Dr. Károsi	Mennyiségtan Schandl
	9–10	Magyar ny. }	Rajz } Pataky	Történelem Járvás	Német ny. Arányi	Természetrájk Hannig	Mennyiségtan Schandl	Történelem Tóth S.	Görög ny. Olejovics
	10–11	Számtan Schandl	Rajz }	Latin ny. Olejovics	Természetrájk Hannig	Történelem Járvás	Latin ny. Gombos	Latin ny. Szalay	Magyar ny. Német
	11–12	Szépírást Szalay	Magyar ny. Tóth S.	Hittan Gombos	Torna Dezső	Görög ny. Dr. Károsi	Magyar ny. Német	Természettan Hatvani	Bölesészet Dr. Tóth
	2–3	Természetrájk Hannig	Latin ny. Tóth S.	Latin ny. } Olejovics	Magyar ny. Dr. Károsi	Mennyiségtan Hatvani	Hittan Zimányi	Német ny. Arányi	Latin ny. Gombos
	3–4	Földrajz Járvás	Természetrájk Hannig	Magyar }	Hittan Hatvani	Hittan Arányi	Görög ny. Dr. Károsi	Torna Dezső	Torna Dezső
Szombat	8–9	Latin ny. Szalay	Földrajz Járvás	Számtan Hatvani	Magyar ny. Dr. Károsi	Magyar ny. Német	Német ny. Arányi	Hittan Zimányi	Természettan Schandl
	9–10	Számtan Schandl	Latin ny. Tóth S.	Latin ny. Olejovics	Latin ny. Zimányi	Német ny. Arányi	Görög ny. Dr. Károsi	Magyar ny. Német	Német ny. Gombos
	10–11	Magyar ny. Szalay	Számtan Schandl	Német ny. Gombos	Történelem Tóth S.	Görög ny. Dr. Károsi	Történelem Járvás	Mennyiségtan Hatvani	Görög ny. Olejovics
	11–12	Torna Dezső	Magyar ny. Tóth S.	Magyar ny. Olejovics	Mennyiségtan Hatvani	Rajz } Pataky	Mennyiségtan Schandl	Görög ny. Dr. Károsi	Történelem Járvás

ARÁNYI ÁGOST.

(1841—1906.)

Mindig fájó érzés kel lelkünkben, valahányszor a hazai közoktatásügy egy-egy rátermett bajnoka dől ki sorainkból. Kétszeresen fájó ez érzés most bennünk, mert közvetlen környezetünkől veszítettük el a legderekabbak egyikét: Arányi Ágostot.

Arányi Ágost született 1841. szept. 28-ikán Budapesten; középiskolái nagy részét ugyanott végezte a kegyes-tanítórendieknél; a 6. osztály bevégezése után az esztergomi főegyházmegye papnövendékei közé lépett; a 7. és 8-ik osztályt Nagyszombatban, a theologiai tanfolyamot pedig Esztergomban végezte, a hol 1867. febr. 25-ikén áldozópappá szenteltetett. Mint segédlelkész, 3 évig működött Nagymaroson, Kemencén és Budaújlakon. Régi vágya, hogy a kegyes-tanítórediek közé juthasson, 1870-ben teljesedett be, amely évben Vácon felvette a szerzetesi öltönyt. Az ujoncév elteltével Szegeden 15, Temesváron 4 és Kecskeméten 16 esztendeig volt gimnáziumi tanár; szak tárgyain, a német és latin nyelven kívül, melyekből már 1873-ban tanári oklevelet szerzett, a magyar nyelvet és a hittant mint rendes tárgyakat, a francia nyelvet pedig mint rendkívüli tárgyat tanította; ezen kívül Kecskeméten az utóbbi években 7 éven át főgimnáziumi hitszónok is volt.

A széleskörű olvasottsággal, nagy tudással és tapasztalással rendelkező férfiú jellemvonása az egyszerűség, becsületesség és páratlan jószívűség volt; annak dacára, hogy nagy nyelvtelenség volt (folyékonyan beszélt latinul, franciául, németül, olaszul, olvasott angolul), annak dacára, hogy beútaza egész Európát, úgy, hogy az ismeretek és tapasztalatok dús kincseivel tért haza: a dicsekvésnek vagy előtérbe nyomulásnak még árnyéka sem volt benne; de ha valamely szivességre fölkérték, a legelőzékenyebben ajánlotta föl szolgálatát. Így történt, hogy teljesen váratlanul előkelő szerep jutott neki a társadalomban úgy Szegeden, mint Kecskeméten is, mikor a külföldi vendégek fogadásánál és üdvözlésénél több ízben mint szónok szerepelt. Utazásairól, ha felkérték, szintén örömmel beszélt; egyszerűen, minden kiszínezés nélkül; de mindig a lényegesre helyezte a súlyt, hogy mindenki

okulhasson és tanulhasson belőle; le tudta kötni a figyelmet azzal is, hogy a mulatságos részleteket is érdekesen és ügyesen szőtte bele előadásába, mely különben is értelmes, valódi mintaelőadás volt mindig; innen van, hogy mint felolvasó is kedvelt volt.

Irodalmilag is működött. A szegedi főgimnázium 1873/4. évi értesítőjében „*Lessing mint drámaköltő*“ című értekezése jelent meg. A Szegedi Híradó 1875. évfolyamának 36—39. számaiban „*Az emberi nyelv eredetéről*“; az 1887. évi 20—22. számaiban pedig „*A jegesekről*“ (gleccserek) értekezik. A jelen értesítőben „*A tuberkulózis és a szanatóriumok*“ című dolgozata olvasható, melyet a József kir. herceg szanatórium javára 1906. márc. 31-én rendezett iskolai ünnepélyünkön fel is olvasott.

Nem volt tudálékos, nem volt nagyzó tanár, hanem alapos készütségű, az emberi szívet és természetet jól ismerő nevelő-tanító. Tudta, hogy a rendezett társadalom és a magyar haza eszményképének megteremtéséhez és ezen eszménykép megvalósításához ethikai alapra van szükség, mert azt is tudta, hogy a haza támaszát, talpkövét csakis erkölcsi jellemek adhatják, csakis ezekből kerülnek ki azok, kikre mindenünket mindig, a legnagyobb veszélyben is nyugodtan bízhatjuk. Tudta, hogy az erő gyengeséggel jár együtt, mint az árnyék a fényvel, mint az erény a fogyatkozással; s aki ezeket nem tudja, vagy nem akarja tudni, az nagy embert nem is fog találni; éppen ezért tudott tanítani, tudott nevelni. Élete a nemes példaadás volt; mindig és mindenütt a jót, a nemeset, az emberiségre, a társadalomra üdvöset munkálta s mint Valerius katonáihoz, ő tanítványaihoz így szólt: „Fiaim, nem szavaim, de tetteim követését akarom“!

Tanításának, nevelésének alapja volt: a legnagyobb áldozatok árán is erényesnek lenni, ez a jele, hogy szeretjük az Istent; csak így érhetjük el, hogy nagy áldozatok nélkül is gyakorolhatjuk az erényt, a mi jele lesz annak, hogy az Isten is szeret bennünket.

Sokat áldozott könyvekre; könyvtára a magyar, német és francia irodalmi termékek legjavából állott; önmagára a szó szoros értelmében alig fordított valamit, de csak azért, hogy annál több jusson a szegényeknek; még betegségében sem feledkezett meg róluk és a Vöröskereszt kórházból, ahol 2 hónapon át feküdt, pontosan elküldette a segélyt rendesen gyámolított szegényeinek. A kis gyermekeket kivétel nélkül szerette, s ha találkozott velük, neveiket sem tudva, vitte a cukrászhoz s megvendégelte őket.

Nemes lélek tehet csak ilyeneket.

De nyújtott sok lelki vigaszt is; jó pap volt, ki mindig készségesen állott rendelkezésére a beteg léleknek; a nép ezrei, sok előkelő család vesztette el benne lelki vigasztalóját. Áldás emlékére!

I.

A tuberkulózis és a szanatóriumok.*)

Azon számos betegség között, mely naponként fenyegeti az ember életét, alig ismerünk olyat, mely annyira el volna terjedve, mint a tuberkulózis. Semmiféle kor, nem, vagy társadalmi állás nincs biztosítva ellene. Nem kíméli az ifjút, s öreget; megtámadja az erős férfit és a gyenge nőt; felkeresi a szegényt és a gazdagot. Legkedvesebb áldozata azonban mégis az ifjúság, mint a statisztika szomorú adatai bizonyítják. Pl. Párisban tíz gyermek közül, kik a 13-ik és 15-ik évükben halnak el, legalább négyen e kórnak áldozatai, amely betegség majd az emésztő szerveket, majd a mirigyeket, majd az agyhártyát, a tüdőt, vagy egyéb testrészt támadja meg. A 20. és 30. életévük között elhalt ifjak közül heten tüdővészben pusztulnak el. Ehhez hozzájárul még az a körülmény, hogy míg a többi természeti csapások és betegségek lassankint hátrálnak a tudomány és civilizáció elől, a tuberkulózis nem szünteti meg pusztításait, különösen a nagyobb városokban. A statisztika mind nagyobb számát tünteti fel azoknak, kik e betegségben és a vele összekötött bajokban halnak meg. Nálunk Magyarországon, a belügyminisztérium jelentése szerint, 1903-ban tüdővészben elhalt 65,724 egyén; 1905. novemberében 5,063, ezek közül Budapesten 205, Kecskeméten 11 egyén; 1905. december havában Budapesten elhalt 237, Kecskeméten 14 ember.

A tuberkulózis okát most már tökéletesen ismerjük; azt is tudjuk, miképen kerül a testbe a fertőző méreg és — hála a kísérletezők igen nagy számának — azt is tudjuk, mint lehet elterjedését korlátozni; s ha az orvosi tudomány *eddig* nem is fedezte fel ellenszerét, az egészségtan egész sereg eszközzel rendelkezik, mely *idején alkalmazva*, a legtöbb esetben teljes gyógyulást eredményez.

Ha egy tüdőbajos betegnek köpését kellő nagyításban és megfelelő eljárással mikroszkópon át vizsgáljuk, úgy abban több-kevesebb pálcikát látunk, mely vagy egészen egyenes, vagy gyengén hajlott; ezek azok a bacillusok, vagy hasadó gombák, melyek a kórt előidézik. Azelőtt is ismerték

*) A „József kir. herceg-szanatorium“ javára 1906. március 31-én rendezett iskolai ünnepségen olvasta fel a szerző.

e bajt, de távol voltak azon gondolattól, hogy az ragadós; sőt, mikor egy francia orvos, Villemin, 1865-ben azt állította, hogy a tuberkulózist befecskendezéssel különböző állatokba átültette, hitelre nem talált. Néhány évvel később, Pasteur felfedezései után, aki a kolera, az üszög és más betegség mikrobikus természetét kimutatta, többen ismételték Villemin kísérleteit és csakugyan rájöttek, hogy neki tökéletesen igaza volt; ekkor kutatta azután a tudós orvosok egész serege a tüdőbaj bacillusát és Koch Róbert fáradozásait sikeresség koronázta. Felfedezése 1882-re esik s az ő tiszteletére azt Koch-féle bacillusnak nevezik. Ez minden tuberkulotikus produktumban megvan, de legnagyobb mennyiségben a sorvadásos betegek tüdejében és köpésében; ez utóbbiban azonban nem szaporodik, mert csak mint parazita képes fejlődni.

E bacillusok nagymértékben ellentállók: nagyfokú hőség vagy erős hideg nem gyengíti mérgező hatásukat; nedvesség és szárazság iránt teljesen közömbösek; egészen kiszáradva, poralakban is megtartják ragályozó voltukat. Csak a forrásban levő vízben pusztulnak el öt perc alatt. Sajátságos azonban, hogy a napfény ártalmukra van, s ennek kitéve, fél óra alatt tönkre mennek. Az ismert fertőzés ellen való szerek csak oly koncentrált (egyesített) oldatban ölik meg, melyet élő emberre alkalmazni nem lehet. Ha zselatin-szérummal telt csőbe tesszük, akkor 2—3 hét múlva szabad szemmel is látható pikkelyes morzsákat alkotnak és a nagyító alatt úgy tűnnek fel, mintha sűrű gombatelep volna. Ezen anyagból Koch rendkívül mérges hatású kivonatot készített, melyet „*tuberkulin*“-nak nevezett és azon volt, hogy ezt a tuberkulózis gyógyítására használja. Kísérlete azonban, mint tudjuk, nem vált be, mert a tuberkulin védő ereje csekélyebb volt, mint a mérges anyagok hatása.

Lássuk már most, mi történik, ha a tuberkulotikus mérge a tüdőbe jut. Szerencsére, ez az esemény nem oly végzetes lefolyású, mint a kísérleti állatoknál, pl. a házi nyúlánál, vagy tengeri malacnál, mert ezek minden belső ellenállástól meg vannak fosztva és egyetlen beoltás halálos kimenetelű.

Az egészséges emberben nagy mértékben megvan az ellentálló képesség, mert szervezete meg tudja magát védeni a parazita betörése ellen. Tuberkulotikus mérgezés esetén a légutak falain és a tüdőben, ahová a mérge hatolt, vértódulás támad, a hajszáledények kitágulnak és megvékonyodott oldaluk számos fehér vértestecskét bocsát keresztül. Ezeknek, hogy úgy mondjam, a vér rendőreinek, az a csodálatos sajátosságuk van, hogy körülfogják az idegen testet, azt sejtyszerű állományukba zárják és azután, előttünk ismeretlen módon, megemésztik s így teljesen ártalmatlanná teszik. Ha a bacillusok nem nagy számúak, ha mérges voltak nem túlságos és különösen ha az inficiált egyén életereje nem gyöngült, akkor a paraziták az említett módon teljesen elpusztulnak. De ha a fehér vértestecskék élet-

ereje gyengült — a szervezet általános gyöngesége, vagy betegség következtében — vagy ha túlságosan nagy mennyiségben hatolt be a mérég s talán több alkalommal: akkor a küzdelem más. A fehér vértestecskék előtörnek ugyan ekkor is, hogy hatalmukba kerítsék a bacillusokat; ezeket bizonyos távolságra magukkal is hurcolják, de csakhamar megállapodnak, tehetetlenek lesznek és elhalnak, amikor saját anyaguk lesz a tápláló anyaga a parazitáknak, melyek e perctől fogva gyorsan szaporodnak. A szövetek közé jutott bacillus sejtoszlást, sarjadzást indít meg, ami szabad szemmel látható kis csomó, gümő, tuberkulum keletkezésére vezet. E gümők a tüdőt vagy annak egy részét ellepik, úgy, hogy az olyan, mintha csupa gombostűfej-nagyságú, szürke testecskékkal volna behintve; ezek sokszor egybefolyanak és nagyobb csomókká lesznek. Amíg a gümők zártak, a *teljes* gyógyulásra való remény igen nagy, ha a beteg kellő kezelésben részesül. Azonban később e gümők ellágyulnak, sajttállományúakká lesznek és szétesnek. A kitóduló mérég megfertőzteti a szomszéd szöveteket is és üregek képződnek a tüdőben. Az első fertőzés helyéről a mérég leginkább az erek és nyirokúton keresztül a hörgőkbe kerül, ahonnan egy részük köhögés és köpés útján a szabadba jut. Ettől fogva a tuberkulózis a romboló fejlődési fozatba lépett, s ilyenkor már misem tartóztatja fel. A beteg folytonos lázban van; lesóványodik, elveszti étvágyát; ereje fogy és rövidebb vagy hosszabb idő múlva, mialatt a ragályozást folytonosan terjesztette maga körül, meghal.

E sors azonban nem épen kikerülhetetlen. A betegség minden korszakában, alkalmas kezelés mellett, találhat a beteg enyhülést és gyógyulást; de a megtámadott beteg elemek is fejthetnek ki annyi erőt, hogy a már nagyon elszaporodott parazitáknak útját állják. Ugyanis a betegrészek köré sokszor rostos szövet (szklerózis) képződik, melynek vastagsága rohamosan növekszik és oly sűrű lesz, hogy a levegőt át nem boesátja. Ebben a tokban a bacillusok megfulladnak, amikor egy új folyamat képződik: e tokok elmeszesedése. Ha a tuberkulusok ilyenmü körülzárása a ragályozás kezdetén történik, akkor visszanyeri a beteg teljes egészségét és alkalmas kezelés a visszaeséstől is biztosítja. Ha azonban a gümők nyíltak és a tüdőben talán már üregek is képződtek, akkor a gyógyulás nem oly tartós és a legkisebb vigyázatlanságnál is megújul a baj. E veszély annál nagyobb, minthogy a tuberkulotikus mérég, más ragályozással ellentétben, nem teszi ellentállóvá az egyént, sőt ha már egyszer fertőzött volt a szervezet, sokkal gyöngébb ellentállást fejt ki és ez is jellemzi a kórt.

Megesik nagyon sokszor, hogy a nyitott gümők sem fertőznek meg másokat. A tapasztalat mutatja, hogy ilyenmü betegek éveken át éltek családjuk között anélkül, hogy reájuk ragadt volna a baj. A szanatóriumokban az orvosok és ápolók között is ritka a fertőzés. Azonban az ettől való mentességnak meg volt a maga oka. Ilyenkor mindig oly betegekről volt

szó, kik köpésükre nagyon vigyáztak, akik sokat adtak testük, ruhájuk és lakásuk tisztaságára, s különösen igen világos, jól szellőztetett lakásokban éltek, úgy, hogy a levegőbe jutott csírák gyorsan elszállhattak, vagy a nap világosságában tönkrementek. Ha e feltételek nincsenek meg, akkor a ragályozás bizonyos.

A tuberkulotikus betegek nagy része a szegényebb osztályhoz tartozik, kik legtöbbször nem is sejtik betegségük természetét, amiért nem is tartják érdemesnek az orvosi segítséget és épen azért semmiféle elővigyázattal sincsenek; oda köpnek a padlóra, zsebkendőjükbe, nem is gyanítván, hogy minden köpésük annyi csírárt tartalmaz, amennyivel akár 100 embert is meg lehetne mérgezni. A kiszabadult bacillusok a padló hasadékába szorulnak s ott sokáig megtartják életképességüket; ha zsebkendőbe jutnak, ott kiszáradnak és finom porrá válva, a legkisebb dörzsölésnél a levegőbe jutnak. Azok a helyek tehát, ahol a szerencsétlenek tartózkodnak, végzetesen meg vannak fertőzve, sőt amerre csak járnak, maguk után hagyják a mérges csírákat, melyek a betegséget előidézhetik, ha esetleg kedvező helyre esnek. Ez a veszély főképen azokat fenyegeti, akik velük egy szobában laknak és különösen nagy a veszély a szűk munkáslakásokban, mert minden köhögés vagy tüsszentésnél szétszóródik a fertőző anyag, mely e helyiségekben nagyon is kedvező talajra talál. De többet mondok! A fertőző anyag, melyet az ilyen szegény beteg hátrahagy, ragályozza azon lakókat is, akik utána ily lakásba hurcolkodnak. Mint említettem, az ilyen tüdővészések legnagyobb része nem is ismeri baját, de különben is a szükség kényszeríti a dolgra és így megfertőzteti azon műhelyeket, melyekben tartózkodik, ahol igen sokszor többen dolgoznak.

Mindezek ellenére nincsen ok nagy aggodalomra, mert a belehelt bacillusok csak ott szaporodnak, ahol kedvező talajra találnak. Sajnos, ez a kedvező talaj nagyon is előfordul kivált a nagyobb város lakói között, kiknél az életerő ritkán feddhetetlen; s így különösen fogékonyak a baj iránt a gyöngé idegzetűek, az alkoholisták stb. E fogékonyágnak más oka még az egészségtelen életmód, a fárasztó testi munka, az elégtelen táplálkozás, a sok éjjelezés, dorbézolás stb.

A tuberkulózis első fellépésének alakja sokszor csalóka. Néha többé-kevésbé bő vérköpés alakjában jelentkezik; néha hosszabb ideig tartó rekedtség, makacs hörgő hurut (szamárköhögés) vagy gyöngé emésztési zavarok mutatkoznak és — sajátságos jelenség — a beteg nem érzi magát erőtlennek, ellenkezőleg, közérzete jó, ami őt megnyugtatja. A figyelmes orvos azonban a szimptomák egész sorozatát veszi észre, amilyenek az arcnak bizonyos sápadtsága mellett a szemnek feltűnő ragyogása, a hangnak némi fátyolozottsága, időről időre mély s száraz köhögés, gyorsított, nem egyenletes érverés, a bőrnek bizonyos nedvessége, a mellkas és a vállak

soványodása, a lélegzés nem egyenletes; a rázkódás a kulcsesont alatt a ruganyosság fogyatkozását mutatja. Nem kell több! A tuberkulózist meg lehet állapítani, igaz, még a zárt tuberkulózist: de a tüdőnek már komoly sérülései vannak.

A testi gyöngeség, mint már tudjuk, nem szüli a tuberkulózist, de ajtót nyit a bacillusoknak. A betegség kezdetén, mikor a gümők még zártak, a sérülések határoltak: a beteg még abban az állapotban van, hogy visszacserezheti meggyöngült életerejét és elvesztett étvágyát stb. Ekkor még erős reménye lehet, hogy szervi sejtjei legyőzik a bajt; a mérges anyagot úgy körülzárják, hogy többé nem árthatnak. Erre támaszkodva nyitotta meg 1854-ben Brehmer orvos első híres szanatóriumát Goerbersdorfban, Sziléziában. Ő volt az első, aki rendszeresen kezelte a tuberkulózist és hála a legcsekélyebb dolgokra kiterjedő gondosságának, s szigorú fegyelmének, melyet a betegek között meghonosított, nagyszerű eredményeket ért el és bebizonyította, hogy a tuberkulotikusok legnagyobb része meggyógyítható, ha kellő időben jelentkeznek, ha okszerű kezelésnek vetik magukat alá.

Dettweiler orvos Falkensteinban fejlesztette Brehmer eljárását; vizgyógyító-módot alkalmazva, erősítette az izmokat, a bőr ellenállását fokozta és a -még most is használatban levő Dettweiler-féle köpöcsészékkel minden fertőzést megelőzött; továbbá elrendelte, hogy a betegek köhögés vagy tüsszentés alkalmával kezüket vagy zsebkezdőjüket lehetőleg szorosan a szájukhoz tartsák, hogy a bacillusok szétszóródását megakadályozzák.

A legalkalmasabb mód a fertőző betegségek, különösen a tuberkulózis káros hatásának megállítására a betegeknek köteleességszerű bejelentése az illető hatóságoknál, melyeknek alkalmazottjai gondoskodnának, hogy a meggyógyítható állapotban lévők szanatóriumba kerüljenek, a gyógyíthatatlanok ellenben teljesen elkülöníttessenek, s így a fertőző gombákat ne terjeszthessék. Az ily kötelező bejelentés több államban meg is van, de az eredmény épen nem kielégítő, mert e bejelentés, az orvosi kezelés és elkülönítés a törvény teljes szigorúságának alkalmazásával ki nem vihető. Részben a rosszul értelmezelt humanizmus gátolja, részben — még pedig első sorban — a pénzkérdés: a „nervus rerum gerendarum.“ Hogy csak egy példát említsünk, ha Németországban valamennyi tüdőbajost szanatóriumokban akarnának elhelyezni, ugyan hány ily gyógyító intézetre és mennyi kezelési költségre volna szükség, hogy azon, több mint 200,000 tüdőbajosról gondoskodjanak? Ez oly összegbe kerülne, melyet a különben gazdag Németország költségvetése sem bírna ki. Más módhoz kell tehát folyamodni! Úgy kellene eljárni, mint annakidején Norvégiában cselekedtek a bélpoklosokkal. Ott sem különítettek el minden bélpoklost, hanem csak a közveszélyes stádiumban (állapot) levőket és ezzel elérték azt, hogy a leprózusok száma, mely 1856-ban még 3000 volt, jelenleg 500-ra olvadt le. Így a tuberkulotikusok között is csak

azokat kellene teljesen elkülöníteni, kik a tüdővész utolsó fejlődési fokozatán vannak, tehát legelőbbet árthatnak.

Ezt túlságosan nagy áldozatok nélkül is keresztül lehetne vinni nálunk is.

Most már a tüdővész ellen való küzdelem az egész művelt világban folyamatban van. A küzdelem főeszközét, a küzdelem sikerességének főtámasztékát a szanatóriumok teszik, amelyekben a betegeket nemcsak gyógyítják, hanem a betegség megelőzésének módját is tanítják. A szanatóriumok ama gócpontok, amelyekben az emberiség legpusztítóbb betegségének leküzdésére szolgáló sokoldalú mozgalom s tevékenység minden szála egyesül. Ez idő szerint az 500-at meghaladja a tüdőbetegek számára épült szanatóriumok száma. Németországban csak az utolsó tíz év alatt több mint 100, legnagyobbbrészt népszanatórium létesült. Oly gyógyító helyek ezek, melyekben a betegek ingyenes ellátásban és kezelésben részesülnek. Ez intézetek közül nevezetesebbek a goerbersdorfi, alapítva Brehmer dr.-tól, még a múlt század 50-es éveiben; itt évenként átlagosságban 7—800 beteg fordul meg.*) A falkensteini Taunusban évi 400 beteggel. A hohennefi, 1892-ben alapítva; a st. blasieni stb. A Németországban alapított népszanatóriumok közül, ahol a szegénysorsú betegek nemcsak ingyenes ellátásban és orvosi kezelésben részesülnek, hanem ahonnan a betegek családjai pénzsegítségét is kapnak, szintén csak néhányat említek; mint a *zulpenhaini* a Harz-hegységben, 1898-ban nyílt meg 120 beteg számára; a *stígei* a Harzban 1897-ben 115 férfi- és 120 nőbeteg részére; *Allenauban* 1898-ban megnyílt szanatórium 100 férfibetegét fogad be; *Albertsbergben* 1897-ben 120 beteg számára. Ausztriában négy szanatórium van; a legrégebbi Allandban, Baden mellett, mely 229 beteget fogadhat be, kiknek átlagos ott tartózkodása 90 nap. Az itt kezelték között meggyógyult 60·5%; javult 18·6%; munkára képtelen 9·6%; gyógyításra nem alkalmas 8·4%; meghalt 2·9%.**) Ezekon kívül Angliában, Franciaországban, Oroszországban, Norvégiában, Olaszországban, Szeicban, Belgiumban, Hollandiában és más országokban is van számos népszanatórium. Amerikában, az Egyesült-államokban 1904. végéig 141, többnyire népszanatórium nyílt meg, ami a viszonyokat tekintve, épen nem mondható soknak közel 77 millió lakost számláló államban, ahol a statisztika kimutatása szerint a tuberkulózis jobban el van terjedve, mint az európai államokban, ahol kivált az indiánok, négerék és kínaiak között szedi áldozatait. Ez utóbbiak a képzelhető legrosszabb egészségi viszonyok között élnek, akik a civilizációnak inkább kinövéseit vették át, így az alkoholizmus

*) A felvételi díj 25 M.; élelmezési és kezelési költség naponként 6·50 M.; a szoba külön fizetendő. A többiekben is kisebb vagy nagyobb összegű márka a díjtétel.

**) 1904-ben 35, 1905-ben 34 magyar volt a betegek között. Hogy mily összeg áll az intézet rendelkezésére, kitűnik abból, hogy az 1905-ben 343,113 koronát gyűjtöttek, amihez igen sok adomány járul élelmi szerekben és egyebekben.

rabjai, azonkívül a szabad természetben való tartózkodáshoz szokott indiánok a városi életet csak egészségük rovására szokják meg, s így a nagyban csökkent testi ellenállás hajlamossá teszi őket a tuberkulózisra.

Hogy némi fogalmunk legyen azon módról, mellyel Németországban folyik a küzdelem a tuberkulózis ellen: felemlítem, hogy csak a munkára képtelenek számára fennálló biztosító intézetek 1897—1904-ig, tehát 8 év alatt a beteg munkások részére 35.532,883 márkát adtak ki; ez idő alatt 75,771 férfi és 26,031 nőbeteg részesült tervszerű kezelésben. A kezelték közül az 1904. év végén munkabíró volt 79%; az 1903-ban kezelték közül 64% és az 1902-ben kezelték közül 53%. Ez eredmény sokkal kedvezőbb, mint az egyéb betegségekben kezeltéké. A biztosító intézetek az 1904. év végéig összesen 133 millió márkát adtak kölcsönként alkalmas munkáslakások építésére; a tuberkulotikusok szanatóriumára pedig 178 milliót. Megjegyzendő, hogy ezen óriási összegekbe nincsen beleszámítva, amit az állam és egyes jötevők adtak, amit jótékonycélu egyesületek összejöveteleken, táncvigalmakon, hangversenyeken és ünnepek alkalmával gyűjtöttek.

Magyarországban a tüdőbajban elpusztult egyének száma közel 70,000 évenként, ami a kivándorlást és más elnéptelenedési okot tekintve még, agasztó nagy szám. A tuberkulózis ellen való akciót a budapesti szegénysorsú tüdőbetegek szanatórium-egyesülete indította meg először nálunk s létrehozta az „Erzsébet királyné-szanatórium“-ot, melyben eddig 2000-nél több beteget kezelték és adtak vissza a társadalomnak. Ezen egyesületnek nagy mértékben sikerült a társadalmi rétegek bizalmát és részvételét megnyernie, mit különösen azon nemes mozgalom bizonyít a legfényesebben, mely az országban több törvényhatóság körében szanatóriumok felállítására megindult. Az „Alföldi Szanatórium-Egyesület“ a legközelebbi időben hozzáfog egy 100 tüdőbetegre számító szanatórium felépítéséhez. Az „Erzsébet-szanatórium“ tervezete szerint 100 beteg befogadására készült és sorsjegykölcsön folytán most már azon ponton van, hogy a kibővítéshez szükséges anyagi eszközökkel is rendelkezik és új szárny építéséhez is foghat. Ha zavaró körülmény közbe nem játszik, akkor e szanatórium a világ egyik legnagyobb és legszebb intézeteinek sorába fog tartozni, nemcsak a berendezés és vezetést illetőleg, de az elért eredmények tekintetében is felveheti és kiállja a versenyt a külföld hasonló intézményeivel szemben.

Misem bizonyítja jobban az „Erzsébet-szanatórium“ égető s feltétlen szükségét s hasonló intézetek felállítását annál, hogy a betegek évről-évre nagyobb számban keresik fel és keresnek ott gyógyulást. Sajnos, igen sokat a hely szűkössége miatt fel nem vehetnek. (XVII. évi jelentés 25. l.) Szomorú azon tudat, hogy az eszközök elégtelensége miatt, a gyógyulásra még számítható betegek a kellő alkalmat elmulasztani kénytelenek. Valószínű, hogy a szanatórium második szárnyának kiépítése és a tervezett békésgyulai második

szanatórium, ha nem is pótolják teljesen a hiányokat, mégis enyhíteni fogják némileg a jogos panaszokat.

Az „Erzsébet királyné-szanatórium“-ban 1903. évben 58 ingyenes hely volt és 1904-ben tizenhat új ágyalapítványt tettek a nemes szívek. Külömben a napi ellátás és kezelés 4—6 koronába kerül. Az itt kezelt betegek átlag 80 napot töltöttek s szerencsével használta a kúrát átlag 79·2°/_o és pedig:

az	I. stadiumban levő betegek közül:	94·1 ^o / _o
a	II. „ „ „ „	70·9 ^o / _o
a	III. „ „ „ „	60·7 ^o / _o

Ebből kitűnik az a szükség, hogy a beteg a szanatórium-kezelést bajának minél korábbi stádiumában vegye igénybe.

A szanatórium-egyesület tagjai lehetnek 1. alapító tagok, kik legalább 2000 korona adománnyal járulnak az egyesület céljainak előmozdítására; 2. rendes tagok, kik legalább 200 koronát fizetnek; 3. pártoló tagok, kik évenként legalább 2 koronát adnak; 4. tiszteleti tagok, kiket a bizottság javaslatára a közgyűlés választ meg. — Ágyalapítók 10,000 koronát fizetnek. — Ezen egyesület célja gyógyítóintézetek felállítása gyógyítható s szegénysorsú betegek számára, nem tekintve azok nemzetiségét és vallását; továbbá az intézet fentartása s más hasonló irányú intézmények előkészítése.

Hazánkban a második szanatórium felállítására alakult a „József kir. herceg szanatórium-egyesület“, melynek célja, az alapszabályok szerint, korunk legnagyobb betegsége, a tüdővész ellen küzdeni, minden rendelkezésre álló módon. Gondja van az egyesületnek arra, hogy a betegeket a családban kikutassa, a családi körből gyógyítóházakba vonja, a népesség szegényebb köreiben a lakásviszonyokat javítsa. Tevékenysége körében felveszi a küzdelmet az alkoholizmus ellen, mint amely egyik oka a tüdőbetegség terjedésének.

A békésgyulai szanatórium felépítése után az ország más részén is gyógyítóházakat épít a tüdőbetegek számára, s az elhelyezett betegek családját is segíti. Az üdülő betegek részére olyan foglalkozásról gondoskodik, mely azok visszaszerzett egészségének ártalmára nincsen. Ezen egyesület tagjai lehetnek: 1. ágyalapítók, ha legalább 10,000 koronával járulnak az egyesület előmozdítására; 2. alapítók, ha 2000 koronát fizetnek; 3. pártolók, kik legalább 100 koronát adományoznak; 4. rendes tagok, kik évenként 4 koronát áldoznak a jótékonyág oltárán és 5. tiszteletiek, akiket a közgyűlés érdemeikért választ meg.

Szanatóriumok vagy üdülőházak felállítására a helyet gondosan meg kell választani. Megemlíthetjük, hogy Keeskemét immunis homokterülete és klimatikus viszonyai e célnak teljesen megfelelnek. Ilyet akár a Nyír-

ben, akár a Talfájában vagy másutt is fel lehetne állítani. Nem kell attól tartanunk, hogy az itt tartózkodó tüdőbetegek megfertőzik a környéket, mert csak olyanok vétetnek fel gyógyításra, kiknél a gümők még zártak, tehát a fertőző-anyag ki nem szabadulhat.

Ha reményünk nem csal, úgy a tuberkulózis ellen való küzdelmet illetőleg nagy és kedvező fordulat előtt állunk. Ugyanis Behring tanár az 1905. október 7-én Párisban tartott orvosi kongresszuson kijelentette, hogy a tuberkulózis ellen szérumot fedezett fel. Az eddigi szérumok inkább ártalmára, mint hasznára váltak a betegnek. Behringnek sikerült az ártalmas anyagok kilúgozása által 10%-os sóoldatban alkohol, éther és kloroformban oly maradék tuberkulus-bacillusokat létesíteni, mely lombikban bizonyos — eddig nyilvánosságra nem hozott — kezeléssel oly sajátságot kap, hogy az beoltva a tuberkulózis fejlődését megakasztja és ellene az embert megvédi. Sajnálattal azonban Behring 1906. február 8-án, a német mezőgazdasági tanácsban tartott előadásában részben visszavonja és módosítja, amit Párisban mondott. Ezen alkalommal kifejtette, hogy a tőle felfedezett preparátum elkészítése oly körülményes s drága, tartóssága pedig a használati állapotban oly csekély, hogy annak a gyakorlatban való alkalmazása úgyszólván kivihetetlen. Behring állítása szerint, most új szert fedezett fel, melyet „tuberkulozé“-nek nevez és reményli, hogy sikeresen fog a szarvasmarha- és embertuberkulózis ellen küzdhetni. Szórol-szóra ezeket mondja: „Különösen azon tényt akarom kiemelni, hogy én oly tuberkulózissal beoltott szarvasmarhákön, melyeknek állapota csak távolról is megfelelne a tüdővésztes emberekével még nem kísérleteztem, úgy, hogy semmiféle tudományosan okadatolt alapom nincsen annak elfogadására, hogy a tuberkuloze az emberi tüdővésztes ellen való szer lehetne. Nem is beszéltem én Párisban egy tüdővésztes ellen való szerről olyan értelemben, hogy az a tüdőszövetek már meglevő tuberkulotikus roncsolását megakassza és meggyógyítsa, hanem olyan szerről, melynek idejekorán való alkalmazása *ifjú egyéneket* megóv a tüdővésztesztől és a már meglevő tuberkulotikus helyekre oly hatással van, hogy azok gyógyulása a szervezet természetes erői által meggátoltassék újabb tuberkulotikus fertőzész által.“ (Deutsche Med. Wochenschr. 1906. évi február 15.)

Adja az Isten, hogy legalább reményünkben ne csalódjunk, mint csalódtak az emberek annak idején a Koch-féle tuberkulinban!

Arányi Agost.

Használt segédkönyvek: Revue des deux Mondes; Nothnagel Handbuch; I. Ferenc József szanatórium-egyesületnek V. VI. VII. évi jelentése (1902., 1903., 1904.); „Tuberkulózis“ című folyóirat IV. évfolyam 1906.; Deutsche Medizinische Wochenschrift 1905—906.; Heilanstalt Alland XIV. Jahresbericht.

II.

Tanári kar.*1. Rendes tantárgyak tanárai.*

Dr. Tóth György, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendi kormánytanácsos, rendes tanár, a főgimnázium igazgatója; az orsz. magy. gyorsíró-egyesületnek, a budapesti filológiai, az orsz. magy. képzőművészeti társulatnak, a kecskeméti róm. kath. egyháztanácsnak, a főgimnáziumi bizottságnak rendes-, Kecskemét th. város törvényhatósági bizottságának választott-, a kecskeméti orsz. árvaház felügyelő bizottságának kinevezett tagja; a kegyes-tanítórendi társház főnöke; tanította a bölcséleti előtant a VIII. osztályban, hetenkint 3 órában. Tanárkodásának évszáma: 32.

Arányi Ágost, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a kir. magy. természettudományi társaság rendes tagja, hitelemző; tanította a hittant az I., II. és V., a német nyelvet a IV., V., VI. és VII. osztályban május elejéig, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma: 35. Meghalt 1906. május 30-án.

Dezső Lajos, világi, rendes tornatanár, a tornaszerek öre; tanította a tornázást az I—VIII. osztályban, hetenkint 14 órában; a játék-délutánok vezetője és felügyelője. Tanárkodásának évszáma: 17.

Gombos Antal, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a magyar paedagogiai társaság külső tagja, a Segélyző-egyesület könyvtárosa, a VIII. osztály főnöke; tanította a hittant május elejéig a III., a német nyelvet a III. és VIII. és május elejétől év végéig a VI. és VII., a latin nyelvet a VI. és VIII. osztályban, hetenkint 18, illetőleg 22 órában. Tanárkodásának évszáma: 6.

Hannig István, kegyes-tanítórendi áldozópap, tanár, a természetrajzi és vegytani szertár öre; tanította a természetrajzot az I., II., IV., V. és VI., a földrajzot a III., a rajzoló mértant az I. osztályban, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma: 9.

Hatvani Ede, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, hitelemző, a VII. osztály főnöke; tanította a hittant a IV., a mennyiségtant a III., IV., V. és VII., a természettant a VII. osztályban, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma: 6.

Járvás Mihály, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a magy. tört. társulat rendes-, a községi iskolaszéknek választott tagja, a földrajzi szertár gondozója; tanította a történelmet a III., V., VI. és VIII., a földrajzot az I. és II. osztályban, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma: 32.

Dr. Károsi Sándor, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, az alsó négy osztály ifjúsági könyvtárának öre, május elsejétől év végéig hit-elemző, a Szavaló-kör vezetője, a VI. osztály főnöke; tanította a magyar nyelvet a IV., a görög nyelvet az V., VI. és VII. osztályban, hetenkint 19 órában. Tanárkodásának évszáma: 1.

Német Károly, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a Szent István társulat, a budapesti filológiai társulat és az orsz. tanár-egyesület rendes tagja, az Önképző-kör vezetője, a felső négy osztály ifjúsági könyvtárának öre, az V. osztály főnöke; tanította a magyar nyelvet az V., VI., VII. és VIII., a latin nyelvet az V. osztályban, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma: 9.

Olejovics János, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a filológiai múzeum öre, a III. osztály főnöke; tanította a magyar és latin nyelvet a III., a görög nyelvet a VIII., a görög-pótló irodalmat az V. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma: 27.

Pataky Imre, világi, rendes tanár, ipar- és kereskedelmi iskolai igazgató, a községi iskolaszék és a róm. kath. egyháztanács tagja; tanította a rajzot a II., III., IV. és V., a szépirást a II. osztályban, hetenkint 10 órában. Tanárkodásának évszáma: 35.

Schandl Miklós, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a természettani szertár öre; tanította a természettant a VIII., a mennyiségtant az I., II., VI., és VIII. osztályban, hetenkint 18 órában. Tanárkodásának évszáma: 16.

Szepesi Bódog, ünnepélyes fogadalmat tett rendi növendék, tanár; tanította a hittant az I., II. és III., a német nyelvet a IV. és V. osztályban május elejétől év végéig, hetenkint 12 órában.

Szalay István, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a tanári értekezletek jegyzője, az I. osztály főnöke; tanította a magyar nyelvet és szépirást az I., a latin nyelvet az I. és VII. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma: 11.

Tóth Sándor, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes tanár, a tanári könyvtár, a képtár és az éremgyűjtemény gondozója, a II. osztály főnöke; tanította a magyar és latin nyelvet a II., a történelmet a IV. és VII. osztályban, hetenkint 17 órában. Tanárkodásának évszáma: 33.

Zimányi Gyula, kegyes-tanítórendi áldozópap, rendes hittanár, a hittudományok magistere, a rendi növendékek tanulmányi felügyelője, okleveles gyorsíró, főgimnáziumi hilszónok, a Gyorsíró-kör vezetője, a IV. osztály főnöke; tanította a hittant a VI., VII., VIII. és május elejétől év végéig az V., a latin nyelvet a IV. osztályban, hetenkint 12, illetőleg 14 órában. Tanárkodásának évszáma: 4.

2. Felekezeti hittanárok.

1. **Dr. Bárány József**, főrabbi; tanította az izr. vallású tanulókat, heti 2—2 órában. Tanárkodásának évszáma: 16.

2. **Csamprág István**, püspöki titkár, a kecskeméti gör. kel. hitközség administratora; tanította a gör. kel. vallású tanulókat, havonként 2 órában. Tanárkodásának évszáma: 8.

3. **Laukó Károly**, ág. ev. hitvallású lelkész; tanította az ág. ev. hitvallású tanulókat, hetenkint 2 órában. Tanárkodásának évszáma: 40.

4. **Szappanos Károly**, ev. ref. lelkész és hitoktató; tanította az ev. ref. vallású tanulókat, hetenkint 2—2 órában. Tanárkodásának évszáma: 2

3. Rendkívüli tantárgyak tanítói.

Arányi Ágost, tanította a francia nyelvet a kezdőknél és haladóknál, hetenkint 2 órában május elejéig. Május elejétől év végéig **Schandl Miklós**.

Koller Ferenc, világi, az intézeti zeneszerek gondozója, a Kecskemét városi Zeneiskola tanára, a Katona József kör rendes tagja; tanította a zenét a kezdőknél és haladóknál, hetenkint 4 órában. Tanárkodásának évszáma ezen intézetnél: 6.

Szent-Gály Gyula, világi, az intézeti énekszerek gondozója, a Kecskemét városi Zeneiskola igazgatója, az Országos Magyar Daláregyesület igazgató-választmányának és a Katona József körnek választmányi tagja; tanította az éneket a kezdőknél és haladóknál, hetenkint 5 órában. Tanárkodásának évszáma ezen intézetnél: 13.

Dr. Károsi Sándor, tanította a gyorsírást a kezdőknél és haladóknál, hetenkint 2 órában.

4. Intézeti szolgál.

Rimóczi Ferenc, pedellus, az intézetnél szolgál 13 év óta.

III.

Előadott tananyag, tankönyvek.

1. *Rendes kötelező tantárgyak.*

Első osztály.

Osztályfőnök: SZALAY ISTVÁN.

Hittan, heti 2 órában. Imádságok: Miatyánk, Üdvözet, Hiszekegy, az Úr anyyala, reggeli és esti könyörgés, a tanítás előtt és után való, az étkezés előtt és után való imádság. Az isten tiz, az anyaszentegyház öt parancsa. Katekizmusból: Az ember végeéljáról. A hitről. A parancsokról. A malaszt eszközeiről. A szentségekről és az imádságról. Tankönyv: Kis-Katekizmus. XLIII. kiadás. Bpest, 1896. *Arányi Ágost. — Szepesi Bódog.*

Magyar nyelv, heti 5 órában. Olvasmányok: 1. Népmesék és regék. 2. Hun és magyar mondák. 3. Történeti elbeszélések az Árpád-házi királyok korából. 4. Görög regék. 5. A magyar föld és népe. Költőiek, egyszersmind emlékezésül: Szózat. Himnusz. Szüretünk. Hadnagy uram. Hazámban. Füstbe ment terv. Honvéd-tüzér temetése. Szülőföldem szép határa. Közmondások. — Nyelvtan: A hangtan. Beszédrészek. Az egyszerű mondat és a mondatrészek. Helyesírás. Hangsúly. Kéthetenkint iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Andor-Szabó, Magyar olvasókönyv I. r. Bpest, 1904. és Andor-Szabó, Magyar nyelvtan I. r. Bpest, 1904. *Szalay István.*

Latin nyelv, heti 6 órában. A név- és igeragozás fontosabb alakjainak begyakorlása, az olvasmányokban előforduló mondatoknak latinból magyarra s viszont való fordításával. Összefüggő olvasmányok: a római, valamint a hún és magyar nép ismertetése. A trójai háború. Aesopusi mesék és colloquiumok. A tanult szók csoportosítása; synonymaszók. Kéthetenkint iskolai írásbeli dolgozat, magyarból latinra való fordítás. Tankönyvek: Pirchala Imre, Latin nyelvtan I. r. Pozsony, 1903. és Pirchala Imre, Olvasó- és gyakorlókönyv I. r. Pozsony, 1903. *Szalay István.*

Földrajz, heti 3 órában. Földrajzi alapfogalmak: szárazföld, víz, a föld alakja, nagysága, a föld fő körei, éghajlat. Tájékozódás a földgömbön és a térképen; térképolvasás. Magyarország városainak, hegységeinek, alföldjeinek, vizeinek, éghajlatának ismertetése, kapcsolatban a lakosság foglalkozásával és életmódjával. Térkép-vázlatok készítése. Tankönyv: Körösi Albin, Földrajz. Bpest, 1900. Térkép-vázlatok A. I. füzet. *Járvás Mihály.*

Természettan, heti 2 órában. Bevezetés a természeti tárgyak szemléletébe. A négy évszak, kivált a növényeken mutatkozó jelenségekben feltün-

tetve. A közönségesebb gyümölcsfák, fenyők és tavasszal viritó növények taglalása és csoportosítása megjelenésök szerint. A növények részeinek megismertetése, növényeken bemutatva. Az ember lakása közelében, a mezőn, erdőn tartozkodó emlős állatok és a házi szárnyasok leírása. Tankönyv: dr. Ormándy Miklós, Természetrajz I. r. Budapest, 1900. *Hannig István.*

Számтан, heti 4 órában. A tízes számrendszer. Alapműveletek egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A méter-mérték ismertetése. Pénzisme és időszámítás. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Közönséges számтан. Budapest, 1894. *Schandl Miklós.*

Rajzoló geometria, heti 3 órában. Planimetriai elemek. A pont, a vonalak szerkesztése, iránya és elnevezése, ugyanezekkel a négy számolási művelet. A szögek, ezeknek hányfélesége és mérése szögmérővel. A szabályos és szabálytalan három-, négy- és sokszögek szerkesztésének különféle módja, elnevezései szögeik és oldalaik szerint, kerületük és területük számítása. A kör és ennek nevezetesebb vonalai. Egyszerű síkéitmények rajzolása. Tankönyv: Huszka J., Rajzoló geometria I. r. Budapest, 1903. *Hannig István.*

Szépírás, heti 1 órában. A magyar kis- és nagybetűk alkotó részeinek és alakítási módjának ismertetése s gyakorlása; folyóírás. *Szalay István.*

Tornázás, heti 2 órában. *Szabadgyakorlatok*: Állások: alap-, zárt-, feszítő-, lábújj- és sarkállás. *Tag-szabadgyakorlatok*: karlendítések, lökések minden irányban, törzshajlítások, sark- és térdemelések. *Járó-szabadgyakorlatok*: járás oldal- és arc-sorban, helyben és továbbhaladással, utánlépéssel. *Társas-szabadgyakorlatok* kettesével. *Tornázó rendgyakorlatok*: sornyitás, mellézárkózás, körjáras, kigyóvonulás. *Katonai rendgyakorlatok*: állás, sorfelállítás, igazodás, fedezés, fövetések, fordulatok, helybenjárás arc- és oldalsorban. *Szer-gyakorlatok*: alapgyakorlat a korláton, nyujtón, póznakon, köteleken, a vízszintes és rézsútos létrán, gyűrűhintán; magas-, távol- és kötélugrás. *Dezső Lajos.*

Játék, heti 2 órában. Fogócska, künn a farkas benn a bárány, fali duplex, futó duplex, hívogató, nemzeti lovasméta, ne nézz hátra, jön a farkas, körfutó, kölláb, magyar csatajáték. *Dezső Lajos.*

Második osztály.

Osztályfőnök: TÓTI SÁNDOR.

Hittan, heti 2 órában. Imádságok: Miatyánk, Üdvözet, Hiszekegy, Úrangyala, reggeli és esteli könyörgés, a tanítás előtt és után való, az étkezés előtt és után való imádság, az Isten 10, az anyaszentegyház 5 parancsa. A katekizmusból ismétlésképen: Az ember végcéljáról. A hitről. A bibliából: az ó-szövetség története. Tankönyvek: Kis Katekizmus. XLVI. kiadás. Bpest, 1901. Adjutus Secundus, Az ó-szövetségi bibliai történetek magyarázata. Szatmár, 1901. *Arányi Ágost — Szepesi Bódog.*

Magyar nyelv, heti 5 órában. a) Nyelvtan. A határozók folytatólagos tárgyalása. Az egyszerű és összetett mondatok; körmondat, idézés, a szóalkotás főbb alakjai. Helyesírás szabályai. b) Olvasmányok. Tanító mesék és leírások. Elbeszélések a magyar történelemből s a görög és római világból. Szemelvények különféle költőkből. Költemények tanulása és szavalása. Havonkint két iskolai dolgozat. Tankönyv: Szabó Ignác, Magyar nyelvtan II. Bpest, 1904. Magyar olvasókönyv I. Bpest, 1906. *Tóth Sándor.*

Latin nyelv, heti 6 órában. Az ige tövei, különféle alakjai és ragozásuk. A mássalhangzós igtőből képzett perfectumok és supinumok. Rendhagyó, hiányos és személytelen igék. Szóképzés, szócsoportok. A szükségesebb mondattani szabályok. Összefüggő olvasmányok a magyar és görög mondákból s a római történelemből; mesék. Magyar és latin mondatok fordítása. Emlézés. Havonkint két iskolai dolgozat. Tankönyv: Pirchala Imre, Latin nyelvtan. Pozsony, 1899. Olvasó- és gyakorlókönyv. Pozsony, 1901.

Tóth Sándor.

Földrajz, heti 3 órában. Európa országainak és népeinek leírása. Ausztria részletesebben, Magyarországból kiindulva s arra vonatkoztatva. Ázsia és Afrika országainak leírása az európai gyarmatok kiemelésével és az általános viszonyok ismertetésével. Gyakorlat a térképolvasásban és vázlatok készítésében. Tankönyv: Körösi Albin, Földrajz II. r. Budapest, 1900. Kogutovicz Manó, Középkorai földrajzi atlasz. Budapest, 1898. *Járvás Mihály.*

Természetráajz, heti 2 órában. Majmok. Tengeri emlősök. Eرسzényes emlősök. Az ember lakása közelében, mezőn, erdőn, vizen tartózkodó madarak. Csúszó-mászók. Kétéltűek. Halak. Puhatestűek. Rovarok, az egyes rendek főbb képviselői alapján. Férgek. A növények közül: néhány ősszel virító növény, néhány gyümölcsstermő és erdei fa, az embert közelebből érdeklő természetű és vadon termő növény. Rovargyűjtés. Tankönyv: dr. Ormándy Miklós, Természetráajz II. r. Budapest, 1900.

Hannig István.

Számтан, heti 4 órában. Számolási rövidítések. Számolási műveletek korlátolt pontossággal. Az egyszerű következtetés és alkalmazása a százalékos számításra. Viszonyok és arányok. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Közönséges számтан, Budapest, 1894.

Schandl Miklós.

Rajzoló geometria, heti 3 órában. A lap helyzetei és ábrázolása egy síkon. A lapszög és testszög. A test általában. A szabályos testek. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb tulajdonságai, ábrázolása, felszíne és köbtartalma. Stilizált levélalakok és síkdíszítmények rajzolása és színezése. *Pataky Imre.*

Szépirás, heti 1 órában. A magyar és német betűk alakítása és írása. Folyóírás mind a két nyelven.

Pataky Imre.

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok; állások: lépő-, keresztzett-, terpeszkedő-, guggoló állás. Tag-szabadgyakorlatok: karnyújtások, ütések minden irányban; törzsfordítások, lábemelések és vetések. Járó

szabadgyakorlatok: járás különféle lábtartással helyben és tovább haladással, váltogatott utánlépéssel. Futás. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok: elé-, mellésorakozás, szögjárás, csigajárás. Katonai rendgyakorlatok: rendekbe fejlődés és sorba-szakadozás. Szergyakorlatok: Lásd: I. osztály. Játékok.

Dezső Lajos.

Játék, heti 2 órában. Lásd: I. osztály.

Dezső Lajos.

Harmadik osztály.

Osztályfőnök: OLEJOVICS JÁNOS.

Hittan, heti 2 órában. Imádságok. A katekizmusból ismétlésül: A parancsokról. Bibliából: Az újszövetség története. Palesztina ismertetése. Tankönyvek: Kis Katekizmus, 46. kiadás. Budapest, 1901. Adjutus Secundus, A bibliai történetek magyarázata II. r. Újszövetség. Szatmár, 1902.

Gombos Antal. — Szepesi Bódog.

Magyar nyelv, heti 4 órában. A nyelvtan összefoglaló rendszeres áttekintése. Hangtan, szótan, mondatban beható tárgyalása. Olvasmányok: az olvasókönyvben levő prózai és költői olvasmányok. Memoriter: az olvasókönyvben levő legtöbb költemény. Havonként két iskolai dolgozat, leírások megbeszélés alapján, a tárgyalt kisebb elbeszélések írásba foglalása és mondat-tani tárgyúak. Tankönyv: Szinnyei, Rendszeres Magyar Nyelvtan III. r. és Magyar olvasókönyv III. r. Bpest, 1903.

Olejovics János.

Német nyelv, heti 4 órában. Helyes olvasás és írás. Név- és igeragozás. Melléknév. Névmás. Számnév. Mondatalkotás és szórend. Könnyebb prózai darabok olvasása, fordítása és elemzése. Könnyebb versek fordítása és könyv nélkül való betanulása. Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyvek: Albrecht János, Német nyelvtan. Budapest, 1905. és u. a. Német olvasókönyv I. r. Budapest, 1905.

Gombos Antal.

Latin nyelv, heti 6 órában. Az alaktan rendszeres átismétlése után a mondatban: a mondat részei és azok egyezése. A casustan. Az igenevek. Olvasmányok. I. Prózaiak: Cornelius Neposból: Miltiades, Themistokles, Aristides, Cimon, Epaminondas. II. Költőiek: Phaedrus meséiből 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. pont alattiak. Memoriter: Neposból néhány fejezet; Phaedrusból: Lupus et agnus, Canis per fluvium carnem ferens; Vacca, capella, ovis et leo. Passer ad leporem consiliator. Stílusgyakorlatul rövid mondatok szolgáltak. Havonként két írásbeli dolgozat, melyek tárgyát az olvasmányok alapján készített mondatok képezték, tekintettel a végzett tananyagra. Tankönyvek: Pirchala, Latin nyelvtan, Latin olvasókönyv a gimn. III. és IV. oszt. számára. Pozsony, 1901.

Olejovics János.

Történelem, heti 3 órában. Történelmi előismeretek. Az ős pogánykorszak. A kereszténység felvétele és a királyság megalapítása. Az Árpádok uralkodása.

Az Anjouk. Magyarország, mint a keresztény Európa előharcosa a törökök ellen. Mátyás és kora. Az ország süllyedése. A Jagellók és a mohácsi vész. Tankönyv: Varga Ottó, A magyarok története I. r. Budapest, 1900. *Járvás Mihály.*

Földrajz, heti 2 órában. Amerika és Ausztrália földrajza. A Föld szárazsága, vize és légköre. A közlekedő edények. Archimedes törvénye, a fajsúly. A levegő nyomása, a barométer. A hő hatása, hőmérő. A légkör hőtüneténei. Elektromos és mágneses tünemények. A Föld alakja, nagysága, forgása és keringése. Időszámítás. A Hold és annak mozgása. A Föld helyzete a naprendszerben. Tankönyvek: Körösi, Földrajz III. füzet. Bpest, 1900. Vörös Cyrill, A fizikai és matematikai földrajz elemei. Bpest, 1902. *Hannig István.*

Számтан, heti 3 órában. Összetett hármasszabály. Egyszerű és összetett kamatszámolás. Határidő-számolás. Lerovat-számolás. Állampapírok, részvények, váltók. Egyszerű és összetett társaságsszabály. Láncszabály. Elegyítés-szabály. Tankönyv: dr. Lutter Nándor, Közösséges számтан. Budapest, 1894.

Hatvani Ede.

Rajzoló geometria, heti 2 órában. A távolság és szög mérése a természetben. Párhuzamos és merőleges szerkesztése. A háromszög tulajdonságain alapuló szerkesztések. Összeillő és hasonló idomok szerkesztése és tulajdonságaik alkalmazása a gyakorlatban. Sokszögek szerkesztése adott alkotórészek alapján. Stilizált levél és virágok rajzolása és egyszerű színezése. *Palaky Imre.*

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Állások. Tag-szabadgyakorlatok: kar-, láb-, törzsgyakorlatok. Járó szabadgyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok: ellenvonulás, köralakítás, kanyarulatok a központ körül. Katonai rendgyakorlatok: kanyarodások, kettős rendekbe fejlődés. Szergyakorlatok a korláton, nyujtón, köteleken, póznákon, a rézsútos és vízszintes létrán, lovon, bakon; magas-, távol- és kötél-ugrás. Tornajátékok.

Dezső Lajos.

Játék, heti 2 órában. Kapós, fogoly-játék, kötekedő, sintéres, várvédő, labdahajtsza, üsd a harmadikat, magyar csatajáték, nagyméta, kótya.

Dezső Lajos.

Negyedik osztály.

Osztályfőnök: ZIMÁNYI GYULA.

Hittan, heti 2 órában. Imádságok. A katekizmusból ismétlésül: A malszt eszközeiről. A szertartástánból: A szent helyek és az egyházi készletek. Az isteni tisztelet szent cselekményei. Az egyházi év. Tankönyvek: Kis Katekizmus. 46. kiadás. Bpest, 1901. Szulik József, A kath. anyaszentegyház szertartásai.

Hatvani Ede.

Magyar nyelv, heti 4 órában. Epikus olvasmány: Arany János Toldija, nyelvi és tárgyi magyarázatokkal. Költőiek: Virág, Berzsenyi, Vörösmarty, Kölcsey, Tompa, Petőfi, Arany s újabb elbeszélők és lírikusok költeményei-

ből szemelvények, a különböző versformákra való tekintettel. Kisfaludy Károly: Mátyás deákja. Prózai részletek: Heltai meséiből, Mikes leveleiből, Faludy Téli éjtszakáiból. Leírások, értekezések és jellemrajzok. Ezen olvasmányok alapján a stílus kellékei, a prózai és költői stílus különbsége. Vers-tan: a magyar nemzeti és ó-klasszikai verselés s a nyugat-európai versformák. Polgári ügyiratok. Kéthetenként házi vagy iskolai írásbeli dolgozat 16. Tankönyvek: Lehr Albert, Arany J. Toldija. Budapest, 1893. Bartha-Prónai, Stilisztika. Bpest, 1903. *Dr. Károsi Sándor.*

Német nyelv, heti 3 órában. Helyes olvasás és írás. A nyelvtan rendszeres áttekintése, különösen az ige-tan, névragozás, melléknév, számnevek, praepositiók és postpositiók, ige- és melléknévvonzatok, a kötőszók használata. Válogatott költői és prózai olvasmányok fordítása, elemzése és emlézése. Kéthetenként egy írásbeli iskolai dolgozat. Tankönyvek: Albrecht János, Német nyelvtan. Bpest, 1900. U. a. Német olvasókönyv II. köt. Bpest, 1901. *Arányi Ágost. Szepesi Bódog.*

Latin nyelv, heti 6 órában. Olvasmányok: Julius Caesar: De bello Gallico c. munkájából összefüggő szemelvények: Gallia felosztása. A helvétek kivándorlása. Ovidius Metamorphosisaiból: A világ négy kora. Az özönviz. Deucalion és Pyrrha. Daedalus és Icarus. Memoriter: Gallia felosztása. A világ négy kora. Daedalus és Icarus. A mondattanból: Az igeidők és módok, az alá- és mellérendelt mondatok, az oratió obliqua, prosodia. Havonként két iskolai írásbeli dolgozat magyarból latinra, a tárgyaló olvasmányok alapján. Tankönyvek: Pirchala Imre, Latin nyelvtan VI. kiad. Latin olvasókönyv a III. és IV. oszt. számára I. és II. k. Pozsony, 1901. *Zimányi Gyula.*

Történelem, heti 3 órában. Az ország három felé szakadása. A török hódítás és következményei. A nemzeti felkelések és az ország egyesítése. A reformok által való újjászületés. A mai Magyarország megteremtése. Magyarország és Ausztria politikai földrajza. Tankönyv: Varga Ottó, A magyarok története II. r. Budapest, 1901. *Tóth Sándor.*

Természetrajz, heti 3 órában. Néhány, leginkább ősszel található növényfaj leírása, kiváló tekintettel biológiai jelentőségükre. A biológiai anyag megértésére szükséges kémiai ismeretek röviden, a levegő és víz vizsgálatából kiindulva az elemek és az organismusokban előforduló vegyületeik. Oxydálás, égés, redukálás. Sav, bázis, só egyszerűbb példákon. A növény-tani tárgyalás megértéséhez szükséges szerves vegyületek. A növények sejt-, szövet-, alak- és élettana. Az osztályozás elvei: Linné rendszere és egy természetes rendszer váza. A nevezetesebb rendek tárgyalása, tekintettel a hazai nevezetesebb fajokra. A növények földrajzi elterjedése. Tankönyv: Pintér Pál, Növénytan. Budapest, 1902. *Hannig István.*

Mennyiségtan, heti 3 órában. Bevezetés az algebra, összeadás és kivonás egész számokkal. A pozitív és negatív számok összeadása, kivonása

és szorzása. A hatvány. Kéttagúnak négyzete és köbe. Számok négyzetének és köbének kiszámítása. Osztás és a törtszámokra vonatkozó műveletek. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel, kiterjeszkedve az arányok tanára. Tankönyv: Borossay D. Algebra. 1901. Bpest. *Hatvani Ede.*

Rajzoló geometria, heti 2 órában. A kör érintője, húrja és ezek tulajdonságain alapuló szerkesztések. Különböző görbék, a kerület, a hajtalék és mentelék szerkesztése adott alkotórészek alapján; húrjaik és érintőik tulajdonsága és ezeken alapuló szerkesztések. Stilizált síkdiszitmények, görög és arab stílusú egyszerű ékitmények rajzolása és színezése. *Pataky Imre.*

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Térjelések, támaszfekvések. Tag-szabadgyakorlatok. Járó szabadgyakorlatok különböző lábtartással. Szökdelések. Társas szabadgyakorlatok kézi szerekekkel. Tornázó rendgyakorlatok: rendekbe, kettős rendekbe fejlődés menetben. Szergyakorlatok: lásd III. osztály. *Dezső Lajos.*

Játék, heti 2 órában. Lásd III. osztály.

Dezső Lajos.

Ötödik osztály.

Osztályfőnök: NÉMET KÁROLY.

Hittan, heti 2 órában. Az igaz hitről általában és részletesen. A malasztról. Tankönyv: dr. Titz Antal, Kath. hittan. III. kiad. Bpest. 1904. *Arányi Ágost.*

Zimányi Gyula.

Magyar nyelv, heti 3 órában. Általános szerkezet. Az előadás nemei és formái. A szerkezet, a feltalálás. A prózai műfajok: a leírás, elbeszélés, értekezés, a szónoki beszéd rendszeres ismertetése, megfelelő olvasmányokkal kapcsolatban. Lírai és kisebb elbeszélő költemények. Hat házi és három iskolai dolgozat. Tankönyv: Bartha-Prónai, Rethorika. Budapest, 1904.

Német Károly.

Német nyelv, heti 3 órában. Nyelv- és mondattani ismétlések. Mesék, leírások, románcok és költemények fordítása, elemzése és emlézése. A szókinés gyarapítása. Két hetenkint egy írásbeli iskolai gyakorlat. Tankönyvek: Albrecht János, Német nyelvtan Budapest, 1904. és U. a. Német olvasókönyv. Budapest, 1902.

Arányi Ágost. — Szepesi Bódog.

Latin nyelv, heti 6 órában. Az alaktan és mondattan részletes és pontos átismétlése. Olvasmány: Prózaiak: Cicero: De imperio Gnaei Pompei és pro Archia. Memoriter I. c. és VII. c. Költőiek: Ovidius Metamorphosisából: A világ teremtése. A világ négy korszaka. Daedalus és Icarus. Fastiból: Fabiusok veszte. Ferialia. Gabii elfoglalása. Romulus és Remus kitévése. Lupercal. Újév napja. Janus. Terminalia. Liberalia. Arion. Memoriter: Fabiusok veszte. Cicero és Ovidius életrajza. Az olvasott szö-

vegnak megfelelő régiségtani rész. Kéthetenként írásbeli dolgozat az olvasott szöveg alapján. Tankönyvek: Schambach, De imperio Gnaei Pompei. Kapossy, Pro Archia Poeta. Csengeri, Szemelvények Ovidiusból *Német Károly*.

Görög nyelv, heti 5 órában. Hangtan. Névalaktan. Az igetanból az ω -végű igék. Az elméleti rész begyakorlására mondatok és kisebb elbeszélések fordítása görögből magyarra és magyarból görögre. Kéthetenként egy iskolai írásbeli gyakorlat. Tankönyvek: dr. Maywald József, Görög nyelvtan. Bpest, 1900. Ugyanattól, Görög olvasókönyv. Bpest, 1903. *Dr. Károsi Sándor*.

Görögptőló irodalmi olvasmányok, heti 2 órában. A) Görög irodalmi olvasmányok: Homeros Iliása és Odysseája némi kihagyásokkal. Herodotosból: Kroisos hatalma. Solon látogatása. Kroisos bukása. Arion sorsa. Kyros ifjúsága. Perzsa szokások. Kyros halála. Egyiptomi szokások. Sesostris egyiptomi király. Kheops pyramisa. Amasis egyiptomi király. Polykrates szerencséje és halála. A hét perzsa főúr tanácskozása. Szkytha szokások. Dareios hadmenete a szkythák ellen. Aristagorás Spártában és Athénben. Pythia erkölcsi tanítása. A marathoni, thermopyliai, salamisi, plataiai és a mykaléi csata. A görög olvasmányokkal kapcsolatban megfelelő régiségek. B) Magyar irodalmi olvasmányok: Tinódi, Gyöngyösi és Arany. (Buda halála). Heltai, Kemény János, Cserei M. és Apor P. műveiből szemelvények. Két házi írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Kempf József, Homeros Iliása és Odysseája. Bpest, 1902. Geréb József, Szemelvények Herodotos történeti műveiből. Bpest, 1902. Badiés Ferenc, Magyar irodalmi olvasókönyv I. k. Bpest, 1905. *Olejovics János*.

Görögptőló rajz, heti 2 órában. Stilizált levelek és ékitmények, különösen magyar stílusban. Az árnyékolás begyakorlása lapminták után; könnyebb tárgyak rajzolása árnyékolással. *Pataky Imre*.

Történelem, heti 3 órában. Az ó-kor és története a nyugatrómai birodalom megbukásáig, különös tekintettel az államintézményekre és művelődési viszonyokra. Tankönyv: Szölgyémy János: Világtörténelem I. r. Budapest, 1902. *Járvás Mihály*.

Természetrajz, heti 3 órában. Az állati test szerkezete és élete, tekintettel az emberre. Az állati sejt, szövetek, szervek, szervrendszerek. Az állati szervek berendezése alapján az állatkörök megismertetése, rendszerezése. Az egyes típusok általános és részletes jellemzése s az egyes osztályok főbb képviselőinek leírása, különös tekintettel hazánkra. Az állatok földrajzi elterjedése. Tankönyv: Pintér Pál, Állattan. Bpest, 1902. *Hannig István*.

Mennyiségtan, heti 3 órában. Elsőfokú egyenletek két és több ismeretlennel. Négyzetgyök és a másodfokú egyenlet egy ismeretlennel. Köbgyök. Számolás gyökmennyiségekkel. Geometria: a sík idomok meghatározása, összeillősége, hasonlósága, egyenlősége és a sík idomok területeinek megmérése. Tankönyvek: Borossay D. Algebra. Budapest, 1901. és dr. Lóky B., Geometria. Budapest, 1904. *Hatvani Ede*.

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Állások. Tag-szabadgyakorlatok ellenkező oldalmozgásokkal. Birkózó gyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok: 8-as járás, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ kanyarulatok négyes sorokban. Katonai rendgyakorlatok: fejlődés rendekből és kettős rendekből; húzódás. Szergyakorlatok: könnyebb felülések a bakra és lóra helyből és iramodással, átugrások, kötél-ugrás, magas- és távol-ugrás fordulattal, fordulatok a magas és alacsony nyujtón, korláton, gyűrűhintán, vándormászás a póznákon, gyakorlatok a vízszintes és rézsútos létrán. Játékok. *Dezső Lajos.*

Játék, heti 2 órában. Csalogató, kótya, nagyméta, magyar csatajáték, határvédő, füles labda, rugdaló. *Dezső Lajos.*

Hatodik osztály.

Osztályfőnök: DR. KÁROSI SÁNDOR.

Hittan, heti 2 órában. Az erkölcs és erkölcstan fogalma. Az erkölcsi jóról és rosszról általában. A parancsolatokról. Tankönyv: Dr. Titz Antal, Kath. erkölcstan. II. kiadás. Bpest, 1906. *Zimányi Gyula.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. Széptan, költői stíl- és verstan. A költői műfajok elmélete, tekintettel fejlődésük történetére a klasszikus és modern irodalomban. Költői művek iskolai és házi olvasása, kapcsolatban széptani taglalásukkal. Hat házi és három iskolai dolgozat. Tankönyv: Bartha-Prónai: Poetika és olvasókönyv. Budapest, 1904. *Német Károly.*

Német nyelv, heti 3 órában. A német ballada-költészet elméletileg és példákban. Költői és prózai olvasmányok nyelvi és tárgyi magyarázatokkal, azok fordítása, elemzése és emlézése. A szókinés gyarapítása; folytonos nyelvtani ismétlések. Stílus-gyakorlatok. Havonkint két írásbeli iskolai dolgozat. Tankönyvek: mint az V. osztályban és Heinrich, Német balladák és románcok I., II. Budapest, 1896. *Arányi Ágost. — Gombos Antal.*

Latin nyelv, heti 5 órában. Olvasmányok: a) Liviusból: I. k. 1—2, 9—10, 13—14, 53—54.; II. k. 1—2, 9—10, 12, 32—35, 39—40.; IV. k. 6—8. terjedő, válogatott fejezetek. b) Vergilius Aeneiséből: I. 1—208.; II. 1—452, 505—565, 590—670, 705—730.; III. 1—83, 146—190. szemelvényekben. Alak- és mondattani ismétlések. Régiség- és verstan. Irodalomtörténet. Havonkint két iskolai írásbeli dolgozat magyarból latinra s időszakonkint egy dolgozat a latinból magyarra való fordítás gyakorlására. Tankönyvek: Titi Livii ab urbe condita libri I—IV. Edidit Stephanus Dávid. Budapestini, 1899. P. Vergilii Maronis Aeneidos libri XII. Pirczala Imre, Bpest, 1881. Wagner—Horváth. Római régiségek és irodalomtörténet. Bpest, 1890. *Gombos Antal.*

Görög nyelv, heti 5 órában. μ -végű igék. ω -végű igék V—VIII. osztálya. A mondattan főbb szabályai. Olvasmányok a Gyakorlókönyvből 1—46. Artaxerxes békeajánlatokat tesz. A hellén vezérek megöletése. Xenophon

fellépése. A hellének meglátják a tengert. Megérkezés Trapezusba; hála-áldozatok. Xenophon és Sokrates életrajza. Xenophon Memorab. Nem a kincsben van az élet boldogsága. Herakles a váló-úton. A gyermeki kegyeletről. Lírai szemelvények. Kallinos, Tyrtaios, Solon, Theognis, Mimnermos, Simonides, Babrios, Sappho, Anakreon költeményeiből és az anakreoni dalokból. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Maywald József, Görög nyelvtan. Budapest, 1900. Ugyanattól, Görög gyakorló- és Olvasókönyv Xenophonból és a görög lírikusokból. Budapest, 1901. *Dr. Károsi Sándor.*

Történelem, heti 3 órában. Az újkor története a westfáli békéig; különös tekintettel az államintézményekre és művelődési viszonyokra. Tankönyv: Szölgvény János, Egyetemes történet II. k. Bpest, 1903. *Járvás Mihály.*

Természetrajz, heti 3 órában. Atom és molekula elmélet. Vegyszületési törvények. A képletek fogalma és jelentősége. Alkalmas ásványok felhasználásával a bázisok, savak s gyakorlati értékük. A sók elmélete és fajaik. Kémiai egyenletek s ezek alapján egyszerűbb stoichiometriai feladatok megoldása. Az ásványok leírása alak, fizikai és kémiai tulajdonságaik alapján. Az egyszerű kőzetek megismertetése ásványtani alapon s az összetett kőzetek általánosan elterjedt fajai. A geologia alapvonalainak ismertetése. Tankönyv: Pintér Pál, Ásványtan kémiával. Bpest, 1903. *Hannig István.*

Mennyiségtan, heti 4 órában. Algebra: a hatványozás általánosítása zérus, negatív és tört kitevő esetére. Műveletek racionális kitevős hatványokkal. A számrendszer fogalma. Műveletek a tízes rendszerben. A logaritmus fogalma. A Briggs-féle logaritmus-rendszer alkalmazása. Számítási és mértani haladvány. Geometria: a kör kerülete és területe. A trigonometria tantétélei és azok alkalmazása a háromszög meghatározására, valamint földmérési és magasságmérési feladatokra. Tankönyvek: Lutter, Algebra 1891. Lóky B.: Mértan. Budapest, 1904. Ötszámjegyű szorzási és szögmértani táblák 1892.

Schandl Miklós.

Torna, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Három és négy részből álló összetett taggyakorlatok. Birkozó gyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Tornázó rendgyakorlatok, füzérek. Katonai rendgyakorlatok: kettős rendekbe fejlődések, húzódások, kanyarodások menetben. Szergyakorlatok: lásd V. osztály. Tornajátékok.

Dezső Lajos.

Játék, heti 2 órában. L. V. osztály.

Dezső Lajos.

Hetedik osztály.

Osztályfőnök: HATVANI EDE.

Hittan, heti 2 órában. A ker. kath. erkölcsstan. Az erkölcsi jóról és rosszról. A parancsolatokról általában. Az isteni szeretet parancsairól. A felebaráti szeretet parancsairól. Az anyaszentegyház parancsairól. — Az

irgalmasság cselekedeteiről. Az erényekről és bűnökről. A keresztény kötelességekről. Az erkölcs jutalma. Tankönyv: dr. Titz Antal, A kath. vallásban III. r. Budapest, 1899. *Zimányi Gyula.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. Irodalomtörténet: a magyar nemzeti irodalom ismertetése 1820-ig. Az egyes korszakok művelődés- és művészet-történeti jellemzése; ezeknek az irodalommal való viszonya. A kiválóbb írók munkáinak, a rájuk vonatkozó tanulmányoknak olvasása; ezek mintájára a jobb műveknek önálló fejtegetése és méltatása. Nyelvtan: a magyar nyelv életében nyilvánuló főbb jelenségek; a magyar nyelv rendszerének áttekintése. Havonként egy házi írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Beöthy Zsolt, A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése I. rész. Budapest, 1903. Szinnyei József, A magyar nyelv. Budapest, 1902. *Német Károly.*

Német nyelv, heti 3 órában. Goethe Hermann und Dorothea-jának, Schiller Wilhelm Tell-jének szemelvényekben, valamint egyes prózai darabok olvasása nyelvi és tárgyi magyarázatokkal, azok fordítása és elemzése. Etymologiai fejtegetések. Emlézés. Beszédgyakorlatok. Nyelvtani ismétlések és mondattan. Az irodalomtörténetből: régi német nyelvemlékek és az első virágzás kora. Lessing és Herder. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: dr. Szemák István, Német nyelvtan II. r. Budapest, 1895. és Mondattan; Albrecht I., Német olvasókönyv. Pozsony, 1903. Weber, Goethe Hermann und Dorothea-ja. Budapest, 4. kiadás, 1897. Heinrich, Schiller Wilhelm Tell-je. Budapest, 1900. *Arányi Ágost. — Gombos Antal.*

Latin nyelv, heti 5 órában. Sallustius: Bellum Iugurthinum némi kihagyással. Vergilius: Aeneis V. és IX. énekből részletek, a VI. ének egészen. Cicero: in Verrem IV. részletek. Alak- és mondattani ismétlések. Régiségtan. Irodalomtörténet. Kéthetenként iskolai írásbeli dolgozat felváltva latin-magyar-, magyar-latinra. Tankönyvek: Bartal—Malmosi, Sallustius; Pirchala, Vergilius; Incze, Cicero In Verrem IV. Wagner—Horváth, Római régiségek.

Szalay István.

Görög nyelv, heti 5 órában. Hom. Odyss. I., V., VI., XIV., XVI., XIX. Herodoti I. 26., 28—33.; III. 39—43., 80—84.; VI. 86., 109—117.; VII. 207—213.; 217—219.; 223—228.; VIII. 70—71., 74—88., 95—96. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Csengeri János, Homeros Iliasa. Budapest, 1896. Geréb József, Görög prózai szemelvények Horodiosból, Xenophonból és Platon irataiból. Bpest, 1897. *Dr. Károsi Sándor.*

Történelem, heti 3 órában. Egyetemes történet a magyar nemzet történetével kapcsolatosan 1648-tól 1871-ig. Ezzel kapcsolatban Európa és Amerika nevezetesebb államainak történeti, földrajzi és politikai ismertetése, mindenütt súlyt fektetve az illető ország ipari és kereskedelmi, valamint kulturális előhaladására. A parlamentarizmus lényegének ismertetése. Tankönyv: Szölgvény János, Világtörténet III. k. Bpest. 1903. *Tóth Sándor.*

Természettan, heti 4 órában. A pont mekhanikája. Szilárd, cseppfolyó és légnemű testek mekhanikája. Hangtan. Fénytan. Tankönyv: Vörös Cyrill dr., Kísérleti természettan. Bpest, 1901. *Hatvani Ede.*

Mennyiségtan, heti 3 órában. Algebra: kamatos-kamat- és járadék-számítás. A végtelen geometriai haladvány, szakaszos tizedes törtek. A másodfokú egyenlet elmélete. A négyzetesre visszavezethető egyenletek. A másodfokú függvény szélső értékei. Geometria: a stereometria legfontosabb tételei. A szabályos testek s a hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felszíne és köbtartalma. Tankönyvek u. a., mint a VI. osztályban. *Hatvani Ede.*

Tornázás, heti 2 órában. Szabadgyakorlatok. Összetett tag-szabadgyakorlatok, váltva és összekötve járással. Birkozó gyakorlatok, társas szabadgyakorlatok vasbotokkal. Tornázó rendgyakorlatok: füzérek. Katonai rendgyakorlatok: húzódások menetben, fejlődések rendekből, kettős rendekből. Szergyakorlatok: a csapatok erejének és ügyességének megfelelő gyakorlatok. Súlyemelés, súlydobás. Tornajátékok. *Dezső Lajos.*

Játék, heti 2 órában. Lásd V. osztály.

Dezső Lajos.

Nyolcadik osztály.

Osztályfőnök: GOMBOS ANTAL.

Hittan, heti 2 órában. A kath. egyház külső és belső története napjainkig. Tankönyv: dr. Titz Antal, A róm. kath. egyház története, különös tekintettel a magyar viszonyokra. Budapest, 1900. *Zimányi Gyula.*

Magyar nyelv, heti 3 órában. A magyar nemzeti irodalom ismertetése; az egyes korszakok művelődéstörténeti méltatása; annak az irodalmi irányzatokkal való összekapcsolása. A jelentékenyebb műveknek a reájuk vonatkozó tanulmányok alapján való tüzetesebb fejtegetése. Havonkint egy házi írásbeli dolgozat. Tankönyv: Beöthy Zsolt, A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése II. rész. Budapest, 1903. *Német Károly.*

Német nyelv, heti 3 órában. Goethe Iphigenie auf Tauris-ának, valamint egyéb költői és prózai darabok olvasása és fordítása, megfelelő nyelvi és tárgyi magyarázatokkal. Etymologiai fejtegetések. Beszédgyakorlatok. Nyelvtani ismétlések és mondattan; stilusgyakorlatok. Az irodalomtörténetből: a második virágzás kora, ennek nevezetesebb költői. A 19-ik századból: A romantikus iskola, Uhland, Heine, Grillparzer és Lenau. Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: dr. Szemák István, Mondattan. Bpest, 1895. U. a. Német olvasókönyv IV. r. Bpest, 1900. Maywald, Goethe Iphigenie auf Tauris-a. *Gombos Antal.*

Latin nyelv, heti 4 órában. Horatii Carm. I. 1, 3, 4, 11, 14, 22, 24, 30, 34.; II. 3, 7, 14, 16, 17, 18.; III. 1, 3, 23, 26, 29, 30.; IV. 7, 9.; Epod. 1, 2, 7, 10, 16.; Sat. I. 1, 4, 6.; Epist. I. 1, 5, 7, 10. 20.; II. 3.

(Epist. ad Pisones szemelvényekben). Carm. saec. Taciti Annalium I. 1—15.; II. 27—32.; III. 64, 65.; VI. 56, 57; XV. 38—44.; Germaniae: 4—8. Agricolae: 44, 45, 46. Nyelv-, mondat- és régiségtan, irodalomtörténet. Kétfetenként iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Bartal—Malmosi, Horatii opera omnia. Bpest, 1880. Dávid-Pozder, Tacitus. Budapest, 1889. Wagner-Horváth, Római régiségek és irod. történet. Bpest, 1890. *Gombos Antal.*

Görög nyelv, heti 4 órában. Hom. Il. I., VI., XXIV. Platon Apológiájából: I., V—X., XIX., XX., XXXII., XXXIII. f.; Kriton egészen; Sophokles Antigone, kihagyásokkal. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tankönyvek: Csengery J. Homeros Iliása. Bpest, 1902.; Geréb J. Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon irataiból. Bpest, 1897.; Csengery J. Sophokles Antigoneja. Bpest, 1890. *Olejovics János.*

Történelem, heti 3 órában. Magyarország oknyomozó története, legfőbb tekintettel az állami intézmények, a szellemi műveltség, az ipar- és kereskedelem fejlődésére. Magyarország a jelenben. Tankönyv: Jászai Rezső, Magyarország oknyomozó története. Budapest, 1904. - *Járvás Mihály.*

Természettan, heti 4 órában. Hőtan. Az elektromosság és mágnesség tana. A kozmografia elemei. Tankönyv: dr. Vörös Cyrill, Kísérleti természettan. Budapest, 1901. *Schandl Miklós.*

Mennyiségtan, heti 2 órában. Algebra: kapcsolási műveletek. A kéttagú kifejezések szorzása és hatványozása pozitív egész kitevővel. Geometria: a derékszögű gömbháromszög meghatározása. A gömb-háromszögtan sinus- és cosinustétele. Az algebra és geometria összefoglaló áttekintése. Tankönyvek ugyanazok, mint a VI. osztályban. *Schandl Miklós.*

Bölcészeti előtan, heti 3 órában. Psychologia: A lelki jelenségek. Az idegrendszer. A test és lélek. A temperamentum fajtái. Az öröklés és alkalmazkodás. Az érzet. A lelki tünetmények időbeli lefolyása. A képzet. Az öntudat. Az associatio idearum. Az emlékezés fajtái. A képzelem. Alvás és álom. Apperceptio. Az érzelem és fajtái. Az akarat. A lelki betegségek. Logika: A logika feladata. A fogalom, ítélet és következtetés. A syllogismus fajtái. Az inductio. Az analog-következtetések. A meghatározás, felosztás és bizonyítás. A módszer. Az egyes tudományok módszere. *Olvasmányok:* a lélektan és erkölestan köréből. Tankönyv: Szitnyai Elek, Lélektan és Logika. Budapest, 1902. *Dr. Tóth György.*

Tornázás, heti 2 órában. Lásd VII. osztály.

Dezső Lajos.

Játék, heti 2 órában. Lásd V. osztály.

Dezső Lajos.

2. Rendkívüli, nem kötelezett tantárgyak.

Francia nyelv. heti 2 órában. Helyes olvasás és írás, az alaktan elemei, a beszédrészek és azok alkalmazása, költői és prózai darabok olvasása, fordítása és elemzése, egyes darabok emlézése, francia kifejezések, beszédgyakorlatok. Tankönyv: Rayé Lajos, Magyar-francia nyelvtan. Bpest, 1892.

Arányi Ágost. — Schandl Miklós.

Gyorsírás, kezdőknél és haladóknál heti 1—1 órában.

Kezdőknél: a Gabelsberger—Markovics rendszerű gyorsírásnak levelező része. Tankönyv: Bódogh János, Levelező gyorsírás. IX. kiadás. Budapest—Szeged, 1902.

Haladóknál: a Gabelsberger—Markovics rendszerű gyorsírásnak vitairási része. Gyakorlatul különböző gyorsaságú diktátumok leírása szolgált. Tankönyv: Bódogh János, A vitairás rövid tankönyve. IV. kiadás. Szeged, 1896.

Dr. Károsi Sándor.

Ének, heti 2 órában.

I. osztály. Heti 1 óra. Elmélet. Alapismeretek. A hangok felírása; ritmus és dallam; egyszerű ütemek; nyolcadok és hangterjedelem; a hangsorok elmélete; természetes hangközök; származtatott hangok és módosító jelek; a helyes éneklés szabályai.

Gyakorlat: Hangsoréneklés (Kem. C.); ritmikai és hangtalálási gyakorlatok; hangközök. Tankönyv: Erödy—Szent-Gály, Módszeres énektan. Középkorokra 29478/1906. sz. alatt engedélyezve.

II. osztály. Heti 1 óra. Elmélet. Kemény és lágy hangsorok képzése 4 keresztig és bé-ig.

Gyakorlat. Az I. osztályban gyakoroltaknak ismétlése és kibővítése. Tankönyv, mint az I. osztályban.

Karének, heti 3 órában. A II—VIII. osztályok növendékeiből alakított vegyeskar egyházi és világi művek begyakorlásával foglalkozott, különös tekintettel a szabatos előadásra. Az egyházi énekek betanulására segédkönyvül szolgált Szepesi I. és Zsasskovszky, a világiaknál dr. Harrach J. Magyar Ártion című gyűjteménye.

Szent-Gály Gyula.

Zene, kezdőknél és haladóknál heti 1—1, összesen 2 órában.

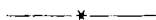
Kezdőknél: az elméleti részből: a hegedű részeinek ismertetése, vonalrendszer, kules, hangjegyek nevei és időértékük, szünetjelek, egyszerű ütemek. Gyakorlati rész: állás-, hegedű- és vonótartás, gyakorlatok az üres húrokon a vonókezelés elsajátítására, ritmikai gyakorlatok. Tankönyv: Szent-Gály, Zeneelmélet és Bloch J., Hegedűiskola I. rész.

Haladóknál: az elméleti részből: összetett ütemek, hangsorok és hármas hangzatok négy keresztig és bé-ig, természetes hangközök. Gyakor-

lati részből: az elméleti ismeretnek megfelelő gyakorlatok játszása. Tankönyv: mint a kezdőknél, továbbá Wohlfart op. 54. I. rész. Bloch F. op. 16. és Dankla „Duettek“ I. füzet.

Zenekari gyakorlatok, heti 2 órában. A haladó zenészekből alakult zenekar a vegyes karral együtt a következő zenekari művekkel működött közre az iskolai ünnepélyeken: Kéler B. „Rákóczy-nyitány“, Bánffy Gy. „Lili“ keringő, Müller M. „Kossuth-induló“, Tschaikowsky P. „Elegia“, Erkel-F. Részletek a „Hunyady László“ operából, Kéler B. „Alföldi búcsúhangok“, Mendelssohn B. „Nászinduló“, Delibes „Coppélia“ keringő, Szent-Gály Gy. „A“ moll mise.

Koller Ferenc.

IV.

Írásbeli feladványok.

1. Magyar nyelvből.

V. osztály. 1. Szünidei élményeim. (Elbeszélés.) 2. Id. Wesselényi Miklósné. (Jellemzés.) 3. Ali családrsága. (Iskolai.) 4. A Vezuv kitörése. (Leírás.) 5. Szabad választás. 6. Milyen segédtudományokra szorul a történetíró? (Értekezés.) Iskolai. 7. Körösi Csoma Sándor keleti útja. (Leírás.) 8. Deák felirati javaslatának szónoki berendezése. (Taglalás.) 9. Szeresd a hazát! (Buzdító beszéd.) Iskolai.

VI. osztály. 1. Hiú időöltés-e, avagy puszta ábrándvilág a költészet? (Kifejtés.) 2. Tompa „Az árvalányhaj.“ (Taglalás.) 3. Zrinyász I. énekének époszi sajátosságai. (Iskolai.) 4. Vörösmarty A két szomszédvár fejtegetése. 5. A népmese és monda. (Összehasonlítás.) 6. Petőfi Kiskunságának fejtegetése. 7. A lírai műfajok (elégia, dal, óda) kifejlődése. (Értekezés.) 8. Coriolanus tragikuma. (Értekezés.) 9. A kérők meséje. (Iskolai.)

VII. osztály. 1. Az ősmagyarok műveltségi állapota. (Értekezés.) 2. Legendaköltészetünk. (Ismertetés.) 3. Balassi B. élete költészetében. 4. A XVII. század irodalmának összefoglaló méltatása. 5. A Föld forgásának bizonyítása. (Értekezés.) 6. Mikes mint író. (Iskolai.) 7. Gvadányi „Egy falusi nótárius“-ának fejtegetése. 8. Mely tényezők vívták ki a nyelvújítás diadalát? (Iskolai.) 9. Berzsenyi és Horatius. (Párhuzam.)

VIII. osztály. 1. A Kisfaludy-társaság alapításának évfordulóján. (Szónoki beszéd.) 2. Iréne. (Esztélikai fejtegetés.) 3. A szilárd testek hőokoza kitágulásának gyakorlati alkalmazása. (Értekezés.) 4. A magyar népdal és sajátságai. (Értekezés.) 5. Petőfinek az Alföldet leíró költeményei. 6. Arany hazafias lírája. (Méltatás.) 7. Kossuth július 11-iki beszédének tartalmi méltatása. (Iskolai.) 8. A trónöröklés kérdése és a trónviszályok. (Értekezés.)

2. Érettségi feladványok.

A júniusi vizsgálatokhoz.

a) Magyar nyelvből.

Madách: Az ember tragédiája. Fejtegetés.
Jelesen dolgozott 10, jól 7, elégségesen 10, elégtelenül 3; összesen 30.

b) Latin nyelvből.

Livii a. u. c. XLIV. c. 4.
Jelesen dolgozott 6, jól 10, elégségesen 9, elégtelenül 5; összesen 30.

c) Mennyiségtanból.

1. *Algebrából.* Megoldandó a következő egyenlet:

$$4x^5 - 19x^4 + 15x^3 - 15x^2 - 19x + 4 = 0.$$

2. *Geometriából.* Három kör, melyeknek sugarai:
 $r_1 = 10$ cm., $r_2 = 20$ cm., $r_3 = 30$ cm., egymást kívülről érinti; kérdés, mekkora a köztük lévő terület? (A középpontokat összekötő egyenesek derékszögű háromszöget alkotnak.)

Jelesen dolgozott 9, jól 9, elégségesen 11, elégtelenül 1, összesen 30.

V.

A főgimn. története az 1905—906. tanévben.

1. *Változás a tanári karban.* A kegyes-tanítórend főtisztelendő kormányának 1905. július 20-ikán 829. sz. a. kelt rendeletével Néder Gyula Temesvárra tanárnak, Novotny Endre pedig Budapestre helyeztetett át a rendi növendékek felügyelőjének; helyeikre dr. Károsi Sándor a budapesti tudomány-egyetemről és Schandl Miklós a szegedi főgimnáziumból helyeztetek Kecskemétre; — május elején a beteg Arányi Ágost helyett Szepesi Bódog végzett egyetemi hallgatót rendelte Kecskemétre kiegészítő tanárnak.

2. *Az iskolaév lefolyása.* Az 1905. aug. hó 28-ikán megtartott alakuló gyűlés után augusztus hó 30. és 31. napjain folytak le a javító-, pótló- és magán-osztályvizsgálatok; szeptember hó 3 első napján pedig beírások voltak; beiratkozott 314 nyilvános és 6 magántanuló, összesen 320. Évközben kimaradt 16; meghalt 3; vizsgálatot nem tett 5; vizsgálatot tett 291 nyilvános tanuló és 5 magántanuló; összesen: 296. Növekedés a múlt tanévhez képest: 7.

Szeptember hó 4-ikén ünnepélyes Veni Sancte-val nyitottuk meg a tanévet, majd az iskolai törvények közzlése után kezdetét vették a rendes előadások és a hivatalos szüneteken kívül megszakítás nélkül folytak június hó 14-ig, a mikor megkezdődtek az osztályvizsgálatok. Június 29-én a tanévet ünnepélyes Te Deum-mal fejeztük be.

A tanulók egészségi állapota egészben véve nem adott okot aggodalomra; huzamosabb ideig tartó betegség volt néhány, sőt egy halállal végződő is; egy tanulónk pedig idegbajos volt s megvált az élettől.

Dr. Kecskeméti Lajos, városi tisztii főorvos 2 ízben vizsgálta meg a tanulók szemeit és első alkalommal két, másodízben egy tanulót talált kislókú trachomában; trachomás betegeink évről-évre fogynak.

A tanári karban Arányi Ágost súlyos betegsége miatt kénytelen volt abban hagyni a tanítást április végén, május 30-ikán pedig elhunyt Budapesten. — Zimányi Gyulát 2 hétig kellett helyettesíteni; más helyettesítésre nem volt szükség.

3. *Valláserkölcsi és fegyelmi állapot.* Vallásos, erkölcsös, megbízható és munkás emberekre van szüksége a társadalomnak! De hogy ilyenekké legyenek, nevelnünk kell erre odaadó buzgalommal az egyház, a haza és az emberiség iránti szeretettől áthatva. Erre csak az képes, aki maga is át van hatva e nemes és szent érzelmektől; mert csak a példa hat! E jó példával igyekezett a tanári kar minden tagja előljárni az ifjúság előtt szóval

és tettel, mindig és mindenütt. A főgimnázium igazgatója ezen irányt, ezen célt az iskolai fegyelmi szabályok felolvasása és megmagyarázása alkalmával előtérbe helyezte, erre buzdította a tanulókat, erre kérte föl közreműködve a tanári testület tagjait.

E szent célt szolgálni minden tantárgy alkalmas; mindegyik nyújt módot, hogy a fogékony elmét a jóra, szépre és nemesre irányítsuk. A vallással, annak szent tanaival s magasztos eszméivel fölvértezett embert a világ hiú gyönyörei és csábjai nem ejtik meg egy könnyen; a múlt anyagi haszon, a földi javak nem lesznek végcélja; a közért s a közre munkálni, embertársaiban testvéreit látni, értük, ha kell, áldozatot hozni, a földet, melyen ősei éltek, s melyben pihennek, szeretni, sokkal fogékonyabb a vallásos érületű ember, mint az, kiben csak a földi javak utáni vágy uralkodik.

Hogy a minden szépre, jóra és nemesre fogékony gyermek majdan valódi munkása is lehessen az egyháznak és a hazának, megfelelő munkabíró szervezetének is kell lenni. A test kellő gondozására, a mértékletes életre, a testre ártalmas cselekedetekre, valamint a szervezetet rongáló szeszitalok mértéktelen élvezetére is felhívtuk a figyelmet. Ezen célt szolgálta az ez évi pályázati tételek egyike e címen: „*A jó egészség elemi föltételei*“, melyre négy pályamunka érkezett be, s mindegyik igazolja, hogy, ha nem is teljes sikerrel, de szeretettel foglalkoztak e kérdés megoldásával. — A József kir. herceg szanatórium javára rendezett iskolai ünnepélyen pedig Arányi Ágost tanár olvasta föl „*A tuberkulózis és a szanatóriumok*“ című érdekes és tanulságos értekezését, mely jelen Értesítőnk elején olvasható.

A fegyelmi állapot egész éven át megnyugtató volt; komolyabb kifogás alá eső kihágás, vagy törvényszegés nem fordult elő; gyermekes pajkosságból, a fiatalságnál előforduló meggondolatlanságból credit kisebb hibák fordultak elő itt is, mint általában mindenütt; de valamint a megítélésben és elbírálásban a higgadtság, a komoly figyelmeztetés, vagy dorgálás nem maradt el, úgy a javulás is a legtöbbször bekövetkezett. Ifjúságunk legnagyobb részét a tisztességtudás, előzékenység s illemtudás jellemzik. Kivétel van itt is, de éppen azért tanítunk és nevelünk, hogy az ilyenek se maradjanak nyersek és faragatlanok! Ezen ritkább eseteket a szülőknek mindig tudomására juttattuk, hogy a szülői ház is lehetőleg közreműködjön célunk előmozdításában.

A róm. kath. vallású tanulók a téli hónapok kivételével minden nap hallgattak szent misét; vásár- és ünnepnapokon pedig az év minden szakában; a vasárnapi szent misét fél órai hitszónoklat előzte meg. Az adventi és nagybójtai időszakban vásár- és ünnepnapokon litánián is résztvettek. A szent gyónást és áldozást négyszer végezték; nagyhéten pedig három szent gyakorlatuk is volt; megjelentek továbbá tanáraik vezetése mellett az egy-

házi körmeneteken, s végül június 8-ikán a templomunkban tartott szentség-imádáson.

A nem róm. kath. vallású tanulók saját lelkészeik vezetése és útmutatása szerint végezték vallásos kötelmeiket.

4. Évközben érkezett fontosabb leiratok:

a) Kecskemét th. város tanácsa id. Tóth László hagyatékából 200 koronát küld, hogy abból tíz szegénysorsú tanulót segélyezzünk. 26,420. december 14.

b) A szanatórium-egyesület javára mérsékelt helyárrakkal iskolai ünnepély tartandó. Főig. 2242./1905. december 20.

c) A tankerületi kir. főigazgató az új érettségi vizsgálati Utasítást elküldi. 2323. december 31. főig. 105,500. december 8. min.

d) A nm. vallás- és közokt. Miniszter az Egységes jogosítású középiskoláról szóló szakértekezlet jegyzőkönyvét 2 példányban megküldi. 881. eln. sz. 1906. február 19.

e) Kecskemét th. város tanácsa gimnáziumunkba a villamos vezetést és áramot 555 korona erejéig ingyen adja. 1755./1906. március 1.

f) Oly tanulók, kik minden anyagi segély nélkül akarnak szünidei utakat tenni, ettől eltiltandók. Igazgatói ajánlás csak megbízható növendékeknek adható. Min. 97,249./1906. március.

g) Kecskemét th. város polgármestere értesítést küld, hogy az idei Rákóczy pályadíjat Sik Sándor VIII. osztályú tanulónk nyerte el. 9247./1906. április 29.

h) A nm. vallás- és közokt. Miniszter dr. Tóth György főgimnáziumi igazgatót a kiskunfélegyházi főgimnáziumban a tanév végén tartandó érettségi vizsgálatok vezetésével elnöki minőségben megbizza. 40,915./1906. május 16.

i) A nm. vallás- és közokt. Miniszter az 1905—906. tanévvégi érettségi vizsgálatainkhoz elnöki minőségben dr. Finánczy Ernő tud. egyetemi nyilvános rendes tanárt küldi ki. Min. 40,915. május 16.

j) A nm. vallás- és közokt. Miniszter a tanévvégi helyi tornaverseny költségeire 80 koronát adományoz. 25,517./1906. május.

5. Látogatások. a) Ngs. és ftdő Magyar Gábor, a kegyes tanítórend főnöke, november hó 15-ikén meglátogatta tanintézetünket s minden osztályban meghallgatta a tanulók feleleteit.

b) Ngs. Spikkó Lajos kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató, december 11., 12. és 13-ikán tartotta meg hivatalos látogatását, melynek eredményét a december hó 14-én megtartott tanácskozmányon közölte a tanári karral.

c) A kegyes-tanítórend főnöke, ngs. és ftdő Magyar Gábor, május hó 5. és 6-án másodízben is meglátogatta tanintézetünket, mely alkalommal a szertárakat, könyvtárt, irodát stb. tekintette meg.

6. *Ünnepélyek és kegyeletes cselekmények.* a) 1905. szeptember 11-én (10-ike helyett) b. emlékű Erzsébet királynénk halálának évfordulóján ünnepélyes gyász-istentiszteletet tartottunk, melyen az ifjúság is megjelent.

b) 1905. október 4-én Ő Felségének, apostoli királyunknak névünnepén ünnepélyes szent misén vett részt az ifjúság tanárai vezetése mellett.

c) 1905. október 6-án az aradi vértanúkért tartottunk ünnepélyes gyász-istentiszteletet.

d) 1905. november 1-én Kecskemét nagy szülöttének, Katona Józsefnek sírjánál róttá le ifjúságunk a kegyelet adóját énekekkel, szavalattal s a nagy költőt méltató ünnepi beszéddel; végül pedig megkoszorúzta a sír- emléket.

e) 1905. november 19-én Erzsébet emlék-ünnepet tartottunk, melyet szent mise előzött meg.

f) 1905. december 3-ikán Vörösmarty Mihály halálának felszázados évfordulóján iskolai ünnepélyt tartottunk.

g) 1906. március 2-ikán Ferenc királyért, rendünk jótevőjéért tartott gyász-istentiszteleten vett részt az ifjúság tanáraival együtt.

h) 1906. március 15-én az 1848-iki szabadságharc emlékünnepét ültük meg.

i) 1906. március 29-ikén Koháry Istvánért, iskolánk alapítójáért tartott gyász-istentiszteleten vettünk részt.

j) 1906. március 31-én a József kir. herceg szanatórium egyesület javára rendezett ünnepélyt az intézet; itt olvasta fel Arányi Ágost tanár az Értesítő elején olvasható cikkét; a tanulók pedig ének- és zenedarabokkal, szavalattal és szindarab előadásával vettek benne részt.

k) 1906. ápril 18-án (11-ike helyett) az 1848-iki törvények szentesítésének emlékére rendeztünk ünnepélyt.

l) 1906. június 2-án záróünnepély helyett csak a pályázatok eredményét hirdette ki az igazgató; oka ennek ama gyász, mely intézetünket ftdő Arányi Ágost tanár halálával érte, ki május 30-ikán Budapesten elhunyt; temetése június 1-én volt ugyancsak Budapesten; részt vettek a végtisztességen az igazgató, Olejovics János, Hannig István, Hatvani Ede és Szepesi Bódog tanárok, az ifjúságot pedig hét tagból álló küldöttség képviselte; június 1-én pedig Kecskeméten a kegyes-tanítórendiek templomában tartott gyász-istentiszteleten vett részt az ifjúság és az elhunynak sok tisztelője.

m) 1906. június 8-ikán szentségimádáson vett részt a róm. kath. vallású ifjúság saját templomunkban.

n) Iskolai ünnepélyeink közé sorozzuk a kegyes-tanítórendi növendékek 1906. március 25-ikén Kalazanti szent Józsefnek, rendünk alapítójának emlékére rendezett ünnepélyét is, melyen a három felső osztály világi tanulói is részt vettek.

7. *A tanári kar irodalmi működése.* a) Arányi Ágosttól: „*A tuberkulózis és a szanatóriumok*“ című értekezés olvasható ezen Értesítőben.

b) Hannig István: „*A szesz italok káros hatása az ember szervezetére, erkölcsi és szellemi életére*“ címen felolvasást tartott a katolikus legényegyletben.

c) Dr. Károsi Sándortól: „*Quibusnam scriptoribus non christianis Minucius Felix in „Octavio“ componendo usus sit?*“ című értekezés jelenik meg folytatásként a Florencben kiadott Ephemerides Calasactianae című havi folyóiratban.

d) Olejovics Jánostól megjelent a „*Summarium Latinum*“ 2-ik kiadásban.

e) Zimányi Gyula: „*A Katakombákról*“ tartott előadást a Katolikus Egyletben.

8. *Vizsgálatok.* a) *Érettségiek.* Szeptember és december hónapokban pótló- és javító érettségi vizsgálatok voltak, melyeken ngos Spitzkó Lajos tankerületi kir. főigazgató úr elnökölt; júniusban pedig az évvégi rendes érettségiek voltak, melyen dr. Fináczy Ernő, az országos közoktatásügyi tanács alelnöke és tudományos egyetemi ny. rendes tanár elnökölt. Ezen tanév végi érettségi írásbeli része május hó 16., 17. és 18-ikán, szóbeli része pedig június hó 5., 6., 7. és 8. napjain folyt le.

b) *Osztályvizsgálatok.* A VIII. osztály osztályvizsgálatai május hó 7., 8., 10., 12. és 14. napjain voltak; az I.—VII. osztály vizsgálatai pedig június hó 15.—25-ig folytak le. A hittani vizsgálatokon ngs és ftdő Hanusz István c. prépost, főrcáliskolai igazgató elnökölt, mint püspöki biztos.

c) *Magánvizsgálatok* június hó 15. és 16-ikán voltak.

d) A tornavizsgálatot helyi tornaversenynyel június hó 21-ikén tartottuk meg.

Elismerő okiratot kaptak: Salamon Dezső és Török Géza IV. oszt. tanulók ablakugrásért.

Elismerő okiratot és könyvjutalmat is nyertek: Csik István III. o. t. (a futásban első); Gyenes István IV. o. t. (az ablakugrásban és a futásban második); Héjjas Iván IV. o. t. (az ablakugrásban első); Chiovini Béla VI. o. t. (a szertornázásban második); Holosnyay Iván VI. o. t. (a rúdugrásban második); Füredi István VI. o. t. (a magasugrás- és a messzeugrás-súlydobásban harmadik); Karl János VI. o. t. (a magasugrásban második és a szertornázásban harmadik); Paleta Frigyes VI. o. t. (a szertornázás- és rúdugrásban első); Sz. Tóth László VI. o. t. (a rúdugrásban első, a szertornázásban negyedik); Dömötör Gergely VII. o. t. (a messzeugrás-súlydobásban első); Rapesányi István VII. o. t. (a magasugrásban első, a messzeugrás-súlydobásban második).

9. *Tanulmányi kirándulások.* a) 1905. szeptember 19-ikén Hannig István tanár a IV. osztály növendékeivel Kisnyírbe ment növénygyűjtés céljából.

b) 1906. április 5-ikén a VIII. osztály tanulói Schandl Miklós tanár vezetésével megtekintették a városi villamos telepet, hol a váltakozó áramú dinamó-gépeket tették tanulmány tárgyává; megfigyelték az áram szabályozását, transformálását, mérését, világításra és elektromotor hajtására való felhasználását. A telep igazgatósága a legnagyobb készséggel adta meg a szükséges útbaigazításokat.

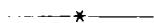
c) Az I. és II. osztály tanulói Hannig István és Szalay István tanárok vezetése mellett május hó 19-ikén Kistalfáiba, — a III. és IV. osztály tanulói pedig május 22-ikén Hannig István, dr. Károsi Sándor és Zimányi Gyula tanárok kíséretében Kisnyírbe rándultak ki a tavaszi flóra megismerésére és egyúttal rovargyűjtés végett.

d) 1906. június 1-én Szepesi Bódog tanár 7 tanulóval Budapesten volt, mely alkalommal a főváros legújabb nevezetességeit (Szent István szobra, Szent István templom, Kossuth- és Deák mauzoleuma stb.) tekintették meg.

e) Hannig István tanár 1906. június 15-ikén a Műkertbe vezette a IV. osztály tanulóit, hol is Bajnóczy Károly városi főkertész a legnagyobb szíveséggel kalauzolta őket s bemutatta az ott található ritkább növényeket.

f) 1906. június 20-ikán Hannig István és dr. Károsi Sándor tanárok az V. és VI. osztály növendékeivel a Tisza partjára és Szikrába tettek tanulmányi kirándulást.

NB. A Balaton vidékére tervezett nagyobb kirándulás résztvevők hiányában ez évben elmaradt.

VI.

A főgimnázium külső viszonyai.

1. **A főgimnáziumi bizottság.** A főgimnáziumot főtartó róm. kath. egyházközség tekintetes tanácsa a főgimnázium anyagi ügyeinek gondozására bizottságot alakított, melynek elnöke Bagi László Kecskemét th. város helyettes polgármestere és a r. kath. egyházközség főgondnoka; tagjai pedig: Dömötör Sándor, kir. közjegyző, Kada Elek, polgármester, Kovács Sándor, földbirtokos és takarékpénztári igazgató, Rapesányi Kálmán, városi számvevő,

dr. Stipl Károly, kir. törvényszéki elnök, Szabó Imre, kir. közjegyző, dr. Iványosi Szabó László, ügyvéd, dr. Tóth György, főgimnáziumi igazgató, Tóth István, h. anyakönyvvezető és Zsigmond M. József, polgári iskolai tanár.

2. Tápintézet. Hogy a szegénysorsú tanulók anyagi helyzetén a r. kath. egyházközség könnyítsen, tápintézetet is tart fenn, melyben a tanulók havi 14 koronáért ebédet, vacsorát és reggelire kenyeret kapnak. A tápintézet ügyeit egy 9 tagból álló felügyelő bizottság gondozza: igazgatója ngos és főtisztelendő Hanusz István, címzetes prépost és főrealiskolai igazgató; tanintézetünket e bizottságban a lefolyt tanévben Arányi Ágost és Hannig István tanárok képviselték. A tápintézet helyisége a kegyes-tanítórendiek Régi-iskola-utcai bérháza. A tápintézetbe való felvétel végett a főrealiskola épületében ngos és főtisztelendő Hanusz István főrealiskolai igazgató úrnál kell jelentkezni.

3) Az intézet jöltevői. Kecskemét th. város tekintetes tanácsa b. id. Tóth László 5000 koronás hagyatékából 200 koronát adományozott, hogy abból tíz szegénysorsú tanulót (előmenetel és szorgalomra való tekintet nélkül) karácsony előtt segélyezzünk.

T. ifj. Sikari Kovács Mihály birtokos 50 koronát adományozott, részben szegény, jóviseletű és szorgalmas r. kath. v. tanulók jutalmazására, — részben esetleg pályamunka jutalmazására; — Dr. Szívós Ignác 30 koronát adott tetszés szerinti kiosztásra; — tek. Farkas Ignác gyógyszerész 20 koronát adott ugyancsak jutalmazásra.

A Kecskeméti Kereskedelmi Iparhitelintézet és Népbank, valamint a Kecskeméti Takarékpénztár Egyesületek igazgatóságai egyenkint 50—50 koronát adtak jó tanulók jutalmazására; a Kecskeméti Leszámitoló és Pénzváltó Bank, valamint a Kecskeméti Központi Takarékpénztár igazgatóságai pedig egyenkint 30—30 koronát juttattak az igazgató kezeihez, az előbbi jó tanulók jutalmazására, az utóbbi a tanulmányi kirándulások céljaira; dr. Tóth György, főgimnáziumi igazgató 10 koronával jutalmazta a szavaló verseny egyik győztesét.

Az 1905/6. tanévi pályamunkák jutalmazásához is többen járultak, mint az a pályázatokról fölvetett XI. sz. alatti közlemény végén olvasható.

Tekintetes Dömötör Sándor, kir. közjegyző úr, mint már sok éven át, e tanévben is 30 koronával jutalmazta meg a kegyesrendi növendékpapok énekkarának vezetőjét.

Könyvjutalmat adtak: Dömötör Sándor, kir. közjegyző, 5 kötetet; dr. Politzer Gyula, budapesti ügyvéd, 4 kötetet; Fekete Mihály, könyvkereskedő, 8 kötetet; Szél Nándor, könyvkereskedő, 8 kötetet. Komor Gyula, könyvkereskedő, 8 kötetet, Fekete (Schwarz) Soma, könyvkereskedő, 4 kötetet; végül a nm. vallás- és közoktatásügyi Miniszter 3 kötetet.

Fogadják a nemes szívű adakozók e helyen is a tanintézet hálás köszönetét.

VII.

Könyv- és szertárak.*1. A tanári könyvtár.*

Ez évi gyarapodás: *A) Ajándék útján*: 1. A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól: A magyar university extension évkönyve 1903/4. — Szanatórium naptár 1906. — Rovartani Lapok 1898—1903. 6 k. — Az egységes jogositású középiskoláról. — Hivatalos Közlöny. — Herkules. — 2. A magyar nemzeti múzeumtól: Jelentés a magyar nemzeti múzeum 1904. állapotáról. — 3. A földmiv. miniszteriumtól: Jelentés Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye selyemtenyésztéséről 1905. — 4. A kolozsvári egyetemtől: A kolozsvári egyetem emlékkönyve 1903. — 5. Damaszkín István, magyar kir. testőrtisztától: Damaszkín Arzén, A mázszái fensikon. — 6. Szerzők és kiadóktól: Gaál J., Gondolatok a rajzoktatásról. — Magyar papirgyárak védjegyei 1901. — Fejes Áron, Magyar helyesírás. — A FMKE évkönyve 1904/5. — Erődi-Szent-Gály, Módszeres énektan II. — Kecskeméti Katona-kör évkönyve 1901/4. — Réz M., Magyar fajpolitika. — Győri középisk. kath. internátus. — Olejovics J., Summarium Latinum. — Holló K., Művészeti oktatás s rajzitanítás. — Bodnár Zs., Politikai helyzet. — Szemere Miklós, Ave Caesar. A köbölküti kerület választóihoz. Tények logikája. — Honoribus Julii Várossy. — Kálmán D., A gyönki ev. ref. gimnázium története. — Farnos D., A nagyenyedi Bethlen-főiskola nagy könyvtárának többszörös példányai. — A magyar nemzeti zászló tisztelése a Rákosmezőn. — Zalár J. költeményei. I—III. 3 k. — Vajda János, Magyarság és nemzeti önérték. — Gyalui Farkas, Legkedvesebb könyveim. — Gyulai F.—Horváth B., Horatius és kora. — Szabó J., Rendszeres magyar nyelvtan s Olvasókönyv, II. — Dr. Vutkovich Ödön a „Pozsonyi Toldi-kör harminc éves története.“ — Összesen: 35 mű, 42 darab.

B) Vétel útján: 1. A következő folyóiratok: Museum, Képes Folyóirat, Ethnographia, Századok, Philologiai Közlöny, Tanáregyleti Közlöny, Magyar Tanügy, Katholikus Paedagogia, Magyar Paedagogia, Oklevélszótár, Tornaügy, Magyar írók, Archaeologiai Értesítő, Budapesti Szemle, Gazdaság-történeti Szemle, Filozófiai Közlöny, Zeitschrift für oesterr. Gymnasien. Természettudományi Közlöny és Pótfüzetek, Állattani Közlemények, Növény-tani Közlemények, Chemiai Folyóirat, Akadémiai Értesítő, Nyelvtudományi Közlemények, Math. s Termtud. Értesítő, Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből, Értekezések a történettudomány köréből, Akadémiai elhunyt tagok fölött tartott emlékbeszédek, A Rajz, Magyar Nyelv, Jahrbuch

der Naturwissenschaften. — 2. Petz G.: Magyarországi német nyelvjárások. — Schneller J.: Paedagogiai dolgozatok I—II. — Műveltség Könyvtára I—III. — Schwegler—Mitrovics: A bölcselet története. — Ilosvay L.: Bevezetés a szerves chemiába. — Szutórisz Fr.: A növényvilág és az ember. — Némethy G.: A római elegia. — Payot Gy.: Az akarat nevelése. — Escott: A mai Anglia I. k. — Kidd: Társadalmi evolúció. — Barna F.: Kalevala. — Kisfaludy-Társaság Évlapjai XXXII. k. — Gregorovius Hadrián császár. — Kazinczy Ferenc levelezése X. — Zolnai Gy.: Nyelvmlékek. — Riedl Fr.: Arany János. — Boetticher A.: Olympia. — Szana T.: Száz év a magyar művészet történetéből. — Beöthy Zs.: A művészetek története I. — Máday Iz.: Alkoholizmus. — Kossuth Lajos iratai VII. — Baumeister—Ziegler: Geschichte der Pädagogik. — Baumeister A.: Höheres Schulwesen. — Kerékgyártó Á.: Magyarország története VII. — Kada Elek: Magyar történeti Album. — Magyar Tudományos Akadémia: Almanach 1906. — Péterfy Jenő összegyűjtött munkái I—III. — Berzeviczy A.: Itália. — Cybulski: Griechische Münzen. — Pridik: Römische Münzen. — Cybulski: Die Kultur der Griechen und Römer. — Arany János Társaság Évkönyvei I—II. — Jelentés az Arany János Társaság 1905. évi működéséről. — Vértessy D.: A szerelem abc-je, görög dalok. — Schlickeysen—Pallmann: Abkürzungen auf Münzen. — Pekár K.: A nürnbergi iskola-egészségügyi kongresszus. Históriás ének a kenyérmezei viadalról. A könyvről. — Balbi-Czirbusz: Egyetemes földrajz. V. 5 darab tankönyv. — Összesen: 74 mű, 84 darab.

Összes gyarapodás 108 mű, 125 kötetben. A könyvtárra fordított összeg 505 korona 17 fillér, kötésekre pedig 25 korona 40 fillér fordított.

A tanári könyvtár állománya 2298 mű, 5825 kötetben.

2. Ifjúsági könyvtár.

Ez iskolai évben a felső és alsó osztályok ifjúsági könyvtára a következő művekkel gyarapodott:

1. *Vétel úlján*: Alexander-Madách: Az ember tragédiája (3 pl.). Bellágh-Faludi: Nemes úrfi. Bellágh-Pázmány: Kalauz. Csiky-Sophokles: Antigone. Endrei-Zrinyi: Szigeti veszedelem. Erdélyi J. kritikáiból és tanulmányaiból szemelvények. Péterfi-Katona: Bánk-bán (2 pl.). Petőfi-Shakespeare: Coriolanus. Névy-Shakespeare: Julius Caesar (2 pl.). Szigetvári-Kisfaludy: Csalódások (3 pl.). Toncs-Széchenyi: Szemelv. műveiből. Arany: Toldi estéje (3 pl.). Faludi: Versei (3 pl.). Katona: Bánk-bán (3 pl.). Kisfaludy S.: Regék (3 pl.). Zrinyi: Török áfium (3 pl.). Bayer-Balogh: Ludas Matyi. Gaál: Hungaryar mondák, Magyar királymondák, A Claudiusok, Pompeji pusztulása. Berecz: A képzőművészetek története. Jakab Ödön: Argirus királyfi. Petiscus-Geréb: Olympus. Bródy-Jókai-Rákosi: 1848. Gáspár: 40 ezer mérföld

vitorlával és gőzzel. Hankó: Universum II. k. Herczeg: Szabolcs házassága, Pogányok. Jókai: A janicsárok végnapjai, Az elátkozott család, Népvilág. Jósika: A csehek Magyarországon. Kaposi-Tarczai: Szt. Margit legendája, Németvilág Budán, Mult és jelen. Kaposi-Manzoni: Jegycesek. Kéry: A magyar szabadságharc története. Rákosi: Korhadtt fakereszttek, Az elnémult harangok. Sienkiewicz: A kereszties lovagok. Mikszáth: Szt. Péter esernyője, Beszterce ostroma. Verne: Utazás a hold körül. Riedl: Arany János, VI. kiadás. Arany: Első lopás, Jóká ördöge (2 pl.). Válogatott kisebb költ. (2 pl.), Rózsa és Ibolya (2 pl.), Szt. László füve (3 pl.). Benedek: A honfoglalás mondái, Mesék és mondák Mátyás királyról, Krisztus-legendák, A tatárjárás mondái, Történeti elbeszélések, Pogány magyarok és egyéb tört. Cervantes-Radó: Don Quijotte. Defoé-Radó: Robinson. Faludi: Téli éjszakák (2 pl.). Fáy: Válogatott meséi (3 pl.). Gaál: Csalavér róka tört., Münchhausen csodás kalandjai, Az utolsó lantos, Kujak András útazása, Hűségés mind a síríg, Hun-magyar mondák, Magyar királymondák, Görög hősök története, Bem apó és a Székelyek, Pompeji pusztulása. Gál J.: Rontó Pál élete. Grimm: Legszébb mesék. Heltai: Esopi mesék, Válogatott mesék (3 pl.). Jókai: Kis dekameron. Kisfaludy K.: Vig elbeszélések (2 pl.). Jókai: Magyarhon szépségei (2 pl.), Népvilág (2 pl.), A nagyenyedi két fűzfa (4 pl.). Kisfaludy S.: Regék (2 pl.). Mikes: Törökországi levelek, Válogatott levelei (3 pl.). Malonyai: A Nilus országából. Kerékgyártó: A munka öröme. Petőfi Költeményei (2 pl.), Családi versei (2 pl.), Jánosvitéz (4 pl.). Kölesey: Válogatott versei (2 pl.). Radó: Ezeregy éjszaka tündérregéi. Smiles: A boldogulás útja. Sztéryni: Ifj. olvasmányok. Tompa: Népregéi, Regéi. Tábori: Mátyás ifjúsága. Verne: A Cynthia hajótöröttjei. Gvadányi: A peleskei nótárius (3 pl.). Verne: Antifer mester. Vida: Nippon hősei. Gerő: Borúradérü, Az antik tánc, Menahem és Joab.

2. *Ajánlék útján*: Barbul: Szt. Lőrinczi céllövészett lapja.

Az évi gyarapodás 97 mű, 141 kötetben, 254 kor. 87 fill. értékben; kötésre fordított: 22 kor. 70 fillér.

3. *Természettani szertár.*

Szerzemény: Kisütő. Nyomó dinamometer. Kater ingája. Vaseső barometercsővel Mariotte törvényéhez. Newton-féle színgyűrűkészülék. Rutherford-féle maximum-minimum hőmérők. Lavoisier-féle jégkalorimeter. Keverési kalorimeter. Ingenhouss készüléke a hővezetéshez. Iskolai galvanometer tangensbouszola gyűrűvel. Dugós rheostat (0·1—400 Ohm.) Összes kiadás 540 korona.

Leltári kimutatás szerint van a természettani szertárban 946 drb eszköz, 12,226 kor. 38 fill. értékben.

4. Természetrajzi és vegytani szertár.

Gyarapodás ezen iskolai évben:

1. *Vétel útján*: Tehén gyomor papirmachéból. Teknős csontváz. Sikló csontváz. Béka csontváz. Menyét. Erdei cickány. Vízi cickány. Alvó pele. Vándor patkány. Mezei pocok. Űrge. Egerész ölyv. Vetési varjú. Vízi béka fejlődése formalinban. Pisztráng fejlődése formalinban. Galamb belső szerve formalinban. Csibor belső szerve formalinban. A folyami rák fejlődése formalinban. Májmétely. Édesvízi szivacs. Sycandra raphanus. Madrepora sp. Radiolariák váza. A középtenger foraminiferái. Forrasztócső platina véggel. 2 drb homoki vipera montiroztatott és 25 drb állattani kép részben vászonra, részben erős papirlemezre húzatott. Összes kiadás 292 korona 50 fillér.

2. *Ajándékozás útján*: Kada Elek polgármester úrtól: Parlagi sas. Vándor sólyom. Nagy gojzer. Fako rétihéja. Közönséges karvaly. Erdei fülesbagoly. Dr. Dömötör Lajos úrtól: Vetési varjú (fehér evező tollakkal) hullája. Kerekes József VII. o. t.: Vérese. Erdei fülesbagoly. Örgébics. Sárga rigó. Haris. Bunzlau Ferenc I. o. t.: Egy doboz rovar.

Vétel útján tehát 25 darabbal, 292 korona 50 fillér értékben, ajándékozás útján pedig 13 darabbal, 64 korona értékben gyarapodott e gyűjtemény.

A természetrajzi szertár állománya 7744 drb.

A vegytani szertár részére szereztettek: Biztosító cső. Daniel-féle csap. Dugófűró sárga rézből. Dugószorító. Dugóreszelő. Durranógázfejlesztő, Bunsen-féle. Égető csónak. Égető cső jenai 1 kgr. Eprouvetta 25 drb. Eprouvetakefe. Eudiometer, Bunsen-féle. Fecskendő palack felszerelve. Főző lombik lapos fenékel 7 drb, gömbölyű fenékel 3 drb. Gázfejlesztő palack tölcserrel és gázvezető csővel 2 drb. Háromláb öntött vasból. Liebig-féle hűtő. Ilosvay-féle világító gázfejlesztő. Kémiai harmonika. Klórkalciumcső. Klórfejlesztő. Vaskanál foszfor égetéshez. Ilosvay-féle levegő clemző készülék. Borszeszlámpa 2 drb. Lakmuspapír 4 iv. Lapos fogó. Lopó. Menzura porcellánból. Parafadugó. Pároló csésze 2 drb. Mohr-féle pipetta. Porcellán-tégely 3 drb. Retortakefe. Sodronyháló nyéllel. Mohr-féle szorító. Tégelyfogó. Vascsésze. Vaslemez. Fogyasztás alá eső vegyszerek. — Összes kiadás a szertárra 170 korona 35 fillér.

5. Térképgyűjtemény.

Szerzemény: Kogutowicz: A Magyar Korona Országainak iskolai fali térképe. Kogutowicz: Európa átnézeti fali térképe. Kogutowicz: Teljes földrajzi kézi atlasz. Dr. Czirbusz G.: Földrajzi kézikönyv Kogutowicz teljes földr. atlaszához. Bartos J.: Italia a legrégebb időktől Augusztusig (2 drb).

Dr. Cherven: Graecia. Dr. Acsádi: Magyarország 1683-ban, a török uralom legnagyobb kiterjedésében. Dr. Márki: Magyarország Nagy Lajos király korában. Összesen: 9 drb, 138 korona 15 fillér értékben. Szemléltető képek felhúzására fordítottatott 13 korona 70 fillér.

Ajándék: Magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium: Kogutowicz: Skandináv félsziget és Dánország fali térképe. 1 drb 22 korona értékben.

Jelenleg van a gyűjteményben 54 drb fali térkép, 4 drb domborműví térkép, 35 drb földrajzi szemléltető kép és 1 drb kézikönyv. Összes érték 1314 korona 89 fillér.

6. *Éremgyűjtemény.*

Gyarapították egyes növendékek, u. m. az I. osztályból: Berente P., Sz. Kovács J., Nagy M., Palotás J.; a II. osztályból: Acsay V., Balog L., Bodócs L., Bogyó Á., Bódi G., Csomák J., Fehér L., Gröber L., Kerekes T., Koráb A., Pataki I., Skultéti S., Szabó G., Tarnai B., Tóth L., Ulrich Gy.; a III. osztályból: Ifj. Bencsik E., Fehér J., Gágyor J., Milleker G., Nagy J., Paksi J., Pataki D., Schira L., Schmitz K.; a IV. osztályból: Csomák B., Damaszkín J., V. Eisen R., Faller D., Farkas J., Fitos P., Fridrich G., Furdanits A., Láng F., Pataky K., Révész S., Salamon D., Szvoboda F.; a VII. osztályból: Markuszek F.

Szaporulat ebben a tanévben 158 darab. Összes állomány 2458 drb. Katalogizálva s újonnan szerzett szekrényben elhelyezve 2100 darab, — a többiek fölös, értéktelen példányok.

Egyéb régiségeket is hoztak egyes tanulók, u. m. Bogyó Á. II. o. t. egy pecsétnyomót, Gröber L. II. o. t. egy pecsétnyomót és egy ón poharat, Koráb A. II. o. t. egy kis cserépbögrét (lh. Százhalombatta, Fehér vm.), Farkas J. IV. o. t. egy pecsétgyűrűt (lh. Gátér, Kecskemét).

7. *Rajz-szertár.*

A rajz-szertár ezen tanévben nem gyarapodott; csak bútorzatot szerezünk a meglevő szerek elhelyezésére. (L. 11. Fölszerelés).

8. *Philologiai és történelmi gyűjtemény.*

Vétel útján szerzettettek: 2 drb Czibulsky-féle kép; 10 drb Művészet-történelmi falikép; 8 drb Lehmann geograph. Charakterbilder-féle kép; Pompei vor der Zerstörung. Rekonstruktionen der Tempel und ihrer Umgebung von C. Weichhard. Grossfolio. A kolozsvári Mátyás-szobor nagyított képe; 2 drb könyvomatú kép, 151 korona értékben.

Van összesen 26 drb aranykeretes olajfestmény, 113 drb kartonra nem húzott kép, 340 drb üvegkeretbe foglalt és 129 kartonra húzott kép, 45 drb gipsz öntvény és 1 drb márványszobor. Értéke 7800 korona.

9. Ének- és zeneszertár.

A következőket szereztük be: *Mendelssohn*: Nászinduló; *Coppelia*: keringő Delibes-től 25 korona 60 fillér; *Bánffy* „Lili“ keringő és *Keler* Béla „Rákóczy-nyitány“ szólamai 13 korona 40 fillér; egy viola vonó 6 korona 60 fillér. Összesen: 45 korona 60 fillér.

10. Torna-szertár.

Vétel útján gyarapodott: labdák 33 kor. 50 fillér értékben, 42 drb fabot 25 kor. 20 fillér értékben, gyűrűhinta 21 kor. 60 fillér értékben, 3 drb ugrókötél 7 kor. 60 fillér értékben. Összesen: 87 kor. 90 fillér értékben.

Javításokra 24 kor. 40 fillér fordítottatott.

Van összesen 558 drb torna-eszköz, 1460 korona értékben.

11. Fölszerelés.

A rajzterembe 2 új, 2 ajtós szekrény 150 korona értékben, --- az éremgyűjteménynek egy új szekrény 80 korona értékben, — 7 drb térkép-tartó 126 korona értékben és 8 szek a rajzterembe 16 korona, összesen 372 korona értékben szereztetett be.

Az összes felszerelés értéke 4600 korona.

—*—

VIII.

Önképző-kör.

A főgimnázium igazgatójának engedelmével és jóváhagyásával ezen iskolai évben a kör alapszabályai a vezetés, a szervezet és a munkakör bővítése szempontjából módosultak és megváltoztak. 1905. szeptember 24-én tartott alakuló gyűlésén Német Károly vezető-tanár felolvastatta az alap-törvényeket, melyeknek értelmében a főgimnáziumi igazgató Kolár János VIII. o. k. r. n. p.-t jelölte ki hármas előterjesztés alapján a kör elnökévé.

A megválasztott tisztviselők: titkár Hajagos József VIII. o. t., főjegyző Bellai Máté VII. o. t. k. r. n. p., aljegyző Sántha Gábor VII. o. t., pénztáros Dutschák Frigyes VIII. o. t., ellenőr Bódy Ödön VIII. o. t., főkönyvtáros Tóth István VIII. o. t., alkönyvtárosok Dömötör Gergely és Takács Sándor VII. o. t.

A bíráló bizottság tagjait a tisztviselői kar választotta; a szavalatokat bírálók: Augner R., Fodor V., Gúth M., H. Nagy L., Németh Jenő, Pusch Ö., Walter J. VIII., Benkes M., Kerekes J., Lusztig I., Rapesányi I., Serényi T., Uitz M., Zajacz J. VII., Szabó Lajos VI. és Licskó A. V. osztályú tanulók; a dolgozatokat bírálók: Balanyi Gy., Csonka M., Frick J., Klein D., Schütz I., Sik S., Szegedi B. VIII., Ballus T., Dankovits B., Fazekas K., Markuszek F., Szimák F., Szivós B. VII., Oeskó L. VI. és Gömörly S. V. oszt. tanulók.

Az alapszabályok értelmében rendes és működő tagok a VIII. és VII. o. t., számszerint 54; bejáró tagok a VI. és V. oszt. tanulói, számszerint 39. Az összes tagok száma 93.

A kör kéthetenként tartotta üléseit, vasárnap 9—10-ig. A rendes gyűlések száma 13, melyeknek tárgya tudományos kérdésekről szóló felolvasások s szabad előadások; műfordítások, fejtegetések, méltatások, költői és prózai művek bírálatai, szavalatok s rögtönzött bírálatok és más előforduló ügyek elintézése voltak.

A körnek 3 díszgyűlése volt. I. Az aradi vértanúk emlékűnnepén; ennek műsora:

1. Himnus. Énekkar.
2. A vértanúk ünnepén. Tóth I. VIII. o. t-től. Szavalta H. Nagy L. VIII. o. t.
3. Ünnepi beszéd. Balanyi Gy. VIII. o. k. r. n. p.
4. Eredeti szabadságharcú dalok. Énekkar.
5. Az aradi tizenhárom. Teleki. Szavalta Kerekes E. I. o. t.
6. Búcsú Damjanichtól. Zalár. Szavalták: Hajagos J., Tóth I. VIII. és Sántha G. VII. o. t.
7. Szózat. Énekkar.

II. Erzsébet királyné emlékére november 19-én. Műsora:

1. Himnusz. Énekkar.
2. A királyné álma. Pósa. Szavalta Szabó L. I. o. t.
3. Erzsébet magyar királyné emlékezete. Felolvasta H. Nagy L. VIII. o. t.
4. Erzsébet. Váradi. Szavalta Pusch Ö. VIII. o. k. r. n. p.
5. Szózat. Énekkar.

III. Március Idusán a magyar szabadság napját a következő programmal ülte meg:

1. Kéler B. Rákóczi-nyitány. Zenekar.
2. Petőfi. Nemzeti dal. Szavalta H. Nagy L. VIII. o. t.
3. Hubay. Talpra magyar. Énekkar.

4. Alkalmi beszéd. Mondta Kolár János VIII. o. k. r. n. p.
5. Szent-Gály. Szabadságharci dalok. Énekkar.
6. Szaboleska. Március 15. Szavalta Német Jenő VIII. o. k. r. n. p.
7. Kossuth-induló. Zenekar.
8. Havadi B. A hős idők alkonya. Drámai költemény két képben, előjátékkal és epilógussal.

Személyek : A múzsa . . . Sántha Gábor VII. o. t.
 A költő . . . Kerekes József VII. o. t.
 Petőfi . . . Tóth István VIII. o. t.
 A haza nemlője Kerekes Tibor II. o. t.
 Vörösmarty . . Szabó Jenő VIII. o. t.
 Széchenyi . . . Hajagos József VIII. o. t.
 Egy árva fiú . . Aág Endre I. o. t.
 Sírások . . . Dobozy S. VIII. és Szabó Lajos VI. o. t.

9. Szózat. Énekkar.

Ezenkívül felkereste november elsején a kör Katona József nyugvó helyét, hol emlékbeszéddel, szavallattal, énekszámokkal és koszorúval rőtta le háláját Kecskemét halhatatlan fiának. Emlékünnepet tartott Széchy K. dr. irodalomtörténrtíró és egyetemi tanár halála alkalmával s megülte az 1848-ki törvények szentesítésének a napját is.

Ünnepi gyűlések keretében nemzeti nagyjaink emlékét is felújította a kör, a hála és a kegyelet érzését öntve a tagok szívébe. Így október 29-én *Toldy Ferenc születésének 100-ik évfordulója* alkalmából a következő műsorral rendezett gyűlést :

1. Alkalmi beszéd. Kolár János VIII. o. k. r. n. p.
2. Alkalmi óda. Fodor V. VIII. o. t. Szavalta H. Nagy L. VIII. o. t.
3. Toldy F. élete és működése. Felolvasta Gúth M. VIII. o. k. r. n. p.
4. Toldynak Simai Kristóf felett mondott emlékbeszédéből részlet. Előadta Szabó Jenő VIII. o. t.
5. Toldy F. jelentősége a magyar irodalomtörténetírásban. Hajagos József VIII. o. t.

Vörösmarty M. halálának félszázados évfordulóján :

1. Alkalmi beszéd. Sik Sándor VIII. o. k. r. n. p.
2. A költő halála. Irta és szavalta Kolár János VIII. o. k. r. n. p.
3. Lavotta-szerenád. Dobozy S. és Hajagos József VIII. o. t.
4. Vörösmarty emlékezete. Balanyi Gy. VIII. o. k. r. n. p.
5. Vörösmarty –Ernyei. Szép Ilonka. Melodráma. Szavalta Hajagos József VIII. o. t. harmoniummal kísérte Repcsik G. II. o. t.
6. Részlet Marót-bánból (V. felv.)

Személyek : Marót . . . H. Nagy L. VIII. o. t.
 Bod . . . Tóth István VIII. o. t.
 Barra . . . Szabó Jenő VIII. o. t.
 Katonák . . . Chiovini K. és Palfi A. VIII. o. t.

7. Szózat. Énekkar.

Beniczky Péter születésének 200. és Barcsay Ábrahám halálának 100. évfordulóját február 4-én ülte meg; műsor:

1. Alkalmi beszéd. Balanyi György VIII. o. k. r. n. p.
2. Beniczky, A szabadságról. Szavalta Sántha G. VII. o. t.
3. Beniczky emlékezete. Bellai Máté VII. o. k. r. n. p.
4. Charles de Beriot. Duos symphoniques concertante. I. hegedűn Szivos B. VII. o. t., II. hegedűn Perlfaster E. VI. o. t.
5. Barcsay költői levele Ányoshoz. Koplik F. VI. o. k. r. n. p.
6. Barcsay élete és működése. Szimon István VII. o. k. r. n. p.

Az Önképző-kör munkásságáról általánosságban a következő kimutatás ad számat: *Próza*i dolgozat 35 érkezett be, melyek közül 3 ünnepi beszéd, 8 élet- és jellemrajz, 10 értekezés, 11 ismertetés, 1 elmélkedés, 1 tanulmány, 1 elbeszélés, 2 ellenbíráló. — Beérkezett még 2 drb festmény, 1 énekszerzemény. Az érdemkönyvbe került Kolár Jánosnak megnyitó beszéde, Katona József sírjánál és március 15-én előadott beszéde. Schütz Józsefnek „Az ember tragédiája“ c. és Szimák Ferencnek „A misztikus elem Goethe balladáiban“ c. dolgozata.

Költői dolgozat 13 adatott be, melyek közül Tóth István „A vértanúk ünnepén“ és „A nagyasszony“ c., és Hajagos Józsefnek 2 anakreoni dala volt érdemes az érdemkönyvre. A fokozatot illetőleg az összes dolgozatok közül dicséretes volt 20, jó 17, elismerésben 9, megemlékezésben 4 részesült, elvetetett 1.

A rendes gyűléseken elhangzott s megbíralt szavalati darabok száma: 56 komoly, 5 víg. Fokozatok: dicséretes 26, jó 25, elismerés 7, megemlékezés 2, elvetés 1. — Az ünnepi felolvasásokról, beszédekről és szavalatokról a vezető tanár felügyelete alatt a tiszti gyűlés határozott.

Az Önképző-kör szavalóversenye a tanári kar tagjainak jelenlétében február 25-én folyt le, amikor 20-an vettek részt a nemesítő küzdelemben.

A szabadon választott komoly tárgyú versenyben a babért Tóth István VIII. o. t. vitte el a 12 versenyző közül; jutalma Tóth György dr. főgimn. igazgató 10 koronája. Németh Jenő és Hajagos József elismerő dicséretben, Kerekes József pedig könyvjutalomban (Chiovini K. ajándéka) részesült.

A kötött tárgyú szavalatnál (Vaszary K. milleniumi beszéde) az Önképző-kör 15 koronáját egyhangú ítélettel Németh Jenő VIII. o. k. r. n. p. érdemelte ki. Prágai Gy. és Kerekes J. dicséretet arattak.

A szabadon választott komikus tárgyú szavalásban Hajagos József VIII. o. t. tünt ki a 4 versenyző közül s az Önképzőkör 5 koronája volt jutalma. Dicséretet kapott Kerekes József VII. o. t.

Az Önképző-kör működését április 28-án tartott beszámoló évzáró gyűlésével fejezte be. — A kör járatta az „Uránia“, a „Tanulók Lapja“ s a „Zászlók“ c. folyóiratokat. A könyvtára a jelen évben 13 művel 22 kötetben

gyarapodott, 91·74 K. értékben. Kötésre 15·70 koronát fordítottunk. Könyvtárának állománya 648 kötet. A pénztári bevétel 177·50 K., kiadás 139·34 K., a maradék 38·16 K. a takarékpénztárban lévő és tőkésített 207·79 K-hoz csatoltatott.

Szavaló-kör. A főgimnázium igazgatója a lefolyt iskolai tanévben is megengedte, hogy a Szavaló-kör megalakuljon és Károsi Sándor tanár vezetése alatt működjék. A kör rendes tagjai a IV. és III. osztály tanulói, a II. osztálybeliek mint pártoló tagok vettek részt a körnek ülésein. A Szavaló-kör célja, hogy a tanulók kifejthessék előadó képességüket és fellépési ügyességüket költemények elszavalásával, másrészt, hogy házi olvasmányaikról (a kötelezőkről is) beszámoljanak s könnyebb tételek kidolgozásával és megbíráásával a stilizálásban némi öntudatosságot és előadási készséget szerezzenek.

A kör október 4-én alakult meg, amely alkalommal a vezető tanár a következőket nevezte ki tisztviselőkké: Stein Miklós IV. o. t. elnök, Andreánszky Imre IV. o. t. alelnök, Sebesy Sándor III. o. t. jegyző, Kovács Sándor III. o. t. aljegyző lett. Intézők lettek: Török Géza IV., Egeli Ernő III., Kerekes Tibor II. osztályú tanulók.

A bíráló bizottság elnökévé és jegyzőjévé Andreánszky Imre IV. o. tanulót nevezte ki.

A Szavaló-kör kéthetenként tartotta üléseit, összesen 11-et, melyek lefolyásáról az igazgatói irodában elhelyezett jegyzőkönyvek tanúskodnak. Komoly és vig szavalat összesen 112 volt; 2 monológot is adtak elő.

A szavalatok közül 32 részesült dicséretben.

12 dolgozat érkezett be. Dicséretes fokozatot értek el Berkovics Rudolf „A szardiniai dobos“, Stein Miklós „A sztrechnói piros virágok“, Fitos Pál „A szentgalleni hóhortos barát“; „Emlékezzetek meg társatokról“ c. dolgozatok. E téren működtek még Bodócs Gyula, Vas Eisen Rezső, Gyenes István, Fantó Lipót, Szelei Zsigmond, Szivós József. Biráltak a tisztviselőkön kívül: Bodócs Gyula, Dékány Antal, Fitos Pál, Furdanics Aladár, Markuszek Jenő, Gyenes István.

A Szavaló-körnek legszorgalmasabb szavalója nemcsak a múlt évben, hanem a jelenben is Sebesy Sándor III. o. t. volt, amiért könyvjutalomban részesült.

A kör tagjai nyilvános ünnepeken is szerepeltek.

IX.

Gyorsíró-kör.

Az 1887. év óta fennálló Gyorsíró-kör a jelen tanévben Zimányi Gyula tanár vezetése alatt 1905. szeptember 17-én alakult meg, amely alkalommal előadók lettek a haladóknál: Schütz József k. r. n. p. VIII. o. t., a kezdőknél Sik Sándor k. r. n. p. VIII. o. t., könyvtáros pedig Uitz Mátyás k. r. n. p. VII. o. t.

A Gyorsíró-kör tagjai voltak a VIII. osztályból 11-en, a VII-ből 6-an, a VI-ből 8-an, összesen 25-en, valamennyien k. r. n. papok.

A tagok hetenkint jöttek össze s az előadók vezetése és a felügyelő tanár ellenőrzése mellett gyakorlatilag képezték magukat a gyorsírásban.

A körnek jövedelme a tagsági díjakból 100 korona volt; kiadása (folyóiratokra, könyvekre, kötésre, jutalmakra) 81 korona 48 fillér.

A kör vagyona jelenleg 718 korona 52 fillér, mely összeg takarékpénztárban van elhelyezve.

A kör könyvtára dr. Tóth György főgimn. igazgató szívésségéből a Gyorsírászi Lapok és az Orsz. Gyorsíró Közlöny ez évi folyamával gyarapodott; előfizetett még a kör az Orsz. Gyorsíró Közlönyre és a Szegedi Gyorsíróra 2—2, a Gyorsírási Szemlére pedig 1 példányban. Végül mint az Orsz. Magyar Gyorsíró Egyesület tagja 1—1 példányban kapta annak hivatalos lapjait.

Versenyrást két ízben tartott a kör. Először január hóban percenként 140 és 120 szótagos diktátummal. Az előzőben Szira Béla VI., Németh Jenő és Csonka Mihály VIII. o. tanulók, az utóbbinál Frick József VIII., Uitz Mátyás VII. és Oeskó Lajos VI. o. tanulók váltak ki munkálataikkal.

A második verseny április 22-én volt. Ekkor a 150 szótagos versenyben első lett Szira Béla VI., második Németh Jenő VIII., harmadik Oeskó Lajos VI. o. tanulók.

A 130 szótagos diktátumnál szépen dolgoztak Frick József, Németh Jenő, Csonka Mihály VIII., Uitz Mátyás VII. és Walter János VIII. o. tanulók.

A kezdők 110 szótagos versenyében legjobb volt Prágai György VIII. o. tanuló munkálata, kivüle még Schwenda Ede és Toppler István VII. o. tanulók váltak ki.

Valamennyien részint pénz-, részint könyvjutalomban részesültek.

X.

Segélyező-egyesület.

A Segélyező-egyesület tőkéjének kamataiból 57 korona 42 fillér értékben 25 drb könyv szereztetett be. Azonkívül bekötetett 46 drb könyv 18 korona 40 fillér értékben.

Ajándékozás útján a Segélyező-egyesület alaptőkéje ezen évben 43 korona 57 fillérrel szaporodott (dr. Fináczy Ernő úr adományára).

A Segélyező-egyesület könyvtára pedig ez évben a következő könyvekkel szaporodott ajándékozás útján:

1. Az „Athenaeum“ könyvkiadóhivataltól: Albrecht J.: Német olvasókönyv II. rész, Ugyanaz III. rész 1—1 pld.

2. A Szent-István Társulattól: Bartha-Prónai: Poetika 4 pld., Bartha J.: Magyar irodalomtörténet I. rész 2 pld.

3. A Lampel Róbert-Franklin Társulat kiadóhivataltól: Szölgyémy J. Világtörténet III. rész 6 pld., Kalmár Elek: Szemelvények T. Livius történetéből 2 pld., dr. Szabó J. Magyar nyelvtan II. rész 2 pld.

4. Gombos Antaltól: Szemák J.: Német mondattan 2 pld. és 5 drb III. osztályos tankönyv.

Ajándékozás útján a könyvtár 22 drb könyvvel szaporodott.

Az osztályok és a tanulók száma szerint a segélyezés következőleg oszlott meg:

I. osztályban	10	tanuló	kapott	összesen	41	drb	könyvet,
II.	4	„	„	23	„	„	
III.	2	„	„	24	„	„	
IV.	1	„	„	10	„	„	
V.	1	„	„	14	„	„	
IV.	2	„	„	24	„	„	
VII.	4	„	„	38	„	„	
VIII.	2	„	„	25	„	„	

I—VIII. osztályban 25 tanuló kapott összesen 199 drb könyvet.

Jelenleg a Segélyező-egyesület könyvtárában van 557 darab tankönyv.

A Segélyező-egyesület összes vagyona 2448 korona 35 fillér, amely a főgimnázium igazgatóságának kezelése alatt van.

XI.

Jegyzőkönyv

a kecskeméti róm. kath. főgimnáziumnál rendszeresített pályázatok elbírálása végett folyó évi május 31-én tartott gyűlésről.

A tételeket megállapító bizottság az 1905. évi december 12-én tartott gyűlésben 10 tételre tűzött ki pályadíjakat.

A határidőre 25 pályamunka érkezett be; bírálói:

Bagi László helyettes polgármester, Dömötör Sándor kir. közjegyző, Gyenes István árvaszéki ülnök, Hajagos József városi főszámvevő, Hanusz István c. prépost, főreáliskolai igazgató, Kada Elek polgármester, Kovács Sándor földbirtokos, takarékpénztári igazgató, Stipl Károly törvényszéki elnök, Szegedi György városi tanácsos, Tóth István h. anyakönyvvezető, Tóth György dr. főgimn. igazgató, Gombos Antal, Hannig István, Hatvani Ede, Járvás Mihály, Károsi Sándor dr., Német Károly, Olejovics János, Schandl Miklós, Szalay István, Tóth Sándor, Zimányi Gyula főgimn. tanárok.

1. Kecskemét város közönségétől alapított „Széchenyi díj“-ra, 60 korona, melyért csakis kecskeméti születésű ifjak pályázhatnak, e magyar történeti tétel volt kitűzve: „A magyar egyház és a papság történeti szereplése 1526-ig.“

E tételre egy, „Az ő örökjük a szentelt könyű, mely a Megváltó bús arcán aláfolyt“ jeligéjű 1. sz. pályamunka érkezett be. Szerzője az idézett forrásmunkák és okmányok alapján helyesen tünteti föl a főpapság szereplését, mint a nemzeti eszme képviselőit, mint törvényhozókat, mint a közigazgatás tényezőit s a diplomácia szereplőit, a kiknek közreműködése eredményezte, hogy a magyar állam épülete össze nem roskadt, s romjai alá nem temette sokat szenvedett magyar hazánkat. Kihagyta dolgozatából a pénzáldozatokat, amelyekkel egyes főpapjaink hozzájárultak Magyarország közművelődési és hadügyi fejlődéséhez. Eltekintve kisebb hibáitól, s a kiállítás némi fogyatékoságától, szerző elég alapos munkát végzett, s így tanulmánya jutalomra érdemes.

Szerzője: Balanyi György VIII. o. t.

2. Kecskeméti Kaszinó 40 korona jutalmára kitűzetett: „Szücs Istók. Történeti elbeszélés a kecskeméti rácpusztítás idejéből.“ (1707.)

A beérkezett 3 pályamunka közül a kitűzött díjra a 3. sz. „Jaj! régi szép magyar nép!” jeligés az érdeemes, ügyesen bonyolított, kerekded meseszövése, korfestő jellemzése, novellisztikus előadásmódja és választékos nyelve miatt.

Szerzője: Sik Sándor VIII. o. t.

A 4. sz. „Rajta, rajta! ronsad rácsok sűrű rendét” jeligéjü csak annyiban marad hátrább az előbbinél, hogy meséjében egy-két hely nem eléggé megokadatolt, mint Veégh János haragja; majd nehezen hihető, mint Katica megjelenése a ráctemetőnél. Különböen leleményessége gazdag, jellemzése sikerült, a kifejelete megható. 20 korona jutalomra érdeemes.

Szerzője: Kolár János VIII. o. t.

A 2. sz. „Daliás idők” jelige alatt beérkezett dolgozat figyelemreméltó elbeszélői ügyességet árul el, s sok reményre jogosít, bár a korfestés itt hiányzik, a természeti tünemények leírásában szinte duskál. A szerző mindenestre dicséretet érdemel.

Szerzője: Szira Béla VI. o. t.

3. A néhai Zsiga Alajos k. r. tanár alapítványának 32 korona kamata tek. Dömötör Sándor kir. közjegyző úr bőkezűségéből kiegészítve 50 koronára, az úgynevezett „Zsiga-díj“-ra ezt a vallásérkölcsi tételt tűzte ki a bizottság: „Az önmehtagadás az erkölcsi életben.”

E tételre 3 pályamunka érkezett be, melyek mind kellő olvasottságról és szorgalomról tanúskodnak. Első köztük az 5. sz. „Velőt a csontba és vért a szivekbe” jeligéjü, mely a feladott tételt legalaposabban és legvilágosabban fejt ki. Hibája, hogy színes, élénk stílusával néha könnyen átsiklik egyes részletek fölött. Jutalma: 30 korona.

Szerzője: Sik Sándor VIII. o. t.

Nem sokkal áll hátrább a 7. sz., melynek jeligéje: „Tota vita hominis christiani crux est et martyrium”, mely szintén rendszeres, alapos tanulmány és ügyes lélektani elemzés credménye. Kár, hogy egyébként erőteljes stílusa és érvelése többször nehézkessé válik. Jutalma: 20 korona.

Szerzője: Schütz József VIII. o. t.

Nem ily kimerítő és mélyreható, de komoly munka a 6. sz. „Türj és nélkülözz” jeligés pályadolgozat is. Főhibája, hogy nem méltatja eléggé az önmehtagadást, mint az akaratnevelés kiváló eszközt. 10 korona jutalomban részesül.

Szerzője: Walter János VIII. o. t.

4. A „Horváth Döme“ díjra (2000 korona tőkéjének kamata) kitűzetett: „Széchenyi és Vörösmarty föllépése és hatása közállapotainkra“ c. tétel.

A pályázatra egy nagyobb terjedelmű dolgozat érkezett be, a 8. sz. „Lön új idő, s a régi visszazökkent“ jelige alatt. Szerzője nagy buzgalommal gyűjtötte össze, s ügyesen használta föl a reformkorszakunk e két vezéralakját méltató irodalmat. A dolgozat az elején is jelzett „Vázlatos tartalom“-nál fogva áttekinthető, bár első részében kissé terjengős. Előadása főleg a dolgozat második felében világos, élvezhető. Értékét csak a gyors tisztázásból származó íráshibák gyöngítik. Kiváló szorgalma munkáját jutalomra érdemesíti.

Szerzője: Kolár János VIII. o. t.

5. Esztetikai tételül kitűzetett: „Kossuth Lajos 1848. július 11-iki beszédének szónoki szépségci.“

Két dolgozat érkezett be. Mindkettő szerzője önerejére támaszkodva, áttekinthető szerkezetben, kellő retorikai elemzőképességgel fejtette ki a beszéd tartalmi és alaki kiválóságait. A 9. sz. „Kossuth Lajos azt üzenté“ jelige alatt rejtelkedő mégis több önállóságot, mélyebb felfogást árul el és színes nyelven adja elő gondolatait. Jutalma: 20 korona.

Szerzője: Kolár János VIII. o. t.

A 10. sz. „Ne sírj, ne sírj Kossuth Lajos“ jeligés dolgozat előadása már nem oly folyékony, több helyen előforduló hibás szórendje miatt. 10 korona jutalomban részesül.

Szerzője: Bellai Máté VII. o. t.

6. Költői tárgyul ki volt tűzve: „Óda Rákóczy hamvaihoz.“

Csak egy pályamű érkezett be, a 11. sz. „Féjdelmünk hajh“ jeligével. Alaphangja a szabadságharc leveretése után élő költőnek honfiúi bánata. Az egész költeményen reflexiókkal telt elegikus hangulat vonul végig, mely csak a költemény végén emelkedik az ódai hév némi magaslatára. De nem kezdő tehetségre valló rímelése, könnyed veréselése szerzőjét 5 korona jutalomra érdemesíti.

Szerzője: Sik Sándor VIII. o. t.

7. Latinból magyarra való fordításul kitűzetett: „P. Vergili Maronis vitae et carminum adumbratio — Aeneis kivételével.“

Összesen 4 dolgozat érkezett be. Ezek közül első helyen áll a 12. sz. „Primus ego in patriam mecum, modo vita supersit, Aonio, rediens deducam vertice Musas“ jeligéjű. A fordítás ele-

jétől végig gondos, értelmes, hű és szép magyaros nyelvezetű. Jutalma: 20 korona.

Szerzője: Balanyi György VIII. o. t.

A 15. sz. „Cecini pasqua, rura, duces“ jeligés dolgozat majdnem ugyanolyan értékű, mint a 12. sz., de itt-ott némi ingadozás vehető észre. Jutalma: 10 korona.

Szerzője: Schütz József VIII. o. t.

A 14. sz. „Cedite Romani scriptores, cedite Graii, Nescio quid maius nascitur Iliade“ jeligés dolgozat szerzője nem hatott be egészen a feladott rész szellemébe: fordítása több helyen homályos, vagy csak megközelítő, stílusa kevésbé magyaros. Dícséretet érdemel.

Szerzője: Gúth Miklós VIII. o. t.

8. Természettani tételre kitűzetett: „A munka és a hő.“

Beérkezett három pályamunka, melyek általábanvéve gyengék, nem hatoltak bele mélyebben a tételbe, s csak annyit tárgyalnak, amennyit a középiskolai tankönyvekben találtak. Mindazonáltal a 17. sz. dolgozat anyagának helyes beosztásával, könnyen folyó stílusával fölötte áll a másik kettőnek, s dícséretre érdemes.

Szerzője: Schütz József VIII. o. t.

9. Földrajzi tételre kijelöltetett: „A sarki expedíciók nehézségei.“

Beérkezett 3 pályamunka. A 20. sz. „Az általuk meggyújtott szövétneket nem olthatja ki dülő fergeteg“ jeligés dolgozat felhozott forrásai alapján elég kimerítően tárgyalja a tételt, az elején szinte aprólékosan, néha ismétlésekbe bocsátkozva részletezi azt. Stílusa jó, beosztása áttekinthető, azonkívül gondosan kiállított dolgozat. Jutalma: 15 korona.

Szerzője: Bellai Máté VII. o. t.

A 21. sz. „Tu ne cede malis“ jeligéjű anyaga elég teljes volna, de egyik-másik része nem eléggé kidolgozott. Leírásában ép úgy, mint stílusában hibák vannak. Jutalma 10 korona.

Szerzője: Szimák Ferenc VII. o. t.

A 19. sz. nyelvi és tartalmi hibái miatt nem üti meg a mértéket.

10. A „Kada-dij“-ra kitűzetett: „A jó egészség elemi föltételei“ c. tétel.

Beérkezett 4 pályamunka, melyek közül csak a 24. sz. „Egészségesnek lenni, az élet“ jeligés dolgozat felelt meg a követelményeknek. Alapos, kellő olvasottságra valló munka. Szerzője

nagy szorgalommal összegyűjtött anyagát könnyen áttekinthető szerkezetben, ügyesen csoportosítja. Jutalma: 25 korona.

Szerzője: Bellai Máté VII. o. t.

A 22. 23. és 25. sz. pályaművek a követelményeknek nem felelnek meg.

A pályamunkák jutalmazásához az alapítványokon kívül nagylelkűen hozzájárulni kegyeskedtek:

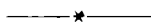
Bagi László helyettes polgármester és főgondnok 20 korona, Dömötör Sándor kir. közjegyző 38 korona, Gyenes István árvaszéki ülnök 10 korona, Hajagos József városi főszámvevő 10 korona, Kada Elek polgármester 25 korona, Kovács Sándor földbirtokos és takarékpénztári igazgató 20 korona, Szegedy György városi tanácsos 10 korona, Tóth István h. anyakönyvvezető 10 korona, Vágó László főerdész 20 korona.

A jutalomra fordított összeg: 367 korona.

Fogadják a nemesszívű adakozók e helyen is a tanuló ifjúság nevében a tanári kar hálás köszönetét.

Megjegyzés. A Kecskemét th. város által alapított Rákóczy pályadíjat, melyre „*Ocskai László*“ című történeti beszély volt kítűzve, Sik Sándor VIII. o. t. növendékünk nyerte el; a jutalmat május hóban a törvényhatósági közgyűlésen adta át a város polgármestere buzdítóbeszéddel; a gyűlésen megjelentek a 3 középiskola felső osztályainak növendékei is.

Az 1906/7. tanévre kítűzetett: „*II. Rákóczy Ferenc ifjúsága*“ (1703-ig) című történeti dolgozat.

XII.

Ösztöndíjak, jutalmak, segélyezések.

1. *A Váci Mária Terézia-féle alapítványból* Havrillay Jenő VI. oszt. tanuló 240 korona ösztöndíjat élvez. (Vallás- és közokt. Min. 18,682/1905. május 9.)

2. *Horváth Döme 2000 korona alapítványának* kamatait Máté István VIII. oszt. tanulónak adta a tanári kar.¹⁾

¹⁾ Ezen jutalmat csak kecskeméti születésű tanulók nyerhetik el.

3. *Horváth Dömének Cyril testvére nevére tett 2000 korona alapítványának* kamatait Pap Lajos VIII. oszt. tanulónak adományozta a tanári testület.¹⁾

4. *Hoffmann János volt kecskeméti plébános alapítványának* 30 korona 24 fillér kamataival a tanári kar Dallos Kálmán II. oszt. tanulót jutalmazta.

5. *A Csomák Gábor-féle alapítvány* 36 korona kamatait Csik István III. oszt. tanulónak adta a tanári kar.

6. *Pollák Ede, volt főgimnáziumi igazgató alapítványának* 7 korona 20 fillér kamatait Hévízi József III. oszt. tanuló nyerte el.

7. *H. Kovács Anna alapítványának* 14 korona 40 fillér kamatait Szelezky József V. oszt. tanuló kapta.

8. *A Fektor-féle alapítvány* 48 korona kamatait Riedl Richárd VI. oszt. tanulónak juttatta a tanári kar.

9. *A Peitler-féle 2000 korona alapítvány* 72 korona kamataival Poberej István V. oszt. tanulót jutalmazta a tanári testület.

10. *Méltóságos Bogyó Pál pápai praelátus, apát-plébános 1000 koronás alapítványának* 36 korona kamataival a tanári kar Tóth István IV. oszt. tanulót jutalmazta meg.

11. *A Beke-féle alapítvány* 47 korona 52 fillér kamatait a tanári kar Fehér Albert III. oszt. tanulónak ítélte.

12. *Néhai Liphay Pál alapítványának* 32 korona kamatait Repesik Géza II. oszt. tanulónak adományozta a tanári kar.

13. *A Kovács László-féle alapítvány* kamataiból (57 korona 50 fillér) Kiss Pál IV. oszt. tanuló 15 koronát, Bencsik László V. oszt. tanuló 15 koronát, Bátri Géza III. oszt. tanuló és Kabók Sándor II. oszt. tanuló 10—10 koronát és Huszár Antal I. oszt. tanuló 7 korona 50 fillért kaptak.²⁾

14. *A Ferenczy-féle alapítvány* kamataiból 16 koronát, — a *Zimmermann-féléből* 4 koronát, — a *Major-féléből* 3 korona 20 fillért, — a *Biró-féléből* 8 koronát, összesen 31 korona 20 fillért Leszkovszky Károly I. oszt. tanulónak juttatott a tanári kar.

15. *A Szabó László-féle* alapítvány 8 korona kamataival a tanári kar Szabó Gergely II. oszt. tanulót jutalmazta meg.

16. *Csős Imre alapítványának* 9 korona 60 fillér kamatait Gressai József III. oszt. tanuló kapta.

17. *V. Kiss József és neje Ruza Rozália alapítványának* 24 korona kamatait a tanári kar Karl János VI. oszt. tanulónak adományozta.³⁾

¹⁾ Ezen jutalmat csak kecskeméti születésű tanulók nyerhetik el.

²⁾ Ezen alapítvány kamatait a végrendelet értelmében 5 szegénysorsú, jóviseletű és szorgalmas tanuló közt kell felosztani.

³⁾ Ezen jutalmat mindig VI. oszt. tanuló kapja.

18. *Horváth Döme 400 koronás alapítványának* 16 korona kamataival Markuszek Jenő IV. oszt. tanulót jutalmazta meg a tanári testület.

19. *Csáky József és neje Tóth Juliánna 800 korona alapítványának* 32 korona kamatait a tanári kar Fridrich Rudolf II. osztályú tanulónak adományozta¹⁾

20. *Özv. Dömötör Istvánné, szül. Bencsik Terézia 800 korona alapítványának* 32 korona kamataival a tanári kar Hévízi József V. oszt. tanulót jutalmazta.

21. *Tek. Sántha Gábor földbirtokos 1000 korona alapítványának* 40 korona kamatait a tanári testület Fehér Lőrinc II. oszt. tanulónak ítélte.

22. *A Vince-féle alapítvány* 14 korona 40 fillér kamatait Király Dezső I. oszt. tanuló kapta.²⁾

23. *A Koháry-féle alapítvány 107 korona 59 fillér kamataiból* Bende Sándor III. oszt. tanuló 30 koronát, Fitos Pál IV. oszt. tanuló 20 koronát, Tóth Lajos II. oszt. tanuló 47 korona 59 fillért és Tóth László I. oszt. tanuló 10 koronát kapott.

24. *Tek. ifj. Sikari Kovács Mihály, földbirtokos 50 koronát ajándékozott* jóviseletű, szorgalmas, szegény r. kath. vallású tanulók jutalmazására; ebből Markuszek Ferenc VII. oszt. tanuló 30 koronát, Szabó László I. oszt. tanuló 20 koronát kapott.

25. *Tek. dr. Szívós Ignác orvos 30 koronát adományozott* tetszés szerinti jutalmazásra; ebből Mezői Pál V. oszt. tanuló 15 koronát, Sárosi Ferenc I. oszt. tanuló szintén 15 koronát kapott.

26. *Tek. Farkas Ignác gyógyszerész, szegénysorsú, róm. kath. vallású tanuló jutalmazására 20 koronát adott,* melyet a tanári kar Virág Antal I. oszt. tanulónak juttatott.

27. *A Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesület 50 korona adományát* a tanári kar Pálfi Andor VIII. oszt. tanulónak adományozta.

28. *A Kecskeméti Iparhitelezet és Népbank 50 korona ajándékával* a tanári kar Reisz Ödön VII. oszt. tanulót jutalmazta.

29. *A Kecskeméti Leszámitoló és Pénzváltó Bank 30 korona adományával* a tanári kar Serényi Tivadar VII. oszt. tanulót jutalmazta meg.

30. *A Kecskeméti Központi Takarékpénztár 30 koronát adományozott* a kirándulási alap céljaira.

31. *Tek. Dömötör Sándor kir. közjegyző 30 koronával jutalmazta meg* a kegyes-tanítórendi növendékpapok énekkarának vezetőjét: Pusch Ödön VIII. oszt. tanulót.

¹⁾ Ezen jutalmat csak kecskeméti születésű, róm. kath. vallású tanuló kapja.

²⁾ Ezen alapítvány 200 korona; kamatait a múlt 1904--905. tanévben az egyház nem adta ki, azért most 2 évi kamat a jutalom: a jövő 1906--907. tanévtől évenként csak 7 korona 20 fillér lesz a jutalom.

Könyvjutalmat kaptak: Aág Endre, Kerekes Emil, Király Dezső, Virág Antal I. oszt. tanulók 1—1 kötetet; — Kalocsay István, May János, Nagy Imre, Práger Sándor II. oszt. tanulók 1—1 kötetet; — Csösz László, Egeli Ernő, Sebesy Sándor, Szabó József III. oszt. tanulók 1—1 kötetet; — Andreánszky Imre, Fitos Pál, Furdanits Aladár, Török Géza, Stein Miklós IV. oszt. tanulók 1—1 kötetet; — Gömörly Sándor, Licskó Andor, Poberaj István, Szelezky József V. oszt. tanulók 1—1 kötetet; — Havrillay Jenő, Ocskó Lajos, Szabó Lajos, Szira Béla VI. oszt. tanulók 1—1 kötetet; — Bellai Máté, Dankovics Béla, Sántha Gábor, Szimák Ferenc VII. oszt. tanulók 1—1 kötetet és Kerekes József VII. oszt. tanuló 5 kötetet; — Bódy Ödön, Kolár János és Tóth István VIII. oszt. tanulók 1—1 kötetet.

A nm. vallás- és közokt. miniszter 3 db könyvajándékát Balanyi György VIII., Scrényi Tivadar VII. és Molnár József VI. o. tanulók kapták.

NB. 1. Az 1906—907. tanév végével két új alapítvány kamatai válnak esedékessé, és pedig a) Tek. Szilágyi Zsigmond, dr. Szilágyi Gyula és Szilágyi Mór, b. emlékü szülei: Szilágyi Ignác és neje Witz Terézia emlékére 1906. április 20-ikán, 500 azaz ötszáz koronát tettek le az igazgató kezeihez, hogy annak kamatait minden tanév végén valláskülönbség nélkül egy kecskeméti illetőségű, jöviséletű és szorgalmas tanulónak adja a tanári kar. — b) B. emlékü Arányi Ágost kegyesrendi tanár emlékére testvérei egy 500 koronás alapítványt adtak át az igazgatónak, hogy annak kamataiból egy szegénysorsú, jöviséletű róm. kath. vallású tanulót jutalmazzon a tanári kar. A letét „*Gusztó bácsi alapítvány*“ címen kezelteik.

NB. 2. A Kecskemét th. város tanácsától b. id. Tóth László hagyatékából áttett 200 koronából karácsonyra segélyeztettek: Huszár Antal, Leszkovszky Károly, Sárosi Ferenc I. oszt. tanulók 10—10 koronával; Bódy Gáspár, Dallos Kálmán, Kabók Sándor, Pataky István II. oszt. tanulók 10—10 koronával; Bátri Géza III. oszt. tanuló 10 koronával; Kis Pál IV. oszt. tanuló 10 koronával; Karl János VI. oszt. tanuló 20 koronával; Bujdosó József, Pap Mihály, Takács Sándor VII. oszt. tanulók 20—20 koronával; Pap Lajos VIII. oszt. tanuló 30 koronával.

NB. 3. Az *alapítványok közül* a 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. és 22. sz. a. jelzetek a róm. kath. egyházközségnél vannak elhelyezve; a 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21. szám alattiak a róm. kath. főgimnázium igazgatójának kezelése alatt vannak; végül a 23. számú az esztergomi főkáptalan kezelése alatt van.

XIII.

A tanulók érdemsorozata.

Az érdemsorozatban használt jegyek jelentménye s a rövidítések magyarázata.	
<p>Előmenetel:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. <p>Magaviselet:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 = jó, 2 = szabályszerű, 3 = kevésbé szabályszerű, 4 = rossz. 	<p>Rövidítések:</p> <p>g. k. v. = görög-keleti vallású, gör. kath. = görög-katholikus vallású, ev. ref. = evangolikus református vallású, ág. ev. = ágostai evangélikus vallású, izr. = izraelita, fm. = felmentetett, k. r. n. p. = kegyes-tanítórendi növendékpap, ö. d. = ösztöndíjas, ism. = ismétlő.</p> <p>NB. A róm. kath. vallású tanulók vallása jelezve nincs.</p>

I. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak							Rendkívüli tantárgyak		
		Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítan	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépíráás	Művészet
Aág Endre, ev. ref.	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2
Almássy László	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Balog Imre	1	1	2	2	3	2	3	3	2	3	3
Bárány Ervin	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
5 Bencsik Antal, ism.	1	1	3	3	2	2	3	3	3	3	2
Bencsik Elek	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2
Bencsik Gyula	1	1	3	3	3	2	3	2	3	2	2
Berente Pál	1	1	2	3	2	2	3	2	2	2	3
Bognár Mihály	1	1	3	4	3	3	3	3	3	3	3
10 Bunzlau Ferenc, izr.	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Burghardt József, ism.	1	2	3	3	2	2	3	3	2	3	3
Csertő Gábor	1	1	3	4	3	3	3	4	3	3	3
Deák István, ev. ref., ism.	1	3	3	4	2	2	2	3	fm	3	3
Dömötör Márton	1	3	4	4	4	3	4	4	2	4	3

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Szám tan	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépirás	Művészet	Zene	Rendkívüli tantárgyak	
15 Dudás András	1	2	3	4	3	3	3	3	2	2	3			
Elek Andor	2	3	4	4	4	4	4	4	2	4	3			
Faragó Antal, ism.,	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2			
Farkas István	1	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3			
Fehér Sándor	2	1	3	3	1	2	2	2	3	2	3			
20 Fekete István, izr.	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1
Fenyő Lajos, izr.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	
Fodor Béla, izr., ism.	2	3	4	4	3	2	3	4	2	3	3			
Golarits Pál	1	2	4	4	4	3	4	4	2	3	3			
Götz Mályás	1	2	3	3	3	2	2	1	2	2	3			
25 Hajagos Elek	1	1	2	2	2	2	1	2	m	1	3			
Homoki Gyula	1	1	3	4	2	3	3	3	3	3	3			
Huszár Antal	1	1	2	3	2	2	2	2	3	2	3			
Jeruska János	1	3	4	4	4	4	4	4	3	3	3			
Kállai József	1	2	3	4	4	3	3	2	3	3	3			
30 Kerekes Emil	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1			
Kerekes Géza, ism.	1	1	3	3	2	2	3	3	2	2	2			
Király Dezső	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1			
Kovács Ferenc	1	1	3	3	2	3	2	4	2	3	3			
Sz. Kovács József	2	2	3	3	3	3	2	4	2	3	3			
35 S. Kovács Sándor	1	2	3	3	3	3	3	4	2	3	3			
S. Kovács Zoltán	1	1	2	3	2	2	2	3	2	2	2			
Leszkovszky Károly	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2			
May Mihály	1	1	2	3	2	2	3	2	2	2	2			
B. Nagy János	1	3	4	4	4	3	4	3	3	3	3			
40 Nagy Mihály	1	1	2	2	3	1	2	2	2	2	3			
Nyúl Balázs	2	3	4	4	4	4	4	4	2	4	3			
Palotás Imre	1	1	3	3	3	3	3	3	2	2	3			
Pesti László	1	3	3	3	4	2	3	3	2	3	3			
Pintér István	1	2	1	3	2	1	1	4	3	2	2			
45 Rónai József	2	2	3	4	4	3	3	4	3	3	3			
Róth Béla, izr.	2	2	2	3	3	1	2	2	3	3	1	1	1	1
Sárosi Ferenc	1	1	2	3	2	2	1	2	2	2	2			
Skultéti Vilmos	1	1	3	4	4	3	3	3	2	3	1			
Scherer József	2	3	4	4	4	4	3	4	3	3	2			
50 Supka Kálmán	1	1	2	3	2	1	3	2	2	2	1			
Szabó László	1	1	2	3	3	2	1	2	2	2	2			
Szeibel Géza	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2			
Tóth Gergely, ism.	2	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2			
Tóth Lajos	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2			

A tanulók nevei		Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak		
		Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépirodalom	Művészet	Zene
55	Tóth László	1	1	1	2	2	1	1	1	3	2	2	2
	id. Varga István	1	3	3	4	2	2	3	2	2	2	3	3
	ifj. Varga István, izr.	1	1	2	3	2	1	2	1	2	2	1	1
	Virág Antal	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2
	Wittmann József	1	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3
60	Zsubori Károly	1	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
	Magántanuló:												
	Kürti Emil		1	2	2	3	1	2	2				

Kimaradtak: Gyenes Sándor, Kalics László, Kovács János, ism. Máté Gyula, Szakács István, Szűcs László, ism. — *Vizsgálatlanul maradtak:* Schwarcz Antal, izr., Skultéti Gyula, magántanulók.

Összesen: 69.

II. OSZTÁLY.

A tanulók nevei		Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak		
		Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépirodalom	Művészet	Zene
	Acsay Vilmos	2	2	3	3	2	2	4	4	2	3	3	3
	Balog László	1	1	3	4	3	1	3	2	2	3	3	3
	Berényi József	1	2	3	4	3	3	4	4	2	4	2	2
	Berta Mihály	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3
5	Biró István	1	2	3	4	4	3	4	3	3	3	3	3
	Bodócs Lajos	2	1	3	3	2	2	2	2	2	3	3	3
	Bogyó Árpád	2	2	4	4	4	3	4	4	2	4	3	3
	Bódi Gáspár	2	2	3	3	2	2	2	1	2	3	2	2
	Csomák Jenő	2	2	3	3	3	3	3	3	1	3	1	1
10	Dallos Kálmán	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2
	Divényi Károly	1	2	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3
	Fehér Lőrinc	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	3
	Fekete Sándor	1	1	3	3	2	2	3	3	2	3	3	3

A tanulók nevei	Magviselés	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak		
		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Szépirod.	Művészet	Művészet	Zene	Rendkívüli tantárgyak
Fridrik Rudolf	1	1	3	3	2	3	2	1	3	1	3			
15 Garzó Gyula, ism.	2	1	3	3	3	2	3	2	1	2	3			
Gröber László	2	1	3	3	3	3	4	3	2	3	3			
Hunyadi László	2	1	3	3	3	2	3	2	3	3	3			
Huszovszky Lajos	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	1			
Kabók Sándor	1	1	3	3	3	3	2	2	2	3	3			
20 Kalocsai István	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3			
Kapallay Miklós	2	1	3	3	2	1	2	2	2	1	2			
Kerekes Tibor	1	1	2	3	2	1	1	1	2	1	2			
Kocsák Dezső	1	1	3	3	3	2	2	3	2	2	3			
Kohl Károly	2	3	4	4	4	3	4	4	2	3	3			
25 Koráb Antal	2	1	2	3	1	1	2	3	2	3	2			
Kovács József	1	1	3	3	3	2	2	1	2	2	3			
Kuczka István	1	1	3	3	4	3	4	4	2	3	3			
Laik Aurél, ism.	1	2	3	3	3	3	2	1	3	1	2			
May János	1	1	2	3	1	1	3	1	2	1	1			
30 Nagy Imre	1	1	2	2	2	1	1	2	3	1	2			
Nobilis Tibor	2	1	3	3	2	2	2	3	3	3	2			
Nyúl Bertalan	1	2	4	4	4	3	4	4	2	3	3			
Orbán Lajos	1	1	3	3	2	2	3	2	1	2	2			
Pataki Ferenc	1	1	3	3	1	1	3	3	2	2	3			
35 Pataki István	2	1	2	3	2	3	2	2	3	2	2			
Porga András	2	1	3	3	3	2	3	3	1	3	3			
Práger Sándor, ism.	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	3			
Repsik Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1			
Repka Gyula	1	1	3	3	2	1	2	1	2	2	3			
40 Repka József	1	1	3	3	2	1	2	2	2	2	2			
Révay Béla	2	1	3	3	2	1	3	3	1	1	1			
Scsevák László	1	1	3	3	2	1	2	1	1	2	2			
Skultéti Sándor	1	2	4	4	4	3	4	4	2	3	3			
Szabó Gergely	1	1	3	3	3	2	3	1	2	3	1			
45 Tarnai Béla	2	1	3	3	3	3	3	3	2	3	3			
Tóth Lajos	1	1	2	2	2	1	2	3	2	3	2			
Tóth Mihály	1	1	2	3	3	2	2	3	3	3	3			
Zavaczky István	1	2	3	3	2	2	3	1	1	2	3			
Zsigmond Ferenc	1	1	3	3	2	2	2	1	2	2	1			

Kimaradtak: Fritsch Károly, ism., Ö. Gyenes Sándor, Ulrich Gyula. — *Beteg:* Anton Károly.

Összesen: 53.

III. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Művészet	Gyorsírás	Francia ny.	Zene	
Arbesser Ottó	1	2	3	2	4	4	4	4	4	3					
Baky Lajos, ism.	1	2	2	3	3	3	2	3	3	3					
Bátri Géza	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2				
5 Ifj. Bencsik Elek	1	2	3	4	4	3	3	4	3	3		2			
5 Id. Bencsik Elek	1	1	3	4	3	3	3	3	3	1					
Bende Sándor	1	1	1	2	2	1	1	2	3	3					
Bón Mihály	2	2	3	4	4	3	2	4	4	2	1	2			
Csáki István, ism.	2	1	3	3	3	2	2	3	3	4					
Csik István	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1					
10 Csorba Mihály, ism.	1	1	2	3	3	2	1	3	2	3					
Csösz László	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2					
Egeli Ernő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1				
Fehér Albert	1	1	2	3	2	1	2	3	3	2	2	1			
Fekete István	2	2	3	3	4	4	3	3	4	2					
15 Fekete Sándor	1	2	2	3	3	3	2	3	3	2					
Gágyor István	2	1	3	3	4	3	3	3	3	3	2				
Gibán Miklós, gör. kath.	2	1	2	4	4	3	2	3	3	1					
Gressai József	1	1	2	2	3	2	3	3	3	3		2			
Gyapjas Mihály, ism.	1	2	3	3	4	4	4	4	3	1	2				
20 Hévízi József	1	1	2	3	3	1	2	3	3	1	2				
Holosnyay Ambrus, gör. kath.	1	2	2	3	3	2	2	3	2	2					
Irzsabek Bódog	2	1	3	3	3	2	2	3	3	3	2		2		
Kauzler Sándor	1	1	2	3	3	3	3	2	3	3		1			
Kálóczy József	2	1	3	3	3	2	3	3	3	3					
25 S. Kovács László	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3		1			
S. Kovács Mihály	1	2	3	3	4	3	3	3	4	3		2			
Kovács Sándor	1	1	1	2	2	2	2	1	2	3		1		3	
Kudják Lajos	1	1	2	3	3	2	1	3	3	2					
Kürti István	1	1	2	3	3	2	2	3	3	1					
30 Maár László, ism.	1	1	3	3	3	3	2	2	2	3					
Milleker Géza	2	1	2	2	3	2	1	2	2	3			2		
Mirossay Elek, gör. kath.	1	1	2	2	2	1	1	3	3	1	2				
Muth Károly, izr.	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2			
Paksi István	1	2	2	3	3	4	3	3	3	3					
35 Pataki Dezső	2	2	3	4	4	4	4	4	3	3	1	2			
Pócsy László	2	2	3	3	4	3	3	3	2	2					
Schira László	1	1	2	3	3	2	2	3	3	3	2				
Schmitz Károly, ism.	1	1	2	3	3	2	2	3	3	3					

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantargyak									Rendkívüli tantargyak			
		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Számítás	Rajzoló mértan	Tornázás	Műtér	Gyorsírás	Francia ny.	Zene
Sceevák Mihály . . .	1	1	2	2	2	3	1	3	1	1	2			
40 Sebesy Sándor . . .	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2		2		
Szabó József . . .	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2		1		
Szelei Zsigmond . . .	2	3	3	3	4	3	3	3	3	1				
Szivós József, izr. . .	2	3	2	2	2	2	2	1	2	3			1	1
S. Tóth János . . .	1	2	3	3	3	3	2	3	2	2				
45 Wéber Ádám . . .	1	1	2	2	3	2	2	2	3	2				
Magántanuló:														
Szvoboda Kálmán . . .		3	3	4	3	2	2	3	3					
<p><i>Kimaradtak:</i> Fehér Jenő, izr., Veroszta Zsigmond, Vitéz József, izr. — <i>Belegek:</i> Nagy Iván, Tary Zoltán.</p> <p style="text-align: right;"><i>Összesen: 51.</i></p>														

IV. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettudj	Mennyiségtan	Rajzoló mértan	Tornázás	Műtények	Gyorsírás	Francia ny.	Zene
Andreánszky Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Balog Sándor, ism.	2	2	3	3	4	3	4	3	2	2				
Becker Sándor	1	3	3	3	4	2	3	3	3	1				
Bencsik János	2	1	2	2	3	2	2	3	2	2		1		
5 Berente István	1	1	3	3	3	2	2	3	1	2	2			
Berkovits Rudolf, izr.	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2		1		
Bodócs Gyula	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2				
Csomák Béla	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3		1		3
Damaszkin István, g. kel. ö. d.	1	1	2	2	2	1	2	3	2	3				
10 Dékány Antal	2	1	3	3	3	2	3	3	2	1		1		
Vas Eisen Rezső	1	1	3	3	3	2	2	2	2	fm	1			
Faller Dezső	1	1	2	1	3	2	1	3	3	fm				
Fanto Lipót, izr.	1	2	3	3	3	3	3	3	2	3				
Faragó László	2	3	4	4	4	3	3	3	4	2				
15 Farkas István	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3				
Fitos Pál	1	1	2	3	2	1	1	2	2	1				
Fridrich Géza	1	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2			
Furdanits Aladár	1	1	2	3	2	3	3	2	1	2				
Gaál Sándor	1	3	4	3	4	3	3	3	3	3	2			
20 Gömöry László	1	1	3	3	4	3	4	2	2	2		1		2
Gyenes István	2	2	3	2	3	2	2	3	2	3				
Héjjas Iván, ism., ev. ref.	1	2	3	3	4	3	3	2	3	1				
Jámbor István	2	2	2	2	3	2	3	3	2	2				
Kerekes Gyula	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2			
25 Kis Pál	1	2	3	3	3	2	2	2	3	2				
Kovács József	1	2	3	3	4	1	3	3	3	3				
Lang Ferenc	1	2	3	2	4	2	3	3	2	1				
Markuszek Jenő	1	1	2	3	3	3	2	2	3	2	2	1		
Matkovits József	2	2	4	3	3	3	3	4	4	4			2	
30 Nagy József	2	2	3	3	2	3	1	4	3	3				
Pataki Károly	1	1	3	3	4	2	3	3	3	3				
Révész Sándor, ism.	1	2	3	3	3	1	2	3	2	3				
Salamon Dezső	1	2	3	3	3	2	3	2	2			1		
Stein Miklós, izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2		1	1	
35 Szvoboda Ferenc	1	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2			
Tóth István	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2			
Török Géza	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1	1			

Kimaradt: Fekete József. -- Meghalt: Szalay Károly.

Összesen: 39.

V. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak											Rendkívüli tantárgyak				
	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótló olv.	Történelem	Természettan	Mennyiség	Rajz	Tornázás	Művészet	Gyorsírás	Francia ny.	Zene
Bátri Ferenc	1	2	3	3	3	3		3	3	4	1	fm				
Bencsik László	1	1	2	3	3	2		2	1	1	2	1				
Butlinger Árpád	1	2	3	3	3	3		2	3	3	1	2				
Gömöry Sándor	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1		1	1	1
5 Hévízi Gyula	1	1	1	2	2	2		1	2	2	1	1				2
Kovács Ferenc, ism.	1	1	3	2	3		2	3	2	3	1	1	2			
Köves István, izr.	1	2	1	1	2	2		1	3	3	1	3		1	1	
Lieskó Andor, ág. ev.	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1		1		
May Mátyás	1	2	3	1	3	3		3	3	4		2		1		
10 Mezei Pál, izr.	1	3	2	2	2	2		2	3	2		3				
Mócza Ferenc	1	2	3	3	4	3		4	3	3		2		1		
Móczár Antal	1	3	3	3	4		2	3	3	3	2	2				
Niedermüller Béla	1	1	2	2	3	2		2	2	3	1	2				
Poberaj István	1	1	1	2	2	2		1	1	2		1		1	1	
15 I. Szabó Ferenc	1	2	3	3	3	3		3	3	3		2		1		
Szeleczi József	1	1	1	2	2	2		1	2	3	2	fm		1	2	
Tóth András	1	3	3	3	3		1	3	3	4	1	3		2		

Összesen: 17.

VI. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Tornázás	Művészet	Gyorsírás	Francia ny.	Zene
Bencsik Sándor	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2			
Besser Béla	1	2	3	3	4	3	3	3	3	2	1			
Chiovini Béla	2	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1			
Csomor Lajos, k. r. n. p.	1	1	2	2	2	2	1	1	1	fm				
5 Cziprián Ferenc, k. r. n. p.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	fm	1			
Falta Béla, ág. ev.	1	1	1	3	3	2	1	1	3	3		1		
Fekete László	2	2	3	3	3	4	3	4	3	3	2			
Fodor János, izr.	2	2	2	2	3	1	2	2	1	2			1	
Füredi István, ism.	1	1	3	4	4	3	2	2	3	2	1			
10 Gröber Gyula	2	3	4	4	3	4	4	4	3	3		2		
Havrillay Jenő, ö. d.	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2				
Holosnyay Iván, gör. kath.	2	3	3	4	4	4	4	3	3	2	1	2		
Hunyadi János	1	1	2	3	3	3	3	3	3	2				
Karl János	1	1	2	2	3	3	1	3	2	1	2		1	
15 Keleti Kálmán	1	1	1	3	3	2	2	2	3	1				
Koplik Ferenc, k. r. n. p.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	fm	1			
Kovács György	2	1	4	3	3	4	3	2	3	1				
Molnár József, k. r. n. p.	1	1	1	2	2	1	1	1	1	fm	1			1
Ocskó Lajos, k. r. n. p.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	fm	1			1
20 Paleta Frigyes	1	2	2	1	3	3	4	3	3	1	1		1	2
Perlfaster Ervin, izr.	1	2	2	1	2	2	2	2	1	fm				1
Riedel Rikárd	1	1	2	1	3	2	2	3	1	fm	1	1	1	
Schwenda Ede, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	2	2	1	1	fm	1			1
Szabó Lajos	2	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	
25 Szabó Mihály	1	2	4	3	3	3	3	3	3	3				
Szira Béla, k. r. n. p.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	fm	1			1
Toppler István, k. r. n. p.	1	1	1	2	2	1	1	1	2	fm	1			
Sz. Tóth László, ev. ref.	2	3	3	3	4	3	3	4	3	1				
Magántanulók:														
Domokos János, ism.		2	3	3	3	3	2	3	3					
Pollatsek Vilmos		1	3	3	3	3	3	3	4					

Kimaradt: Seregdi Sándor.

Összesen: 31.

VII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Rendes tantárgyak										Rendkívüli tantárgyak			
	Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Tornázás	Műnek	Gyorsírás	Francia ny.	Zene
Ballus Tódor, ág. cv.	1	2	3	3	3	4	3	2	4	3				
Bellai Máté, k. r. n. p.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	fm	1			
Benkes Mihály	1	2	4	4	4	4	3	4	3	3				
Bujdosó József	2	2	4	3	3	4	3	3	4	3	1		1	
5 Dankovits Béla, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1			1
Dömötör Gergely	1	2	3	3	3	3	2	2	2	1				
Fazokas Kálmán, k. r. n. p.	1	1	1	2	2	2	1	1	2	fm				
Flóznik Lajos	2	2	4	4	3	3	3	3	3	fm				
Ö. Gyenes József	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3				
10 Kerekes József	1	2	2	3	3	3	2	2	3	3	1			
Lusztig Imre, izr.	2	2	2	3	2	2	1	1	2	3				
Markuszek Ferenc	1	2	2	3	3	2	3	1	1	2				
Mezei Sándor, izr.	2	2	3	3	3	4	3	3	3	3				
Muraközy István, ev. ref.	1	3	3	3	3	4	3	2	3	3				1
15 Rapesányi István, ism.	1	2	3	3	3	3	2	2	3	1				
Reisz Ödön	1	1	2	2	2	3	2	1	2	2				
Sántha Gábor	1	1	1	1	1	1	1	2	1	3	1			1
Serényi Tivadar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3				
Szimák Ferenc, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1			
20 Szimon István, k. r. n. p.	1	1	1	2	1	1	1	2	1	fm	1			
Szivós Béla, izr.	2	2	2	2	2	3	1	2	2	3	1			1
Uitz Mátyás, k. r. n. p.	1	1	1	2	2	2	1	1	2	fm	1			
Zajacz János	1	1	2	3	2	3	1	2	4	3	1			

Kimaradtak: Pap Mihály, Takács Sándor.

Összesen: 25.

VIII. OSZTÁLY.

A tanulók nevei	Magaviselet	Rendes tantárgyak										Renkivüli tantárgyak		
		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bülsészet	Tornázás	Műtén	Gyorsírás	Zene
Augner Rezső, izr.	1	1	2	2	3	2	2	1	1	1	fm			
Balanyi György, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1		
Bencsik Géza	1	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	1		1
Bende János, ism.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	fm	1	
5 Bódy Ödön	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Chiovini Kornél	1	1	3	3	3	3	3	2	3	2	1	1		
Csonka Mihály, k. r. n. p.	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	fm	1		1
Dalmann Károly	2	1	3	3	3	2	3	2	2	1	2	1		
Dobozi Sándor	1	1	3	3	3	3	2	2	2	1	1	1		1
10 Dutschák Frigyes	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1	
Feldmayer József, izr.	1	2	3	3	3	3	3	1	3	2	2	2		
Fodor Viktor, izr.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2			1
Frick József, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1		
Guth Miklós, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1		
15 Hajagos József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1
Klein Dezső, izr.	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2			
Kolár János, k. r. n. p.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	fm			
Máté István	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2			
H. Nagy László	1	1	3	3	3	3	2	2	3	2	2			
20 Németh Jenő, k. r. n. p.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	fm	1		
Pap Lajos	1	1	3	3	3	3	2	3	2	2	2			
Pálfi Andor	1	1	2	3	3	2	2	1	1	1	1	1		
Prágai György, k. r. n. p.	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	fm	1		1
Pusch Ödön, k. r. n. p.	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	fm	1		1
25 Schütz József, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1		
Sik Sándor, k. r. n. p.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1		
Steinbach János	1	3	4	3	3	3	4	3	3	3	1	1		
Szabó Jenő	1	1	2	3	3	3	2	1	2	1	2			
Szegedi Béla	2	2	4	3	3	2	2	1	2	2	2			
30 Tóth István	1	1	1	3	3	3	1	2	2	2	2	1		
Walter János, k. r. n. p.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	fm	1		1
Magántanulók:														
Skrzypiec József		1	2	1	1	1	1	1	2	1				
Tóth István		1	1	3	3	1	2	3	3	2	2			
* Görögpótló irod. olv. ** Görögpótló rajz.														

Meghaltak: Biró István és Hunyadi Mátyás.

Összesen: 35.

*Az 1905/906. tanév végén érettségi vizsgálatot tett ifjak
névsora.*

Augner Dezső, érett.	Máté István, jól érett.
Balanyi György, jelesen érett.	15 H. Nagy László, érett.
Benesik Géza, érett.	Némot Jenő, érett.
Bódy Ödön, jelesen érett.	Pap Lajos, érett.
5 Csonka Mihály, jól érett.	Pálfi Andor, érett.
Dallmann Károly, érett.	Prágai György, érett.
Dutschák Frigyes, jól érett,	20 Pusch Ödön, jelesen érett.
Fodor Viktor jelesen érett.	Schütz József, jelesen érett.
Frick József, jelesen érett.	Sik Sándor, jelesen érett.
10 Gúth Miklós, jelesen érett.	Szabó Jenő, érett.
Hajagos József, jelesen érett.	Tóth István, érett.
Klein Dezső, jól érett.	25 Walter János, jelesen érett.
Kolár János, jól érett.	

XIV.

Statisztikai adatok.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	o s z t á l y								
a) A tanulók (nyilvános és magántanulók) összes száma:									
Felvétetett az egész év folyamán . . .	69	53	51	39	17	31	25	35	320
Vizsgálatot tett . . .	61	49	46	37	17	30	23	33	296
A vizsgálatot tett magántanulók száma .	1	—	1	—	—	2	—	2	6
A vizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül ismétlő volt . . .	9	3	6	3	1	2	1	1	26
A vizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül a görög nyelv helyetti választott tárgyakat tanulta . . .	—	—	—	—	3	—	—	1	4
A tanulók közül:									
a) egész tandíj fizető volt . . .	48	36	28	23	12	14	14	18	193
b) felmentetett egészen . . .	16	12	10	10	4	12	9	15	88
c) felmentetett részben . . .	5	5	8	4	1	4	1	—	28
b) A tanulók közt vallásra nézve volt:									
Róm. kath.	53	49	41	31	14	25	18	29	260
Gör. kath.	—	—	3	1	—	1	—	—	5
„ kel. (román)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ (szerb)	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Ág. evang.	—	—	—	—	1	1	1	—	3
Ev. reform.	2	—	—	1	—	1	1	—	5
Izraelita	6	—	2	3	2	2	3	4	22
Összesen:	61	49	46	37	17	30	23	33	296
c) A tanulók közt anyanyelvre nézve volt:									
Magyar	58	47	44	36	16	27	21	33	282
Német	3	2	2	1	1	3	2	—	14
Román	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tót	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen:	61	49	46	37	17	30	23	33	296
d) A tanulók nyelvismerete:									
Csak magyarul beszél	50	40	41	32	10	24	16	19	232
Magyarul és németül	10	7	5	2	7	5	4	14	54
Magyarul és románul	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Magyarul, németül és tótul	—	1	—	—	—	1	2	—	4
Magyarul és tótul	—	1	—	2	—	—	—	—	3
Magyar, német, román és szerbül	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Összesen:	61	49	46	37	17	30	23	33	296
e) A tanulók szülei közt polgári állásra nézve volt:									
1. Östermelő:									
a) Önálló nagybirtokos és bérlő	1	—	2	—	1	1	2	1	8
b) Önálló kisbirtokos és bérlő	14	8	7	4	2	4	3	6	48
c) Alkalmazott	1	1	—	—	1	—	1	—	4

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	o s z t á l y								
D) A tanulásban tett előmenetel:									
1. A rendes tantárgyakból:									
Minden tárgyból jeles eredménnyel . . .	1	2	1	2	2	—	3	7	18
Minden tárgyból legalább jó eredménnyel	10	4	7	3	2	11	5	11	53
Minden tárgyból legalább elégs. eredm.	28	32	24	20	8	9	8	13	142
Egy tárgyból elégtelen	10	2	6	7	4	4	3	1	37
Két tárgyból elégtelen	4	2	2	3	1	4	2	1	19
Több tárgyból elégtelen	8	7	6	2	—	2	2	—	27
Összesen:	61	49	46	37	17	30	23	33	296
2. A rendkívüli tantárgyakból:									
A francia nyelvet tanulták	—	—	3	2	5	5	1	2	18
A rendkívüli rajzot tanulták	—	—	—	—	8	—	—	—	8
Az éneket tanulták	60	49	13	10	1	9	7	15	164
A gyorsírást tanulták	—	—	12	8	8	6	3	2	39
A zenét tanulták	2	—	3	2	2	6	4	8	27
Az Önképzőkör tagjainak száma:									
Pártolók	—	—	—	—	14	25	—	—	39
Rendes tagok	—	—	—	—	—	—	23	31	54
m) Különféle adatok az év végén:									
Beteg (és nem vizsgázott)	—	1	2	—	—	—	—	—	3
Kimaradt az éven át	6	3	3	1	—	1	2	—	16
Meghalt	—	—	—	1	—	—	—	2	3
Vizsgálatlan maradt	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Osztályozásban nem szerepelt	8	4	5	2	—	1	2	2	24
Jegyzet. Az óramulasztásnál és magaviseletnél csak a nyilvános tanulók vétetnek számba. Az illetőségnél a szülők vagy gyámok lakóhelye a mértékadó. Egy hélig a betegség könnyű, ha annak természetéből a megállapítás egyébként nem lehetséges. Súlyos baleset külön említetik. Az ünnepi mulasztások nem számítatnak. (Más vallásúaknál.)									

XV.

Értesítés az 1906—907. tanévre.

Augusztus 30-ikán (csütörtökön) pótló- és javító vizsgálatok lesznek; ugyanesak 30-án a magántanulók írásbeli vizsgálatai, 31-én pedig a magántanulók szóbeli vizsgálatai. Szeptember hó 3 első napján d. e. 8—12-ig lesznek a beíratások a főgimnázium épületében; ezen túl egy hétig csak oly tanulókat vehet föl az igazgatóság, kik elmaradásukat elfogadható okokkal tudják igazolni. A még későbbben jelentkezők fölvételét az igazgatóság útján benyújtott s egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványra egész tanéven át a tanker. kir. főigazgató úr engedheti meg.

Az első osztályba 68 nyilvános tanuló vehető föl és pedig első sorban szeptember 1-én és 2-ikán csakis helybeli róm. kath. vallásúak, majd vidéki róm. kath. vallásúak, 3-ikán pedig, amennyiben a jelzett szám be nem telik, más vallásúak is.

A II—VIII. osztályú tanulók ily korlátozás alá nem esnek.

Az első osztályba csak oly tanulók vétetnek föl, kik az elemi osztályokat legalább is elégséges eredménnyel bevégezték, vagy ennek hiányában a fölvételi vizsgálatot jó sikerrel kiállják, továbbá életük 9 évét betöltötték és 12 évnél nem idősebbek; 12 évnél idősebb tanulók fölvétele dolgában (az első osztályba) a tanári testület hoz határozatot.

Beírásra minden tanuló tartozik magával hozni az előző évről szóló iskolai bizonyítványát; az első osztályba beiratkozók, vagy más tanintézetből jövő felsőbb osztályú tanulók pedig ezen felül születési bizonyítványt (hiteleset, bélyeggel ellátottat) és újraoltási bizonyítványt is kötelesek magokkal hozni.

Minden tanuló kivétel nélkül fizet a beíratáskor 4 korona beíratási díjat, egy koronát az ifjúsági könyvtárra, egy koronát a végértéstartó, 50 fillért az országos tanári nyugdíj-intézet céljaira és 20 fillért tintára, összesen 6 koronát és 70 fillért.

Ezen díjak fizetése alól senki sem menthető fel.

Az iskolapénzt (u. n. tandíjat) illetőleg a következőket kell tudni: a helybeli róm. kath. vallású tanulók egész évre 20 koronát fizetnek; a vidéki róm. kath. vallásúak és más vallásúak, akár helybeliek, akár vidékiek 40 koronát fizetnek; az iskolapénz fele a beíratáskor, fele február hó első felében fizetendő le.

Megjegyzendő azonban, hogy szegénysorsú, jó viseletű és jó előmenetelű tanulók tandíjmentességért folyamodhatnak. Az eljárás a következő: A folyamodványt a kecskeméti róm. kath. egyházközséghez kell címezni (bélyeg

nélkül); mellékelni kell hozzá a folyó évről kiállított szegénységi bizonyítványt s az így felszerelt folyamodványt legkésőbb szeptember 25-ig a főgimnázium igazgatójánál kell benyújtani.

Később folyamodni nem lehet!

Ha azonban a tandíj fizetése alól fölmentett tanuló az első félév végén (jan. 31-ikén) csak egy tantárgyból is elégtelen osztályzatot kap, vagy viselete nem megfelelő, tandíjmentességét elveszíti és a második félévi tandíjat köteles megfizetni.

Azon tanulónak, ki a tanév végén egy tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, a tanári testület megengedheti, hogy a következő tanév kezdetén (augusztus 30-án) javító vizsgálatot tehessen.

Aki pedig két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, annak egy koronás bélyeggel ellátott és a Budapest-vidéki tankerület kir. Főigazgatóságához címzett folyamodványt kell benyújtani a főgimnázium igazgatójánál július 6-ig.

Aki kettőnél több tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javító vizsgálatra nem bocsátható.

Bukott ismétlő tanuló középiskolába többé nem járhat.

Javító- és pótló vizsgálatot csak azon intézetben lehet tenni, amelyben az illető tanuló az elégtelen osztályzatot kapta, vagy a vizsgálatot fontos okból, pl. betegség miatt volt kénytelen elmulasztani.

A szeptemberi javító- és pótló érettségi-vizsgálatokra való jelentkezés határnapja augusztus 15-ike; ez időre az illetők okmányait a főgimnázium igazgatójánál nyújtásuk be.

A beírások alkalmával a vidéki szülők vagy gyámok tartoznak oly helyettest bemutatni, kire gyermekük, vagy gyámoltjuk gondos felügyeletét átruházzák.

Kecskemét, 1906. június 29.

Dr. Tóth György,
főgimm. igazgató.

AZ 1906—1907. TANÉVBEN HASZNÁLANDÓ TANKÖNYVEK

JEGYZÉKE.

I. osztály.

- Kis Katekizmus XLIII. k. Budapest, 1896.
Szabó: Magyar nyelvtan, mondattani alapon. Budapest, 1903. eng. sz. 3391/1903.
Szabó: Magyar olvasókönyv I. rész. Bpest, 1904. e. sz. 1605/1904.
Pirchala I.: Latin nyelvtan. Pozsony, 1901. e. sz. 456/1902.
Pirchala I.: Latin olv. és gyakorlókönyv I. r. Pozsony, 1901. e. sz. 1088/1901.
Kőrösi A.: Földrajz. Bpest, 1900. eng. sz. 5094/1900.
Ormándy M.: Természetrájz. Bpest, 1904. e. sz. 3568/1904.
Lutter N.: Közönséges számtan. Bpest, 1902. e. sz. 3427/1902.
Huszka J.: Rajzoló geometria I. r. Bpest, 1903. e. sz. 2011/1902.
Szepesi I.: Imák és énekek.
 S e g é d k ö n y v :
Kogutowitz: Iskolai térkép.

II. osztály.

- Adjutus Secundus: Az ó-szövetségi bibliai történetek magyarázata I. r. Szatmár, 1901.
 Kis Katekizmus XLIII. k. Bpest, 1896.
Szabó I.: Magyar nyelvtan II. r. Budapest, 1904. e. sz. 5455/1904.
Szabó I.: Magyar olvasókönyv II. r. Bpest, 1903.
Pirchala I.: Latin nyelvtan. Pozsony, 1901.
 „ Latin olv. és gyakorlókönyv I. r. Pozsony, 1901.
Kőrösi A.: Földrajz II. r. Bpest, 1900. e. sz. 3233/1900.
Ormándy M.: Természetrájz II. r. Bpest, 1900. e. sz. 2832/1900.
Lutter N.: Közönséges számtan. Bpest, 1903. e. sz. 3596/1903.
Huszka I.: Rajzoló geometria II. r. Bpest, 1903.
Szepesi I.: Imák és énekek.
 S e g é d k ö n y v :
Kogutowitz: Iskolai térkép.

III. osztály.

- Adjutus Secundus: Az új-szövetségi bibliai történetek magyarázata II. r. Szatmár, 1902.
 Kis Katekizmus XLIII. k. Budapest, 1896.
Szabó Ignác dr.: Rendszeres magyar nyelvtan. Budapest, 1906. e. sz. 3169/1905.
Szabó Ignác dr.: Magyar olvasókönyv III. r. Budapest, 1906.
Albrecht J.: Német nyelvtan. Pozsony, 1904. e. sz. 1722/1904.
Albrecht J.: Német olvasókönyv I. rész. Pozsony, 1900. e. sz. 3106/1900.
Pirchala I.: Latin nyelvtan. Pozsony, 1904.
 „ Latin olvasókönyv a III. és IV. oszt. számára I—II. k. Pozsony, 1902. e. sz. 457., 458/1902.
Varga O.: A magyarok története és Magyarország a jelenben. Budapest, 1900. e. sz. 3537/1900.
Kőrösi A.: Földrajz II—III. r. Bpest, 1900. e. sz. 3233/1900.
Vörös Cyrill: A fizikai és math. földrajz elemei. Bpest, 1902. e. sz. 1547/1902.
Lutter N.: Közönséges számtan. Bpest, 1903. e. sz. 3596/1903.
Gerevich M.: Rajzoló geometria III. rész. Bpest, 1901. e. sz. 2683/1901.
Szepesi I.: Imák és énekek.
 S e g é d k ö n y v e k :
Schmidt J.: Latin-magyar és Magyar-latin szótár I—II. k. Bpest, 1901.
Kelemen B.: Német-magyar és magyar-német szótár. Bpest, 1900.
Kogutowitz: 10 térkép a magyarok tört.
 „ Iskolai térkép.

IV. osztály.

- Szulik J.**: A kath. egyház szertartásai. Eger. Kis Katekizmus XLIII. k. Budapest, 1896.
Lehr A.: Arany Toldija XII. k. Bpest, e. sz. 51922/1892.

- Bartha—Prónai:** Stiliztika. Bpest, 1903. e. sz. 1529/1903.
- Pirchala I.:** Latin nyelvtan. Pozsony, 1901.
„ Latin olvasókönyv a III. és IV. oszt. számára I—II. k. Pozsony, 1900.
- Albrecht J.:** Német nyelvtan. Pozsony, 1904.
„ Német olvasókönyv II. rész. Pozsony, 1901. e. sz. 3023/1901.
- Varga O.:** A magyarok története II. r. Bpest, 1901. e. sz. 4348/1901.
- Pintér P.:** Növénytan. Bpest, 1902. e. sz. 3209/1901.
- Borossay D.:** Algebra középiskolák számára. Bpest, 1901. e. sz. 3557/1901.
- Gerevich M.:** Rajzoló geometria IV. rész. Bpest, 1900.
- Szepesi I.:** Imák és énekek.

Segédkönyvek:
Mint a III. osztályban.

V. osztály.

- Titz A.:** Katholikusan hittan a középiskolák V. oszt. számára III. k. Bpest, 1904.
- Bartha—Prónai:** Retorika. Bpest, 1904. e. sz. 2659/1904.
- Albrecht J.:** Német nyelvtan. Pozsony, 1904.
„ Német olvasókönyv I. r. II. kiad. Bpest, 1902. e. sz. 2607/1902.
- Kapossy L.:** Ciceronis pro A. L. Archia poëta. (J. T. 61.) Bpest, 1899. e. sz. 4084/1899.
- Schambach Gy.:** Cic. de imp. Gnaei Pompei. (J. T. 27.) Bpest, 1901. e. sz. 3756/1901.
- Csengeri J.:** Ovidius-szemelvények. (J. T. 64.) Bpest, 1903. e. sz. 4052/1903.
- Maywald J.:** Görög nyelvtan IV. kiad. e. sz. 42478/1893.
- Maywald J.:** Görög gyakorló és olv. könyv az V. oszt. számára. e. sz. 51108/1890.
- Szölgvényi J.:** Világtörténelem I. r. Bpest, 1902. e. sz. 5121/1902.
- Pintér P.:** Állattan. Budapest, 1903. eng. sz. 3425/1902.
- Borossay D.:** Algebra I. kiad. Bpest, 1901. e. sz. 3551/1901. (Új.)
- Lóky B.:** Mértan. Budapest, 1904. eng. sz. 3774/1904.
- Szepesi I.:** Imák és énekek.

Segédkönyvek:

- Molnár S.:** Latin stílusgyakorlatok. Baja, 1901.
- Horváth B.:** Római régiségek III. kiad. Bpest, 1900. e. sz. 5292/1900.
- Schmidt J.:** Latin-magyar és magyar-latin szótár I—II. Bpest, 1901. e. sz. 4610/1901.
- Kelemen B.:** Német-magyar és magyar-német szótár. Bpest, 1900. e. sz. 486/1900.
- Jausz:** Történelmi atlasz.
- Sebestyén K.:** Irodalomtörténet. Bpest, 1903.

Görögpótló tankönyvek:

- Badics F.:** Magyar irod. olvasókönyv I. rész. Bpest, 1901. e. sz. 4355/1901.
- Kempf:** Homérosz Iliása. Bpest, 1902. e. sz. 3963/1902.
- Kempf:** Homérosz Odyssea-ja. Bpest, 1902. e. sz. 31845/1892.
- Geréb J.:** Szemelvények Herodotosz történelmi műveiből. Bpest, 1901. e. sz. 3842/1901.

VI. osztály.

- Titz A.:** Erkölestan. Bpest, 1905.
- Bartha—Prónai:** Poetika és olvasókönyv. Bpest, 1904. (Új.)
- Albrecht J.:** Német nyelvtan. Pozsony, 1904.
„ Német olvasókönyv II. r. II. k. VI. oszt. számára. Budapest, 1903. eng. sz. 2336/1903.
- Kalmár E.:** Szemelvények T. Livii ab urbe condita libr. I—IV. Budapest, 1903. e. sz. 3165/1900.
- Wirth Gy.:** Szemelvények P. Vergilius M. Aeneiséből. Bpest, 1905. e. sz. 3279/1905.
- Maywald J.:** Görög nyelvtan IV. kiad.
„ Görög gyakorló és olv. könyv II. r. III. kiad. Budapest, e. sz. 127/1902.
- Szölgvényi J.:** Világtörténelem II. r. Bpest, 1902. e. sz. 10290/1902.
- Pintér P.:** Ásványtan. Bpest, 1903. e. sz. 3132/1903.
- Borossay D.:** Algebra. II. k. Bpest, 1905.
- Lóky B.:** Mértan I. kiad. Bpest, 1904. e. sz. 3774/1904.
- Szepesi I.:** Imák és énekek.

Segédkönyvek:

Az V. oszt. segédkönyvein kívül:

Pirchala I.: Jegyz. Verg. Acneiséhez. Bpest, 1882. e. sz. 19990/1882.

Lutter M.: Szorszámi táblák II. kiad. Bpest, 1892.

Görögpótló könyvek:

Badics: Magyar irod. olvasókönyv II. kiad. Athaeneum, 1903.

Csengeri I.: Aischylos Oresteiaja. Kisfaludy-Társaság, e. sz. 20025/1894.

Csiky G.: Sophokles Antigonéja. Jeles I. 20. sz. II. kiad. e. sz. 22424/1883.

Kemenes (Kempf) I.: Euripides Iphigenéja. Jeles I.

Wagner—Horváth: Görög régiségek II. k. e. sz. 2876/1900.

VII. osztály.

Titz A.: Kath. egyháztört. (új). Bpest, 1906.

Bartha I.: A magyar nemzeti irodalom története I. k. Bpest, 1905. e. sz. 4390/1905.

Szinnyei J.: A magyar nyelv III. kiad. Bpest, 1902. e. sz. 5125/1901.

Bartal—Malmosi: C. Sallusti Cr. libri de coniuratione Cat. et de bello Jugurthino. Bpest, 1891. e. sz. 10968/1891.

Ince J.: Cicero in Verrem. Bpest, 1902. e. sz. 2522/1902.

Wirth Gy.: Szemelvények P. Vergilius M. Aeneiséből. Bpest, 1905. e. sz. 3279/1905.

Albrecht J.: Német nyelvtan. Pozsony, 1904.
„ Német olvasókönyv a VII. oszt. számára. e. sz. 4936/1903.

Heinrich: Wilhelm Tell. Budapest, (J. T.) e. sz. 4682/1903.

Weber: Herm. u. Dorothea. Budapest, 1903. (J. T.) e. sz. 8716/1890.

Geréb J.: Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon irataiból. Bpest, 1902. e. sz. 3606/1902.

Csengeri J.: Homeros Iliasa. Bpest, 1898. e. sz. 5632/1888.

Csengeri J.: Homerosi realiak. Bpest, 1903. e. sz. 43151/1898.

Szölgvény J.: Világtörténelem III. r. Bpest, 1903. e. sz. 25266/1893.

Vörös Cyrill: Kísérleti természettan. Bpest, 1901. e. sz. 2572/1901.

Lutter N.: Betűszámítan XII. kiad. eng. sz. 4869/1900.

Dr. Lóky B.: Mértan I. k. II. r. Bpest, 1904.
Szepesi: Imák és énekek.

Segédkönyvek:

Mint a VI. osztályban.

Albrecht: A német irodalom rövid vázlat. Pozsony. (Tud. Zsebkönyvt. 83.)

VIII. osztály.

Titz A.: Kath. egyháztört. (új). Bpest, 1906.

Beöthy Zs.: A magyar nemz. irod. történeti ismertetése II. k. Budapest, 1900. eng. sz. 3740/1900.

Szemák I.: Német nyelvtan II. r. Bpest, 1896.
„ Német mondattan. eng. szám. 51007/1891.

Albrecht J.: Német olvasókönyv a VII. és VIII. oszt. számára. Budapest, 1903.

Maywald J.: Goethe Iphigeniája. eng. sz. 3613/1902.

Csengeri J.: De officiis Libri tres. Budapest, 1892. e. sz. 4307/1902.

Dávid—Pozder: Tacitus műveiből való szemelvények II. kiad. 1901. e. sz. 413/1901.

Bartal—Malmosi: Qu. Horatii Fl. opera. Vol. I—II. Bpest, 1894. e. sz. 9713/1894.

Csengeri J.: Homeros Odysseiája II. kiad. Bpest, 1898. e. sz. 1175/1898.

Csengeri J.: Homerosi realiak. Bpest, 1903. e. sz. 43151/1889.

Geréb J.: Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon irataiból. Bpest, 1902. e. sz. 3606/1902.

Jászai R.: Magyar oknyomozó történet. Bpest, 1904. e. sz. 3323/1904.

Lutter N.: Betűszámítan XII. kiad.

„ Szorszámi táblák XII. kiad. e. sz. 24284/1892.

Lutter N.: Mértan.

Vörös Cyrill: Kísérleti természettan. Bpest, 1901. e. sz. 2572/1901.

Szitnyai E.: Lélektan és logika. Bpest, 1903. e. sz. 3822/1903.

Szepesi: Imák és énekek.

Segédkönyv:

Horváth B.: Római régiségek III. kiad. Bpest, 1900. e. sz. 5292/1899.

TARTALOM.

Arányi Ágost †	3—4
I. A tuberkulózis és a szanatóriumok	5—13
II. Tanári kar	14—16
III. Előadott tananyag, tankönyvek	17—31
IV. Írásbeli feladatok	31—32
V. A főgimn. története az 1905—906. tanévben	33—38
VI. A főgimnázium külső viszonyai	38—39
VII. Könyv- és szertárak	40—45
VIII. Önképző-kör	45—49
IX. Gyorsíró-kör	50
X. Segélyező-egyesület	51
XI. Jegyzőkönyv a pályázatokról	52—56
XII. Ösztöndíjak, jutalmak, segélyezések	56—59
XIII. A tanulók érdemsorozata	60—71
XIV. Statisztikai táblázatok	72—76
XV. Értesítés az 1906—907. tanévre	77—78

Az 1906/907. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

